

BRET VARING

**DOCK
HOLIDEJ**

CENA 40 DINARA

BROJ 143

**DOŠAO JE TIHO
I UŠAO U LEGENDU**

**RIO
SABA**

★ **DOK HOLIDEJ** ★

BRET VARING

RIO SABA

NIŠRO FORUM OUR MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 143

Glavni i odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ

Urednik:
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala:
Brett Waring
I WEAR THE BADGE

Recenzija:
Radomir MILOSAVLJEVIĆ

Adaptacija i prevod:
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor:
Zorka ĆIRIĆ

Tehnički urednik:
Ferenc BARAT

Korektori:
Julijana KARDOS
Agota VIRAG BOGNAR

Štampa: 25. VII 1983.
Tržište: 7. VIII 1983.

Izdaje i štampa NIŠRO FORUM — OOUR MARKETPRINT, Novi Sad, Vojvo-
de Mišića 1. Glavni i odgovorni urednik: Svetozar TOMIĆ. Urednik: Zorka Ći-
RIĆ. Naslov originala: Brett Waring — I WEAR THE BADGE. Copyright:
UNIVERSUM PRESS.

Oslobođeno osnovnog poreza na promet, mišljenjem Pokrajinskog sekretarijata
za obrazovanje, nauku i kulturu SAP Vojvodine, broj 413-279/73, od 10. majsja
1973. godine.

Sačekao je da se siluete konjanika ocrtaju na nebu iznad brdskog prevoja, ali, one se nisu pojavile.

Ben Owens je opustio mišiće na leđima, zgrčene od dugog čekanja među stenama, i palcem spustio obarač zapete „vinčesterke” koju je celu noć držao u rukama. Ispružio je najpre jednu nogu, zatim drugu, pazeći da sve vreme ne promoli glavu iznad nivoa stena.

Na kraju se uspravio, oslanjajući se nogama na pesak između stena, i nekoliko puta razgibao ramena i ispružio prste obe ruke. Prešao je šakom preko lica. Teško, dosadno čekanje. Skinuo je zamašćen šešir i prešao prstima kroz znojem ulepljenu proređenu kosu, koja je na slepoočnicama pokazivala prve znake srebrnaste beline.

Owens je vratio revolver u nisko obešenu futrolu pričvršćenu za butinu vezom od tanke kože. Još jednom je bacio pogled prema brdskom prevoju. Ako su dolazili za njim, onda su verovatno malo zakasnili, pomislio je. Kad dođu, njihove siluete će se jasno videti naspram sunca i predstavljati finu metu za njegovu pušku i oko.

Ali, dok je pojeo komad suvog mesa koji je našao na dnu svojih bisaga i progutao nekoliko gutljaja vode iz čitnice, od konjanika još uvek nije bilo ni traga ni glasa. Zaključivši da je dalje čekanje besmisleno, pojahao je snažnog pastuva dugačkih nogu, izjahao iz kruga uokvirenog stenama i brzo se spu-

stio niz padinu do dna korita suve vododerine. Obišavši jednu veliku stenu koja je označavala početak vododerine, pojahao je dalje, pazeći da čvrsta strana vododerine bude uvek između njega i vrha prevoja.

Owens se međutim prevario. Trojica očekivanih su ga čekali i vrebali, dvojica sa zapadne strane vododerine, a jedan tamo gde put izlazi iz jaruge.

Od prvog plotuna izgubio je konja. Konj je pao kao pokošen i nije pustio ni glasa kad se gubica zarila u prašinu. Owens je uspeo da na vreme izvuče noge iz uzengija i prebacivši nogu iskoči iz sedla kada se životinja uz potmuo tresak gomile mesa, prevrnula na leđa.

Pao je na leđa i odmah se prevrnuo na trbuh, ali je u magnovenju procenio da se ne može dočepati zaklona u stenama, a da ga nijedan metak ne pogodi. Zato se hitro privukao uz ubijenog konja. Čuo je tup udar tanadi u toplo konjsko meso, a onda je njegova teška „vinčesterka” 44 zaplamtela, i čovek pored puta je prvi uzet na nišan. Tanad i komadi stena zapršteli su oko njega.

Napadač iz zasede je zaključio da će možda biti bezbedniji na drugom mestu, pa je pokušao da se dočepa višeg terena, ali, nikada do njega nije stigao. Jedan kuršum mu je prelomio kičmu i on je umro, a da se nije više ni makao niti je pustio glas.

Jedno tane je Benu Owensu odnelo šešir, a drugo mu je okrnulo

vrh levog uveta. Sagnuo je glavu i osetio da mu iz rane curi tanak mlaz tople krvi. Nanišanio je na jednog čoveka na zapadnoj strani i pritisnuo okidač tek kada mu je meta ležala tačno na mušici. Ben Owens se uvek tako borio, bilo da se u ruci imao pištolj bilo rušku. Uvek je pritiscao okidač samo kada je bio sasvim siguran da će pogoditi ono što cilja.

Drugi strelac iz zasede se trgao i poskočio otvorivši istovremeno usta. Okrenuo je glavu kao da hoće nekome nešto da kaže, a zatim je mlitavo kliznuo niz stenu iza koje je čučao skriven, i skliokao se na zemlju kao bezoblična masa. Treći čovek se prestrašio, skočio na noge i najvećim trkom, preskačući prepreke na putu, pojurio niz zasenčenu padinu, verovatno ka mestu gde mu je stajao konj.

No, nije stigao do cilja.

Ben Owens ga je oborio metkom ispaljenom u glavu. Klimnuo je zadovoljno glavom kada je begunac poleteo naglavce ka zemlji, mašući nekontrolisano rukama kao da će poleteti. Iskupio je sebe tim poslednjim metkom, znao je da je nišanje pokretnog cilja opasno, a pogotovu ako se cilja u glavu... Mnogo je bolje i sigurnije u takvim slučajevima ciljati u grudni koš ili telo. Ali on je na umu imao paklenu ideju. Napadač je već bio prestravljen i bežao je glavom bez obzira. Ako bi prvi hitac promašio, još uvek bi imao vremena da ispali sledeći.

Ali, nije promašio, i Ben Owens se mnogo ponosio tim pogotkom, jer je ubica iz zasede bio udaljen više od stotinu metara. Sem toga, trčao je kroz senku, lelujaajući telom i mašući rukama da bi održeo ravnotežu. Smatrao je da je to rekordno precizan hitac i kada se događaj bude

saznalo, verovatno će biti dodat legendi koja je već kružila o njegovom imenu.

Ni rekord ni legenda neće mu, naravno, napuniti zečudac. Da bi to postigao, morao je naći neki grad, a nije nametnuto da traga idući pešice. To bi tek bio pakao. Skinuo je sedlo sa svog mrtvog ždrepcu i ponio ga preko vododerine pored čoveka sa glavom prosviranom kuršumom i dalje do iza jednog malog uzvišenja. Iza tog uzvišenja krila se plitka, nevelika voda, više rupa nego jaruga, u kojoj je našao konje trojice napadača i jedno tovarno klijuse natovareno torbama u kojima je bilo dovoljno hrane za nekoliko dana. To je za njega bila još jedna pogodnost u nevolji.

Ben je rasedlao jednog dugonogog konja kestenjaste dlake, jednog od tri jahače životinje koji nije bio koža i kost, i nabacio na njega svoju opremu. Životinji se nije mnogo dopalo njegovo malo Denver sedlo posle velikog Kalifornijskog sedla koje je dotle nosila, ali, Owens je umirio sa nekoliko reči izgovorenih tihim glasom. Rasedlao je druga dva konja koje je odmah naterao u preriju, a posle toga je pretresao torbe u potrazi za predmetima koji su mu mogli zatrebati. Uzeo je jednu košulju, jedan perorez sa finom drškom, nekoliko dolara u sitnini i pola kutije metaka kalibra 45.

Zatim je, vodeći tovarnog konja za sobom, odjahao iz vododerine dalje od mesta događaja i mrtvih ljudi, u nadi da su ta trojica poslednji članovi potere koja ga je već dani-ma gonila. Verovao je da će izvesno vreme biti miran.

Izvesno vreme i bar toliko dugo dok stigne u neki daleki grad gde će se utopiti u mnoštvo drugih građana, pod drugim imenom ako bude

potrebno, i gde će naći bar malo mira i spokoja. Počeo je da razmišlja da je već prilično ostario i da je sve manje podoban za buran život paklenjaka kakav je do tada vodio. Ali, da bi došao do mira i spokoja znao je da mora otići negde daleko gde ga niko neće prepoznati i poželeti da isproba njegovu veštinu i brzinu baratiranja revolverom.

Tražio je utočište, nešto kao zaboravljeni rajski vrt koji su i pre toga tražili mnogi revolveraši zašli u godine, ali sa jednom razlikom. Ben Owens nije imao mnogo nade i neće se iznenaditi ako to utočište nikada ne nađe. Tragao je za takvim mestom već toliko dugo da se pitao da li će ga prepoznati ako na njega ikada naiđe.

Bilo bi krajnja ironija da prođe kroz mesto koje je tražio, a da to i ne primeti. Nadao se, ipak, da će mu sreća otvoriti oči.

•

Kada je konačno nekih nedelju dana posle puškaranja u pustinji ujahao u gradić pod imenom Rio Saba, taj gradić mu nije izgledao kao zaboravljeni rajski vrt.

Grad je izgledao umoran baš kao što se i on sam osećao. Tanak oblak žućkaste prašine lebdeo je nad niskim, nebojenim zgradama pored kojih je prošao dok je niz padinu jahao prema glavnoj ulici. A kada je došao do središta grada, morao je priznati da ga prvi utisak nije prevario i da, ako bi sa tog mesta pisao kući, zaista ne bi imao šta da napiše.

Ljudi su se negde kretali, ali, u toj vrelini izgledali su bezbojni i bezizrazni, a čak i kloparanje toč-

kova vozila koja su prolazili gradom izgledalo je prigušeno i kao da dolazi sa drugog sveta. Poslovni deo grada bio je mali, svega jedan ili dva saluna, hotel, trgovina mešovitim robom, kovačnica sa živopisnim mehovima za raspaljivanje vatre i nakovnjem, prislonjena uz gradsku štalu, berbernica, ženski krojački salon, pekara, restoran sa vratima u obliku harfe, kancelarije nekoliko trgovaca i nakupaca stoke, mala banka i to bi bilo sve. Ali, Ben Owens je uočio nešto vrlo važno. U gradu nije postojala šerifska stanica ni zatvor.

Zaustavio je konja u sredini ulice i zabacivši vrhom palca šešir na čelo pažljivo pogledao oko sebe. Očima crvenim od prašine i sunca pretražio je najpre donju stranu ulice a onda gornju. Prvi utisak ga nije varao.

Ne, nigde nije video kancelariju čuvara javnog reda.

Dobro, za početak, to je u svakom slučaju nešto značilo. Trebalo je da nađe neki posao koji će mu doneti nekoliko dolara da obnovi zalihe hrane i da se opskrbi municijom pre nego što nastavi put.

Benu Owensu ni na kraj pameti nije bilo da se zadrži u toj rupi od grada. Rojevi muva leteli su mu oko lica i on je nekoliko puta razdraženo mahnuo rukom da ih otera.

Trgao se na sedlu, jer je odjednom čuo promukle krike i topot kopita konja u trku. Iz jedne susedne ulice u glavnu ulicu izjurila je zbijena grupa konjanika.

Bili su očigledno spremni da dignu grad na glavu, a jurili su kao da će onaj što stigne prvi do saluna dobiti besplatno piće. I sam Owens je često učestvovao u sličnim trkama, ponekad čak i kasnije kada je

postao glasovit revolveraš i učesnik obračuna između stočara i farmera.

Kada su huligani izbili u glavnu ulicu, Owens je odmah procenio da neće usporiti trk samo zbog toga što im se na putu našao jedan konjanik, pa je u očajanju opsovao i pritegao na kraće povodnik tovarnog konja. Konj pod njim je zaništao i ustuknuo kada su konjanici urlajući i psujući, ali očigledno dobre volje, projurili pored njega. Jedan je naleteo na sapi tovarnog konja i ovaj je od udara pokleknuo na zadnje noge. Kljuse je prodorno njinulo i trglo konopac, tako da ga je zamalo povuklo iz sedla. Jedan drugi trkač je očešao njegovog konja i Owens je sasvim izgubio ravnotežu i završio na zemlji u gustom oblaku prašine dignutom kopitama koje su tutnjale oko njega.

Pustio je povodnik tovarnog konja i instinktivno pokrio glavu rukama, kašljući i pljujući od prašine koja mu je punila usta, nos i pluća. Ali, uragan kopita i prašine protutnjao je za tren oka, i kada se Owens digao iz prašine, kauboji su se već bili zaustavili pred salunom, urlajući i dižući oblake prašine. Iz gomile uskomešanih konja izdvojio se jedan konj pod riđokosim snažnim momkom i gonjen mamuzama skočio na drveni trotoar, rasteravši pred sobom nekoliko žena koje su u strahu od gaženja ispustile svoje torbe i pakete kupljene robe. Riđokosi huligan se nije zadržao na trotoaru, već je urlajući kao divljak naterao konja kroz leptirasta vrata u salun, i zaustavio se kod šanka.

Na taj njegov nepredviđeni potez, ostali su zaklicali i kao krdo podivljalih goveda iurnuli kroz vrata koja su se još njihala. Iz nutrašnosti saluna, začuo se zveket čaša i flaša.

indijanski ratni poklici i nekoliko pobjedničkih hitca iz pištolja...

Ovens je ostavio svoje konje i prešao preko ulice da pomogne jednoj starijoj ženi koja je još uvek uplašena stajala na trotoaru. Pokučio je i dao joj u ruke njene pakeete koje je žena mahinalno prihvatila. I ostale žene su se okupile oko starice koja se laganim pokretima ruke čistila od prašine.

— Jeste li čitavi, gospodo? — zapitao je Owens.

— H... hvala jesam, mladi čoveče — rekla mu je žena.

— Taj Red Tajrel — zagraktala je jedna žena iz grupe. — On i njegova banda sa ranča „Kros T.” treba da budu proterani iz grada. Sve se isto ponavlja svake subote. Toga dana poštenim građanima ne ostaje drugo nego da se sele iz grada.

Ovens je kratko klimnuo glavom i vratio se svojim konjima koji su još stajali na sredini ulice, uzeo ih za uzde i povodnik i poveo ih ka gradskoj štali. Prolazeći pored radnje krojačice za žene zapazio je devojku tamne kose prijatnog lica i skladne fizičke konstitucije staru oko dvadeset godina koja je stajala na vratima svoje radnje i posmatrala ga. Kada je ušao kroz velika dupla vrata štale, ona se okrenula i ušla u svoj salon.

Stari štalari je hramljući sišao niz lestvice i pošao mu u susret.

— Izgleda da je Red Tajrel sa svojom gomilom opet u gradu. To je ona banda koja se sjurila niz glavnu ulicu. Rustab reče da je momčad sa „Kros T” pregazila nekog na ulici i po tome kako izgleda...

— To sam bio ja... — rekao je Owens nategnuto. — Rasedlaj, očisti i nahrani ove konje na moj račun, stari. Možda će proći nekoliko dana pre nego što ih uzmem.

— Aha... u tom slučaju, daite nešto novca unapred — rekao je štalari sa dozom ustezanja, posmatrajući ispod oka Ovensov nisko pripasan revolver. — Dolar će biti dovoljno, mister...

— Evo — revolveraš je pružio starom novčić od jednog dolara. — Hoćeš li me prepoznati, ako mi ne znaš ime?

— Naravno da hoću. Nego, vi me malo podsećate na nekoga, pa sam se baš pitao...

— Svakako se varaš. Nikada nisam bio u ovom gradu. Nema na meni ničeg izuzetnog. Ja sam običan putnik.

Ovens je klimnuo glavom i udalio se prema vratima, a štalari ga je ispratio pogledom. Po nabranom čelu videlo se da razmišlja. Kada bi samo mogao da se seti imena koje je u sećanju povezivao za to nejasno poznato vučije lice...

Ali, Ovens nije nameravao da mu kaže svoje ime. Rekao je štalari da je običan putnik i smatrao je da je najbolje da ostane pri tome. Zastao je pred štalom, prešao šakom preko prašnjave brade i suvim jezikom liznuo ispucale usne. Što bi mu prijalo hladno pivo. U tom momentu, ugledao je mesto gde je mogao ostvariti svoju želju. Na fasadi saluna „Pustinjska palata“ na drugoj strani ulice, ugledao je reklamu „hladno pivo“. Nije mogao da veruje da će naći hladno pivo u ovoj smrdljivoj rupi.

U mislima je bacio novčić: da se obrije, ili da pije pivo.

Žed je pobedila, mada je znao da će imati neprilike sa huliganima koji su unutra. Pravili su nezamislivu buku, vikali, puštali indijanske ratne pokliče, i na sve moguće načine besneli i izvodili razne ludosti. Neka sve ide do đavola; pije mu se

hladno pivo i neka ga odnese vrag ako dopusti da ga grupa kauboja sa nedeljnom platom u džepovima spreči da sebi priušti to zadovoljstvo.

Kada je Ovens ušao u salun, rido-kosi kauboj se bio oslobodio svog konja, ali je nekoliko polomljenih stolova i stolica u komadima stajalo naslonjeno na zid.

Građani su sedeli za stolovima dalje od šanka i tihim glasom razgovarali, motreći ispod oka kauboje koji su stajali za barom. Kauboji su se grubo šalili i pri tome urlali, a svi koji su se nalazili njima na domaku, uključujući i barmena, znojili su se, očigledno od nelagodnosti. Videvši Ovensa, pokretom obrve ga je zapitao šta želi i revolveraš je naručio pivo.

— Hladno, da ga jedva držiš u ruci — dodao je svestan da ga Red Tajrel i neki od njegovih ljudi posmatraju. Kada je barmen natočio penušavo piće i stavio ga na šank ispred gosta, Red je namignuo jednom debeljuškastom kauboju pored sebe, a onda ga grubo gurnuo ramenom. Debeljko se od tog udara zaneo i preneg udar na čoveka pored sebe, a ovaj dalje redom na ostale sve do poslednjeg u nizu koji je stajao neposredno pored Ovensa. Baš kada je Ovens primeo čašu s pivom ustima, njegov sused se zateturao i snažno ga udario ramenom.

Ovens je odbačen nekoliko stopa niz šank i bar polovina piva se prosula iz čaše po njegovim rukama, odelu i šanku.

Revolveraš se ispravio i sevnuo pogledom po nizu kauboja koji su ga izazovno posmatrali. Oči su mu zverski zažmirile i on je pošao rukom da spusti čašu na šank, kada se zavesa iza šanka pomerila i na otvoru se ukazao čovek odeven u čistu belu košulju, štraftaste panta-

lone, i prsnik sa svilom presvučenim dugmadima.

Taj čovek bio je oko četrdeset pet godina star i izgledao je dobro uhranjen ali ne mlohav. Gledao je očima iza kojih kao da je stajala hladna stena, a u fatrolama je nosio dva revolvera sa drškama okrenutim napred. Usnama i zubima stiskao je tanku cigarilos cigaru i pre nego što je Owens spustio čašu na šank, on je brzo prišao i uzeo mu je iz ruke. Osmehnulo mu se preko cigare i počeo da doliva pivo u čašu.

— Dopustite da vam dopunim čašu, došljače. Ne bih želeo da steknete utisak da su u ovom gradu svi ljudi trapavi kao Red i njegovi ljudi. — Nasmejao se usiljeno, očigledno u nameri da odstrani opasan oblak koji se nadvijao nad salunom.

Tajrel i njegovi ljudi su s iščekivanjem motrili Owensa koji se kratko vreme dvoumio, ali je, kada je vlasnik saluna spustio novu čašu pred njega, slegnuo ramenima i okrenuo se prema njemu.

— Galantno od vas — rekao je i pružio ruku prema čaši. Prinoseći je ustima pogledao je preko ivice direktno Reda Tajrela pogledom očiju tvrdih kao kremen. — Kad se nešto desi jednom, onda to smatram slučajem; slučaj se može desiti iz nespretnosti, bar tako mislim. Ali, biću neprijatno pogođen ako ponovo prospem piće. Dosta dugo sam jahao i inzutra sam suv kao barut.

Dok je Owens bio velikim gutljajima, Tajrel je dobacio glasno. — I isto toliko tupav — rekao je to jasno, bez uvijanja, očigledno u želji da se Owens naljuti. — Evo još jedne skitnice koja traži tabanje.

— Čovek je platio svoje piće. Rede — umešao se barmen žurno, a čovek u prsniku sa svilenim dugma-

dimu je oborio pogled svojih tvrdih očiju.

— Nemoj počinjati metež. Rede — rekao je.

Videvši da nije uspeo da Owensu digne temperaturu, Tajrel se iznenada svom snagom rđave čudi obrusio na vlasnika saluna. — Zašto se ne vratiš tvom knjigovodstvu, Marti? Znaš dobro da je ovo moj dan za puštanje pare. Ako ne želiš da i ti dobiješ svoju porciju, onda se vrati tamo iza zavese.

— Rede, govorim ti svake nedelje; svake... božje... nedelje. Možeš se zabaviti, a da ne rušiš i uništavaš moj salun. Ima i drugih načina da se čovek proveseli i odagna dosadu. Već sam se umorio od popravlijanja stolova, stolica i nameštanja novih ogledala i prozora koje ti i tvoje društvo redovno pokvarite i uništite svaki put kad dodete u grad. To se mora prekinuti. Možete da pijete koliko hoćete, da igrate karte, da se zabavljate sa devojkama ako vam je želja, ali, ostanite mirni i u granicama reda. Neću više tuču i uništavanje mog saluna. U stvari, ovo važi i za ostali deo grada. Svi smo do grla siti vas sa ranča „Kros T” i vašeg huliganstva. Ne želimo više da posle svake subote popravljamo grad.

— Šta, do đavola, to znači, Marti? Mi smo, dakle, neki nevaljali dečaci, je li? — rekao je Red Tajrel zauzevši pokosan dečaćki stav, na šta su se ostali njegovi ljudi nasmejali. — Šta mislite o tome, momci? Veliki nevaljali građani ne vole da im siroti mali kauboiji umorni od teškog rada u preriji dođu da se malo proveše...

— To je mnogo sramno, ja bih rekao — odgovorio je na to debeliko rascepavši usta u osmeh od uha do uha.

I ostali kauboi su počeli da se vajkaju i da žalosno odmahuju glavom. Držeći se po strani. Ovens je nastavio da srkuće svoje pivo, ali je oprezno ispod oka motrio oko sebe za slučaj da u nešto bude uvučen. Više mu je odgovaralo da ne bude umešan u raspravu i eventualnu tuču, ali je bio rešen da se ne makne sa mesta dok ne završi svoje piće.

Red Tajrel, međutim, izgleda da više nije obraćao pažnju na Ovensa, već je žaoku svoje liutine upravio na vlasnika saluna koji je značajno pogledao barmena. Shvativši njegov pogled, barmen je neprimetno dodirnuo dršku male sekirice koju je držao pod tezgom.

— Rede, nemoj počinjati gužvu — rekao je Marti Bas i Ovens je pomislio da taj ton nije ni približno onako oštar kao što bi mogao biti u takvim situacijama. Više je ličio na molbu, i Tajrel je očigledno to shvatio i znao je da je u prednosti. Bas očigledno nije bio čovek od akcije.

Kao da je želeo da to dokaže, Tajrel je ispio svoj viski i hitnuo čašu na niz flaša poređanih u rafu iza šanka. Barmen se uklonio pred bačenom čašom, i poskočio kada se staklo raspršilo na sve strane i tečnost prosula po rafu i podu. Odjednom, izvukao je drvenu dršku i zamahnuo njom iznad glave... To je za kauboje bio povod koji im je trebao.

Zaurrali su uglas i u salunu je nastao pakao. Marti Bas je bio suviše spor kada je ukrštenim pokretom ruku trapavo pokušao da potegne dva specijalna „kolta“. Tajrel mu je hitnuo u grudi bocu viskija, i jednim skokom preskočio šank. Barmen se okrenuo prema njemu da ga udari tojagom, ali mu je debeli kauboj razbio o glavu bocu punu

pića, i barmen se srušio obliven krvlju.

Gosti su pohrlili prema vratima, jer su se ostali kauboi kao po komandi okrenuli njima i počeli sistematski razbijati, rušiti i lomiti sve što bi im došio pod ruku, ne pažeći da li će krhotine i boce bačene na prozore i staklariju u salunu nekoga pogoditi i povrediti. Šta više, kao da su i oni krivi za „uvredu“ koju im je Bas naneo, uhvatili su nekolicinu građana i počeli da ih tuču. Ovi se nisu dali, i tuča je počela. Debeli kauboj je pošao da dočeka Bena Ovensa, ali ga je revolveraš hladnokrvno tresnuo raznom čašom od piva posred lica. Debeliko je iauknuo, rukama pokrio lice i zateturao se unazad. Drugog kauboja koji je nasrnuo na njega Ovens je dočekao strahovitim udarcem pesnice i pao na kolena.

Osetivši instinktivno opasnost s leđa, revolveraš se okrenuo, odbio udarac upućen od jednog suvonjavog omanjeg kauboja i zadao mu udarac u pleksus koji je ovoga odbacio preko šanka. U okretu, zapazio je kako Red Tajrel udara nogama oborenog Marti Basa i dok je razmišljao da li da se umeša između njih, dve ruke su ga obgrlile otpozadi i stegle u medvedi zagrljaj. Ovens je pokušao da se okrene i otrgne, ali mu nije uspelo, i već upola ugušen stiskom zatrčao se unazad i svom snagom tresnuo leđima o zid. Čovek koji ga je držao zastenjao je muklo i stisak je popustio. Ovens je ponovo tresnuo leđima. Napadač ga je pustio i pao na jedno koleno, a revolveraš se munjevitom okrenuo i udario ga pesnicom u glavu, od čega se napadač pružio po podu i ostao da leži.

Tada se Ovens našao licem u lice sa Redom Tajrelom koji je u tom

momentu prestao da udara Martija Besa. Vođa huligana je krvnički pogledao Ovensa i nasrnuo na njega. Ben je koraknuo u stranu i izbegao glavni nalet, ali je ipak zakačen pesnicom po bradi od čega se zateturao. Tajrel je iurnuo za njim vitlajući obema rukama i mada se vešto branio i blokirao udarce, Ovens je bio sateran u ugao.

Od nemoćnog besa što ne može da dokrajči svog protivnika, Red je zaurao kao zver i zamahnuo da kolebnom udari Ovensa u pleksus. Revolveraš je okrenuo kuk i primio udarac na spoljnu stranu butine a onda je, iskoristivši protivnikov nasrtaj, u okretu zadao udarac Tajrelu po ustima. Ovaj je razbijenim usnama prigušio jauk i uzmakao nazad. Pritisnuvši rukama usta iz kojih je curila krv, zgrčio se otkrivši protivniku mesto za protivnapad. Ovens je to iskoristio i udarcem noge u donji deo leđa odbacio Tajrela glavačke prema šanku. Ovaj je udario glavom u tvrdo drvo, zastenjao i pao na kolena.

Ovens mu je vratio deo onoga što je Tajrel dao Basu i udario ga nogom u slabinu od čega se Tajrel pručio po podu. Zatim je pesnicama prokrcio sebi put kroz uskomešanu masu boraca do leptirastih vrata i ramenima se probio kroz gomilu koja se bila okupila da posmatra do tada neviđenu tuču. Zatim je učinio još nekoliko koraka i našao se na ulici. Buka okršaja koji se u salunu nastavio i posle njegovog odlaska, čula se i dalje, ali ništa tiše, i njegovu pažnju je ponovo privukla tamnokosa lepotica koja ga je posmatrala s ulaza u radnju krojačice. Instinktivno je bacio pogled na izbledeo natpis iznad vrata i pročitao: Modna krojačica — Džin Tagart. Vratio je pogled na devojkicu, vero-

vatno vlasnicu radnje i prstima dotakao obod šešira. Zatim se kao da se odjednom setio svog izgleda, pipnuo po bradi, a onda se okrenuo i pošao prema berbernici.

Istog trenutka, začuo se nečiji povik i trupkanje mnogih nogu u trku.

— Pazite! — doviknula mu je devojka.

Ben Ovens se okrenuo i potegao revolver tako brzo da je, u trenutku kada je završio okretanje i našao se oči u oči sa Redom Tajrelom koji ga okrvavljenog lica gledao preko nišana već uperenog pištolja, njegov revolver već bio upravljen prema napadaču, a obarač je već padao na kapislu metka. Pucani je grmnuo i Red Tajrel je odbačen sa trotoara do stepenica saluna mlatarajući u agoniji rukama i nogama. Udarivši telom u zid, kliznuo je naniže, brade oslonjene na grudi zamrljane krvlju. Oči su mu već staklasto, beživotno zurile u predmete koje više nije video.

Red Tajrel je bio mrtav.

Nad ulicom i gradom zavladała je mukla, potpuna tišina. Opšta zbunjenoost nije puštala da sa usana očevidaca siđe makar jedna reč. Čak je i udaljeni eho jednog jedinog hica odjeknuo tmurno i prigušeno. Ovens je ćutke prešao pogledom po licima zabezegnutih ljudi i konačno se zaustavio na devojci pred radnjom na drugoj strani ulice. Ona je bila bleđa, i stajala je kao bez daha od zaprepašćenja kao i ostali građani. Već sasvim pribran, Ben je vrtio revolver u futrolu i ponovo dotakao prstima obod šešira.

— Zahvaljujem, madam — rekao je i okrenuvši se pošao prema berberskoj radnji.

Debeli kauboj i nekoliko njegovih drugova izišli su lagano iz saluna i sa nevericom stali da zure u svog

mrtvog lidera. Marti Bas je hramljući prišao do ivice trotoara. Jednom rukom držao je maramicu na izubijanom, podnadulom licu. a drugom je pritiskao grudi. gde je još osećao bolove od Redovih udaraca. ali. nijednom nije čak ni pogledao Tajrelovo telo. Pratio je pogledom Bena Owensa koji je. njišući se. išao niz ulicu sigurnim samouverenim hodom profesionalnog revolveraša.

— Ko je taj. do đavola — zapitao je neko došavši do daha.

Marti Bas je lagano odmahnuo glavom. — Ne znam... Ali. voleo bih ako bi se taj čova izvesno vreme zadržao u blizini. U ovom gradu bi se moglo naći mesto za čoveka kao što je on.

Iz gomile se začuo žagor odobravanja. žagor se tek malo utišao kada su se ljudi razmakli i propustili kauboje koji su digli Tajrelovo telo i poneli ga prema mestu gde su im stajali konji.

Nije izgledalo kao da su suviše naoštreni i željni da osвете smrt svoga vođe...

II

Kada se prašina u kanionu slegla. Dok Holidej se okupan znojem povukao u senku jednog visokog drveta. Provukao je prst između okovratnika i vrata i osetio zrnca prašine koja su se tu zavukla i pretvorila u tanku skramu blata

Obrisao je lice rukavom i napravio grimasu umora i dosade. Pitao se šta mu je to sve trebalo. Kada je Džoš Velin pao sa mustanga koga je krotio i slomio vrat. mogao je kupiti stvari i poći svojim putem. Ali. nije tako učinio. Kao i uvek do

sada. odnos čoveka prema čoveku i želja da jedan život ne ostane do kraja promašen. naterali su ga da preduzme obavezu koju možda niko drugi ne bi preuzeo. Ali. Džoš Velin je bio revolveraš. sa gledišta ljudskog roda sasvim nekoristan. pa čak i štetan proizvod vrste homo sapiensa i trebalo je pokušati da bar njegov poslednji potez pokaže koliko je u suštini on ipak ostao čovek. Dokazati tako nešto vredelo je truda i znojenja. zaključio je Dok posle kratkog razmišljanja. i avantura koja je počela njegovim odlaskom u planine u lov. dobila je sasvim drugi obrt. Posle dve nedelje provedene u miru i tišini. naišao je na Džosa Velina.

Koni sa koga je Džos pao i slomio vrat. od čega je ostao na mestu mrtav. bio je poslednji od trideset pet divljih mustanga koje je uhvatio i ukrotio. Ali. pre nego što je pao. Velin je Holideju objasnio razloge tog svog poduhvata. a to: razlozi su za jednog revolveraša bili u najmanju ruku nesvakidašnji. Džos Velin je negde na Srednjem zapadu imao nesrećno udatu kćer koja se posle kratkog braka razvela. Bio joj je potreban novac. i ona se obratila ocu. Ništa prirodnije od toga. ali na nesreću. u to vreme revolveraši više nisu bili na ceni. i Džos je bio prinuđen da novac pribavi hvatanjem i prodajom konja. Čuo je da vojska kupuje konje. sve konje do kojih može doći i Džos je računao da će za uhvaćene mustange dobiti baš hiljadu dolara. Radio je naporno. bez odмора. samo da bi posao što pre završio. Na nesreću. desilo se da je u toj žurbi izgubio život i sada je Holidej imao na vratu konje i njegovu kćer. Nešto ga je gonilo da završi ono što je Džos počeo.

Znao je i šta ga goni.

Sudbina Džosa Velina imala je nečeg zajedničkog sa njegovom. Dok istina nije bio pravi revolveraš, nije iznajmljivao revolver, ali je ipak uživao slavu revolveraša. Bio je poznat kao slavni Dok Holidej, čovek sa „koltom“ na čijoj dršci od slonovače nije bilo zareza, ali, da ih je urezivao, bilo bi ih dosta. Meksikanci na granici su ga zvali „El pistolero Dok“ i to je samo za sebe nešto značilo. Od prvog momenta kada je pre desetak godina iz osвете ustrelio revolveraša Ciska Romeira, njegova slava je počela nezadrživo da raste, mada, istini za volju, mimo njegovih želja i namera. Ali, taj prvi metak povukao ga je u kovitlac iz koga nije bilo izlaza. Slava je donela izazove mladih revolveraša željnih glasa, a izazovi opet donosili su mu slavu. Začarani krug se vrteo kao sumanut, a za njim su ostajale sveže humke na grobljima revolveraša. Pokušavao je da pobegne od svega toga, ali ga je njegova slava uvek stizala ma gde se sklonio i zavukao. Konačno, svi su ga svrstali među desetak najboljih revolveraša koje je Divlji zapad ikada video, zajedno sa Djukom Maksenom, Ringo Kidom, Divljim Bilom Hikokom, Benom Ovensom, Dedvudom Dramom, Bili Kidom, Džošom Velinom...

Ali, to je sve više postajalo prošlost. Soj revolveraša je izumirao... na više načina. To je njemu lično odgovaralo, jer je njegovo ime privlačilo manje pažnje, pa se mogao nadati da će jednog dana pasti u zaborav i naći toliko željeni mir, ali, nisu svi revolveraši bili kao on. Bili Kid je odavno bio mrtav; Ringo je dobio svoje u Ebilinu, kako je čuo, gde ga je stigao metak nekog cmizdravog hulje od revolveraša, i već dugo vremena ležao je u zemlji; Div-

lji Bil Hikok pao je pogođen s leđa; o Benu Ovensu nije ništa čuo već čitavu večnost mada je jednom ili dva puta proveo u istom gradu s njim po nekoliko dana, pa su čak posle uspešnih partija pokera gde je Dok Holidej redovno dobijao, a Ben Ovens gubio, pravili vraški vesele lumperaje u kojima bi sav novac opet zajedno proćerdali. Dedvud Dram je još uvek jahao u pokrajini Blek Hil, i kako se pričalo živio je od nekada stečene reputacije, izvođeci trikove u malim putujućim cirkusima, jer je bio suviše star da se prihvati nekog drugog posla. Jedini od njih koji je uspeo da se blagovremeno orijentiše u pravilan život bio je Vajat Erp koji se proćuo kao šerif a kasnije dogurao do federalnog šerifa. Za njega je još bilo nade, a za druge...?

Za druge koji su počeli da stare...

Dok Holidej se brzo sračunao. Do đavola, već je bio prešao tridesetu; za način života kakav je on vodio, to je već bila starost. Postojala je poslovice: ima starih revolveraša i hrabrih revolveraša, ali, nema starih hrabrih revolveraša... dobro, možda je doživeo tridesetu zato što u stvari to nije bio poziv kojim se bavio. On je više bio pustolov koji je bežao od revolvera i smrti nego što ih je tražio, ali, oni koji su ga poznavali, to nisu znali. Morao je priznati da je za doba koje je doživeo imao dosta, čak i mnogo sreće.

Sto mu gromova, pomislio je, od početka takvog njegovog života prošlo je vraški mnogo vremena. Skoro punih deset godina. Dosta i vremen-ski, a još više po onome što je za to vreme doživeo. Nije bilo nikakvo čudo što je bio umoran od revolvera, kockanja, bežanja i lutanja, i nije bilo nikakvo čudo što je ostalom

svetu bilo dosta ljudi kao što je on. Do vruga, morao je da shvati činjenicu da je revolverašima cena sve manja, što je bilo dobro, ali, još uvek je bilo puno usijanih glava od kojih za njega mira nije bilo. Pomisao na to još više ga je zamarala i dovedila do očajanja. Morao je svakog dana, svakog časa i svakog sekunda biti na oprezu, spreman da potegne pištolj. To je imalo za posledicu da je njegov odbrambeni spontani refleks razvio skoro do vrhunca, tako da je ponekad pomišljao da je u toku poslednjih godina postigao brzinu munje i stopostotnu sigurnost pogotka. Ali vremenom će godine uzeti svoj danak. Jednog dana neće biti tako brz i naći će se neko brži od njega.

Da, sve će proći i svega će biti lišen, ali će sačuvati svoj ponos i čast.

Nije mu previše pretila opasnost da padne na niske grane i zarađuje za život, dajući predstave u putujućem cirkusu kao stari Dedvud ili da živi od milostinje koju bi mu udelili oni što su eventualno raspoloženi da slušaju i plate beskraine priče o slavnim danima kada su revolveraši najamnici hodali Divljim zapadom kao besmrtni grčki bogovi. Znao je nekoliko starih revolveraša koji su tako živeli, ali, Dok se toga nije plašio. Sve dok je imao srce i nerve, znaće da na pokeru zaradi dovoljno za život. Ali, to možda neće trajati dugo. Nedavno je u Mision Sitiiju doživeo pravi krah, jer ga je kockarska sreća bila sasvim napustila i s mukom je uspeo da se izvuče. Morao je da misli i na to da mu fortuna neće uvek biti naklonjena, bez obzira na njegov kockarski talenat. Treba nešto smisliti i naći rešenja za budućnost.

Ta budućnost nije bila daleko, mada je još uvek bio u žiži života.

Nedavno je opet u nekoliko mahova morao da se brani i da dokazuje koliko je brz. Jednom je napravio grešku, i to naravno ne svojom voljom. Jedan mladi ludak ga je izazvao, i Dok je bio prinuđen da ga ustreli. Ispostavilo se da je taj momak bio mladi brat lokalnog šerifa i posle toga potera ga je gonila pune tri nedelje, pre nego što je uspeo da je skine s vrata.

Džos Velin je, izgleda, blagovremeno počeo da razmišlja o budućnosti i zahtev njegove kćeri pomogao mu je da se odluči. Nije bio za drugi rad, ali se razumeo oko konja, i voleo je taj posao. Činjenica da je Džos pošao drugim putem, da je u tome imao uspeha, da ga je Dok Holidej sreo i u toku nekoliko dana lova, zbližio se s njim, kao i sam kraj Džošovog života, činili su se Doku kao prst sudbine. U svakom slučaju, sada je na vratu imao Džošovu kćer, i trideset pet konja za prodaju, za koje je računao da će dobiti bar hiljadu dolara ako bude imao makar malo sreće, ili bolje rečeno, ako Džošova kći bude imala sreće, jer je novac od prodaje pripadao njoj.

Ali, Dok nije računao na Džimija Nevadu.

Holidej je gonio krdo ukroćenih mustanga kroz široki kanjon, i gušio se u oblacima prašine. Bio je to četvrti dan kako ih goni, i za ta četiri dana napredovao je vrlo dobro. Sunce je visilo nisko na nebu i klizilo je lagano ka ivici kaniona, pa je Holidej počeo da razmišlja o tome da je kanion dobro mesto za logor, najbolje koje može naći u tom momentu.

Na udaljenom kraju kaniona zapazio je pri svetlosti sunčevih zraka neko srebrnasto svetlucanje i po tome je znao da je imao sreće, jer

je izabrao da pođe jednim od malog broja sličnih kanjona u kojima je uvek bilo vode. To što je video, verovatno da je bila neka lokva u steovitom udubljenju, a ne rečica ili potok, no ma šta da je bilo od ta dva, voda je značila da će moći da dobro napoji životinje i popuni rezerve pre nego što pođe na poslednju etapu puta kroz pustinju do Rio Sabe. Hondo je bio iza njih, i mada je skrenuo malo više na sever nego što je u početku nameravao, putovanje do grada u pustinji trebalo bi da se odvija glatko i brzo.

Okolo lokve sa vodom do koje je došao bilo je mnogo sočne trave za pašu, i Holidej je znao da neće morati da brine da će mu se u toku noći konji eventualno udaljiti i odlutati. Pustio ih je da se napiju i da krenu u pašu, a onda se svukao, okupao prašinu i znoj sa sebe i oprao odelo. Samo u donjem vešu pojeo je neko bedno jelo koje je pripremio, i pokušao je da zavara želju za duvanom koji mu je već bio nestao. Zadovoljio se samo sa malo slabe kafe.

Rastegnuto na štapove pored vatre, odelo mu se brzo osušilo, i Dok ga je obukao, pripasao opasač sa revolverom i stao da posmatra kako se sve duže senke gamižući zemljom kroz kanjon, sve više približavaju njegovom logoru. U istom trenutku, dok je večernji polumrak sve više osvajao, primetio je grupu od četiri konjanika kako mu se približavaju sa zapada. Odvezao je osigurač na obaraču pripasanog „kolta“ i sa nekim osećajem neodređene zebnje počeo da čeka pridešlice.

Sva četvorica su mu bili potpuno nepoznati, verovatno ljudi od nekud iz tih graničnih krajeva, prljavi, umorni i mrgodnog izraza lica. Njihov predvodnik bio je čovek oma-

len rastom, uzanih ramena i dosta mršav, sa plavim brkovima koji su mu se spuštali čak preko usta. Oči su mu bile hladne i tvrdog izraza, kada je klimnuo glavom Holideju, svetlucale su vatrom iza koje se skrivao kalkulantsko računanje.

— Dobro veče — rekao je. — Mislio sam da smo sami u ovom kraju.

— Kao što vidite niste sasvim sami — rekao je Holidej otvoreno, prelazeći pogledom sa jednog na drugog. Osećao bi se mnogo bolje da ta četvorka nije došla u njegov logor, posebno zbog toga što su sva četvorica pri dolasku pažljivo osmotrili konje koje je doterao.

— Mi smo žedni — rekao je čovečuljak. — Verovatno ne mislite da imate monopol na tu vodu, zar ne?

— Samo se poslužite — rekao je Holidej, ne uklanjajući ruku iz neposredne blizine revolvera. — Što se tiče hrane, tu nema pomoći, jer i ja slabo stojim.

— To je u redu — nastavio je malecki sjahavši s konja. — Mi imamo nešto hrane. Voda nam je zadržavala najveću brigu. — Pokretom ruke pokazao je u pravcu odakle su on i njegovi saputnici došli. — Ova pustinja je pravi ubica. Ja se zovem Nevada... Džimi Nevada.

Holidej je klimnuo glavom. — Ja sam Džon Holidej — predstavio se Dok svojim punim imenom, jer je već davno došao do zaključka da nema nikakve svrhe u tome da menja ime, jer će ga uvek prepoznati. Očekivao je da će se i sada desiti nešto slično, mada u ovim krajevima nikada nije bio, pa je postojala mogućnost da može ostati nepoznat.

Srećom za njega, njegovo ime pridešlicama nije značilo ništa ili su se bar pravili da im ne znači ništa, jer su bez reči pošli prema lokvi vode i šumnim gutljajima utolili žeđ. Oči-

gledno da su bili vrlo žedni. i da su dugo jahali bez vode, zaključio je Holidej. Vrativši se nazad do logorišta. Nevada je pokretom ruke pokazao na upalijenu vatru.

— Imate li nešto protiv da nešto skuvamo?

— Samo se poslužite.

Došljaci su podgrejali nekoliko konzervi sa pasuljem i slaninom i jedan tanjir ponudili svom domaćinu. On se malo ustezao. ali te na kraju klimnuo glavom i prihvatio tanjir. u želji da ne uvredi svoje goste. Jao je s apetitom, a ostali su ga pažljivo posmatrali. Nevada je ostale predstavio kao svoje ljude. Jedan tamnokoži. uzanog lica čovek, nosio je ime Roi. i Nevada ga je nazvao rođak Roi. jednog ćelavog debeljka predstavio je prosto kao Kerlija a poslednjeg iz družine. jednog čoveka srednjeg rasta s ožiljkom na levoj strani lica predstavio je kao Baka Grinveja.

— To je moj brat — dodao je Džimi Nevada. — Ja sam svoje ime dobio kada sam radio u rudnicima srebra u okolini Rena. Hvatanje i kročenje konja je nešto novo za vas. zar ne Holideje?

Pustolov je zadržao bezizrazno lice, mada mu se prislan ton Džimija Nevade nije svideo. Nije hteo da mu na to stavlja primedbe. jer mu se još manje svidelo što je Nevada očigledno znao ko je on. Slegnuo je ramenima i rekao. — Ne sasvim. Uostalom, ovo je nešto izuzetno.

— To je pametan potez. U poslednje vreme nema mnogo posla za ljude kao što smo mi.

— Kao što smo mi?

Nevada se trgao neprimetno. — Nemojte mi reći da nikada niste čuli za mene?

Dok Holidej mu je sasvim lagano odmahnuo glavom, naslućujući kuda

Nevada cilja. Čovečuljak je jednim žustrim skoro ljutitim pokretom pro-suo talog kafe u vatru, i namrštio se. a brkovi kao da su mu se još više spustili na stisnuta usta.

— Pa. imam i ja neku reputaciju — rekao je Nevada resko. — Pitajte moje ljude. Oni znaju koliko oštar mogu da budem.

Ostali su progundali nešto što je trebalo da znači njihovu potvrdu Nevadinih reči. ali su istovremeno neprekidno posmatrali Holideja. Bak Grinvei je ustao i počeo da skuplja limene tanjire. a onda se nehajno uputio ka lokvi vode gde je peskom najpre očistio tanjire pre nego što je počeo da ih pere. Dok je to radio. Grinvei se nalazio van domašaja Holidejevog pogleda i to se pustolovu nije nimalo dopadalo.

Odjednom. i Kerli je ustao. protegao se. promrmljao nešto o tome da ujutro treba rano ustati i uputio se prema svom konju. Došavši do njega. počeo je da skida svoje čebe privezano za sedlo.

Holidej je imao sasvim tasan predosećaj da banditi igraju vrlo uvežbanu igru. i da nameravaju da ga uhvate u unakrsnu vatru. Nevada je sve vreme pokušavao da okupira njegovu pažnju pričanjem napadno razuzdanih priča o fantastičnim doživljajima doživljenim u mestima pored granice. i naročito se zadržao na tome kako je u dvoboju bio brži od revolveraša koji se zvao Snelk Litl iz Lareda.

— ... on je bio od onih koji rade palcem. znate? Ti palčari drže okidač stalno zategnut. a sa palcem zatežu i puštaju obarač. tako da postižu veliku brzinu. Jeste li nekada naišli na nekog takvog, Holideje?

— Nikada — slagao je pustolov. posmatrajući kako rođak Roi zavija cigaretu. Rođak Roi je sedeo na led-

nom kamenu. Bio je stavio šibice pored sebe, pored drške revolvera koji mu je ležao u futroli, tako da kada se bude mašio šibice, ruka će mu se nalaziti samo nekoliko santimetara daleko od oružja.

— E vidite, taj Litl Snejk je tako pucao — nastavio je Nevada trudeći se da sebi da što prirodniji izgled. — Potegao je revolver iz futrole brzo kako se samo zamisliti može, ali nije mogao da se meri sa mnom...

Reći „meri sa mnom” Nevada Džimi je jedva primetno naglasio, i kao da je samo to čekao, rođak Roj je stavio zavijenu cigaretu u usta i spustio ruku kao da hoće da dohvati šibicu. Umesto toga mašio se revolvera. Nevada Džimi se u istom trenutku bacio u stranu, potežući istovremeno revolver iz futrole, dok su se Bak i Kerli okrenuli prema Holideju, i brzo kao munja potegli oružje.

Revolver Doka Holideja našao se u njegovoj ruci pre nego što su četvorica bandita trepnuli okom, i jedan hitac pogodio je Džimija Nevada i bacio ga preko jedne stene, a zatim se cev pištolja okrenula prema rođaku Roju koji se sa revolverom u ruci pružio na zemlji. Iz ležećeg položaja opalio je prema Holideju, kada su i ostali pripucali, ali je u istom trenutku iz Holidejevog revolvera bridnula bleštava munja i od gromkog treska praćenog fijukom metka, glava rođaka Roja zabacila se unazad kao da će poleteti sa ramena. Rođak Roj je trgao nogama i lagano se okrenuo na jednu stranu posle čega je ostao da leži nepomičan.

Nastojeći da izbegne kuršume koji su se odbijali od stena, Dok Holidej se otkotrljao, kleknuo na jedno koleno i ispalio dva brza uzastopna hica na Kerlija koji je iz paketa sa čebadima izvukao skraćenu dvocev-

ku a nanišanio na Holideja. Revolver je grmnuo i žučkasti plamen je obasjao duboke senke kanjona, a pogođeni Kerli se zateturio. Treći metak smirio ga je zauvek.

Bak Grinvej je shvatio da pred sobom ima protivnika sa kojim se ne može meriti, i koliko su ga noge nosile potrčao je prema konjima, misleći jedino o tome kako da pobegne. Dok je bežao, nekoliko puta se upola okrenuo i nasumce ispalio hitac iz svog pištolja. Prateći ga pogledom, Dok Holidej se uspravio i digao svoj „kolt”. Kada je begunac stavio nogu u uzengiju s namerom da se vine u sedlo, Holidej je pritisnuo okidač. Bak se zateturio, posrnuo napred i naleteo na svog konja, a zatim pao. Posle toga nije se više ni pomerio, ali Dok Holidej ga nije ni pogledao kao da mu sudbina Baka Grinveja nije bila nimalo važna. Njegove misli bile su usredsređene na njegove konje.

Iznenadna revolveraska paljba koja je kanjonom zagrmela kao tresak gromova u planinskoj buri uplašila ih je i naterala u bezglav trk... pravo niz kanjon, a onda po izlasku iz klisure u divlju ravnu preriju u kojoj su se raspršili na sve strane.

Holidej je izustio kletvu i potrčao prema jednom od konja iz Nevadine grupe i pošto se bacio na leđa životinje poterao je za zahuktalim krdom. No, pre nego što je stigao do kraja kanjona znao je da je njegov trud uzaludan, i da će u najbolju ruku moći da spase samo deo krda.

Bio je već skoro potpun mrak, a konji su jurili kao mahnuti dignutih repova, sa grivama koje su se vijorile na vetru. Pred njima se pružalo prostranstvo celog Teksasa. Jurio je za njima više od jedne milje, ali nije mogao da ih prestigne. Umoran

i obeshrabren, okrenuo je konja i vratio se nazad, u kanjon do svog logora i mrtvih napadača.

Nije bilo sumnje da su napadači nameravali da ga ubiju i da mu uzmu konje čija je vrednost bila velika. Pa dobro, ako je već tako, nije ga grizla savest. Bio je brži, potegao je brže i preciznije, ali, što se tiče konja, bilo je sasvim svejedno da li su ih uspeli ukrasti ili ne, jer će se do jutra celo krdo raspršiti tako da ga ni sam pakao neće pokupiti. Trebalo bi mu najmanje nedelju dana ili čak možda i više da nađe tragove svih konja i da ih ponovo pohvata.

Bacio je nekoliko komada drva na vatru i vatra se razgorela. Odjednom, shvatio je da se nešto promenilo od onog trenutka kada je pojavio za odbeglim konjima.

Trebalo mu je nekoliko trenutaka da shvati šta je to i najzad mu je sinulo. Telo Džimija Nevade nije više ležalo na zemlji iza stene. Na tlu su se videli tragovi krvi, ali tela nije bilo. Mada je pretražio okolinu nije mogao da nađe odbeglog razbojnika. Brzo je pritulio vatru i posle toga je proveo besanu noć na jednom kamenom ispustu iznad njegovog prvobitnog logora, ali i pored njegove opreznosti, a možda baš zahvaljujući tome, Džimi Nevada se više nije pojavio.

Ujutru je Holidej potražio njegov trag i po dnevnoj svetlosti lako je zaključio da se sa poprišta sukoba ranjeni bandit odvuкао u jednu dolinu. Odatle su vodili tragovi iz kojih je Holidej zaključio da je begunac našao svog konja i uspeo da ga pojaše. Odatle je konjski trag vodio prema jugu, istim onim pravcem odakle je Holidej došao. Dok ga je

pratio milju ili dve, i onda je oduštao od daljeg gonjenja.

Nevada je bio teško ranjen, ali je očigledno dobro poznao teren i imao pred sobom celu noć prednosti za bekstvo. Šanse da ga nađe bile su male, a sem toga, nije imao ozbiljnih razloga da ga goni.

Mnogo je važnije bilo da sakupi odbegle konje i to je morao početi što pre.

No, to je bilo mnogo lakše reći nego učiniti. Do zalaska sunca uspeo je da uhvati samo šest. Slobodne životinje uplašene pucnjavom očigledno su se razbežale na sve strane po kamenitoj visoravni koja je okruživala pustinjsko prostranstvo ispred njega. Ostao je još jedan dan na tom mestu, i uz velike napore uspeo mu je da pored šest već uhvaćenih doda još pet drugih konja.

Do krajnosti ljut na Nevadu i njegove saučesnike što su ga napali na izvršenju plemenitog zadatka, Dok Holidej je poterao svoje malo krdo u pustinju, pravcem gde se nalazio gradić Rio Saba.

Sa nešto malo sreće ipak će mu uspeti da pređe pustinju i konje proda po vrhunskoj ceni. To neće biti ono čemu se nadao, ali će i ta manja svota pomoći kćeri Džošu Velina da prebrodi trenutne neprilike. Igra nije bila sasvim izgubljena, a možda će se u međuvremenu naći još neko povoljno rešenje.

U tome je naravno grešio, ali, Holidej to nije mogao da zna sve dok nije stigao u Rio Sabu i oterao Džošove konje Vilu Megrou, lokalnom snabdevaču konjice Sjedinjenih Država.

III

Dok Holidej je uterao svojih jedanaest konja u prazan ograđeni prostor na ivici grada odmah pored Megrouve agencije za kupovinu stoke. Kada je izjahao iz oblaka prašine i sjahao s konja ugledao je jednog trbušastog čoveka sa špicastom bradom i dugačkim ufitiljenim brkovima koji je stajao na vratima agencije. Palce je držao zataknute u rukave svog prsluka.

Videvši pridošlicu, trbušasti bradonja je kratko klimnuo glavom.

Ako ste se nadali da ćete kod vojske postići pun pogodak, sa žaljenjem moram da vam kažem da ste malo zakasnili, mister.

Dok Holidej je nabrao čelo. — Tako nekako. Baš to sam očekivao.

Čovek sa bradicom je upitno digao obrve kada je pustolov zakoračio na trem. — Izgleda da vam tamo u divljini nije sve išlo glatko?

— Dobro zapazate. Jedan moj prijatelj uhvatio je i ukroti trideset pet konja. Ovo što vidite je samo jedan ostatak. Izgubio sam ostale, zahvaljujući bandi razbojnika koje je predvodio neki Džimi Nevada, prava podla guja.

— Hm. Taj Džimi Nevada i njegov društvo bili su ovde pre nedelju dana. Naš šerif ih je oterao iz grada. Čujete, da li ja vas odnekud poznajem?

To pitanje je zabrinulo Doka Holideja. I on je zauzeo oprezan stav, ali je odgovorio mirno da ne bi izazvao još veću radoznalost svog sagovornika. — Prvi put sam ovde. Šta ono rekoste, da sam zakasnio?

— Da, zakasnili ste. Vojska je pre mesec dana popunila traženu kvotu.

— Bio sam u pustarama južno od Honda, nisam znao za to, a nije znao ni čovek koji mi je poverio konje.

Poslednje što je čuo bilo je da konjica traži mnogo konja.

— Kongres je skresao izdatke. To je mnoge ljude ostavilo na cedilu i ovde i u drugim mestima.

Pustolov je razočarano uzdahnulo. — Kakva nesreća da nisam znao za to.

— Da, to je istina, ali, šta se tu može.

Holidej se osmehnuo gorko. — Šta možemo, svako ima svoju sreću, a ovaj moj prijatelj izgleda ima nesreću. Dakle, nazad se ne može. Došao sam izdaleka i konje ne mogu da vraćam. Recite, šta mi nudite za njih?

Megrou je napucao usne, žmireći očima osmotrio životinje kroz izmaglicu fine prašine i slegnuo ramenima. — Ne znam šta bi mogao da radim sa dvanaest tek ukroćenih konja.

— Nema ih dvanaest nego jedanaest, i s ove razdaljine ne možete videti koliko vrede. Dođite bliže do ograde i lepo ih pogledajte.

Megrou se nije ni pomakao. — Mister, kad bi ti konji bili od čiste arapske pasmine isto tako ih ne bih mogao upotrebiti. Ljudi na rančevima hvataju sami konje za sebe. Ja uglavnom kupujem goveda, a konje samo kada ih traži konjica. U ovom momentu vojsci nisu potrebni, pa nisu ni meni.

Dok Holidej je žmirnuo očima. — Imam osećaj da ovo što govorite treba da bude uvod u neku mizernu ponudu, Megrou.

— Ja nisam u ovom poslu za to da bih traćio novac — rekao je nakupac učtivo. — Reći ću vam najpovoljniju cenu koju mogu da dam. To je... ovaj... sto dvadeset dolara za celo krdo.

— Pa, to je jedva nešto više od deset dolara po jednom konju.

Megrou je slegnuo svojim širokim teškim ramenima. — Ne kažem da ih možda neću prodati za mnogo više... kažem možda. Ali, činjenica je da treba da nađem kupce, a u ovom momentu niti ovde niti u okolini nikome nisu potrebni. Ako moram da ih teram u Prezidio ili El Paso kapital će mi neko vreme biti zamrznut i pitanje je šta ću na kraju dobiti. Iz tog razloga moja ponuda je tako niska i takva mora ostati. Čujte mister, ovo i nije nikakav posao. To je moja poslednja reč i na njoj ću ostati. Nemojte misliti da ću se predomisлити i ponuditi više. Znam dobro svoj posao i dajem vam časnu reč da ću imati dosta muke da izvučem ono što sam uložio. Vremena su malo drukčija nego pre dva meseca.

— Do vraga sa tim lošim vremenima — presekao ga je Holidej. — Hoćete da mi tvrdite da nećete na tom poslu dobro profitirati. A šta mislite koliko je truda uložio čovek da bi te konje uhvatio i ukrotio. Kažem vam da mu se utroba prevrtala i da se zlopatio puna tri meseca... i sve to za samo sto dvadeset dolara?

Megrou izgleda nije bio mnogo zainteresovan Holidejevim pričanjem. — To je moja ponuda. Ili uzmite ili ostavite. Ako nećete da prihvatite i nameravate da ih sami gonite u Prezidio ili El Paso, možete ih preko noći ostaviti u mom koralu, besplatno, ali, teško da će vam se to više isplatiti od moje ponude.

Holidej je ogorčeno pogledao debeljuškastog nakupca i ovaj je počeo da se preznojava i da se vrpolti. Nervoznim prstima poigravao se zlatnim lancem časovnika koji mu je visio preko prsnika i trudio se da izdrži Holidejev pogled. Konačno je

pustolov uzdahnuo i priznao da je pobeđen.

— Neka sve ide do vraga. Ceo život je kocka pa i ovo. Džoš Velin neće izvući ulog, ali nije jedini i nije prvi put. U redu Megrou, prihvatam vašu ponudu.

Megrou je trijumfalno osmehnuo krajičkom usana. — Trgovina je stvar ozbiljne procene, naravno, i...

— Jest, vraga — rekao je Holidej hladno. — Niste prišli ni korak bliže da pogledate robu. Pogledali ste ih odavde i odmah rekli da je ponuda konačna. Ne želim se, ipak, jer sam prihvatio vašu ponudu, mister. Moj je princip da se borim dok ne sklopim ugovor, a onda svaka priča prestaje. Dakle, sto dvadeset dolara, je li tako?

Iz prizvuka Holidejevih reči sekla je oštrica brijača i Megrou je klimnuo glavom i okrenuo se da uđe u svoju kancelariju. — Udite i potpišite račun za kupoprodaju.

Holidej ga je poslušao i dok je brojao novčanice, nakupac ga je posmatrao i odmeravao njegov ispisani potpis.

— Ne mogu sasvim da razaberem vaš potpis. Je li to Džon Holidej?

Pustolov ga je odmerio ledenim pogledom. — Džon Holidej, tačno, i ovde imate pet dolara manje nego što je ugovoreno.

Megrou se sledio, a onda se odjednom trgao kao opetun. Brzim pokretima iskorao je iz džepa još pet dolara i pružio ih Holideju ponizno se izvinjavajući. Holidej je stavio novac u džep i ustao.

— Ima li u ovom gradu neki pristojan hotel gde bih mogao da se okupam i dobijem sobu i ručak?

— Ima samo jedan, mister Holideje, i možete ga smatrati pristojnim ili ne, ali drugog izbora nemate — rekao je Megrou odjednom vrlo

uglađen i naizgled veoma oprezan u ponašanju. — Pravo dole niz glavnu ulicu. Sa desne strane. Nasuprot krojačevoj radnji. Recite Haču Ričardsu da sam vas ja poslao. On je moj dalji rođak i pošto vas ja šaljem, učiniće vam cenu.

Holidej ga je pogledao nezadovoljno i bez žurbe izašao napolje. Megrou je ustao na noge i ispratio ga pogledom dok je vodio konja niz ulicu. Sačekao je nekoliko minuta, a onda zgrabio račun i požurio napolje, užurbanim pokretima zatvorio kancelariju za sobom i pohitao u istom pravcu kojim je otišao prodavac.

Znojeći se i hukćući od žurbe, pošao je drvenim trotoarom do jednog zdanja od pečene cigle uglavljenog između berbernice i prodavnice životnih namirnica. Iznad vrata te niske kuće bila je istaknuta tabla na kojoj je pisalo:

Šerifska stanica. Gradski šerif i zatvor.

Dok se kupao u šafoliu napravljenom od presečenog velikog bureta, Holidej je poslao hotelskog slugu da mu u krojačkoj radnji nabavi novo odelo. Mali Meksikanac koji je u hotelu služio kao potrčko otrčao je koliko ga noge nose i vratio se sa čistom belom košuljom, svetlim pantalonama od flanela, čarapama, tucetom maramica i jednim sakoom od finog kariranog tvida koji je Doku sasvim dobro pristajao kao da je za njega krojen. Dao je dečaku još dva dolara da odnese i spali njegovo staro odelo i šešir.

Pošto se obrijao, Holidej se obukao. Odelo mu je sasvim dobro pri-

stajalo i on se osetio mnogo bolje. Ali, i pored toga, nije bio sasvim zadovoljan. Nije imao nikakvu predstavu o tome šta da čini dalje. Sto dvadeset dolara dobijenih od prodaje konja povećaće za još osamnaest dolara iz svog džepa i poslaće ih Džoшовој kćeri, ali, posle toga, njegov je program bio sasvim prazan. Trebalo je odlučiti da li da ostane neki dan u gradu koji mu se činio dosta mrtav, ili da krene dalje na jug...

Odjednom se na vratima začulo energično kucanje i Holidej se po navici okrenuo prema vratima i spustio ruku do pištolja.

— Da?

— Mister Holidej? — zapitao je neki duboki muški glas koji se Holideju učinio nekako poznat.

— Ko pita?

— Gradski šerif. Hteo bih da porazgovaram sa vama.

Holidej je tiho izgovorio kletvu sebi u bradu. Taj nevaljali policajac sigurno namerava da mu ograniči boravak, da mu kaže da je nepoželjan i da što pre napusti grad, po svojoj prilici još odmah večeras, a u najboljem slučaju do sutra u podne, ili je ako je naročito ljubazan u roku od dva dana. Ali u svakom slučaju, sledeće mu upozorenje da napusti grad. Uvek ista stvar, sve se ponavlja kao dobro uvežbana dosadna drama...

— Aha. Čekajte malo — rekao je glasno, a onda uzeo i pripasao svoj opasač sa revolverom. Prilazeći vratima probao je da li se revolver lako vadi iz futrole. Okrenuo je ključ u bravi, koraknuo u stranu i vratio se malo dublje u sobu. — Okej, uđite.

Šerif je živahnim korakom ušao unutra i osmehnulo se kada je video pustolova koji je stajao ležer-

no oslonjen levom rukom na ogradu kreveta, a sa desnom rukom puštenom pored tela, tako da mu je šaka dodirivala dršku revolvera. Hotelski gost gledao je šerifa pogledom mačke spremne na skok.

— Nije nikakvo čudo što si još živ kad si tako oprezan.

Holidej je nabrao obrve i tada mu je u sećanju kresnula iskra prepoznavanja.

— Do vraga — izustio je u jednom dahu. — Ben Owens. Ben Owens sa šerifskom zvezdom.

Pridošlica je pružio ruku i Holidej je prihvatio. Owens je bio obučen u košulju i pantalone dobrog kvaliteta, s uzanim kožnim kaišom ukrašenim kopčom od srebra. Širi opasač sa revolverom visio mu je opasan do bedra, a futrola za revolver sijala se od uljanog premaza baš isto onako kao pre nekoliko godina kada ga je Holidej video poslednji put.

— Časna reč, Bene, neka me nosi vrug ako nisam pre nedelju dana mislio na tebe. Nisam o tebi ništa čuo već ko zna koliko dugo, i mislio sam da si sasvim sigurno morao negde poginuti...

Owens se lukavo nasmešio krajičkom usana. — Ne, nisam, kao što vidiš. Još uvek hodam zemljom kao i ti. Kad budem pao, znaćeš gde treba da dođeš da mi odaš poslednju poštu. Dok. Postaraću se da liza sebe ostavim dovoljno novca za nadgrobni spomenik koji će obeležiti mesto gde počinjam.

Dok Holidej se neprimetno uozbiljio. Mada mu je osmeh još uvek lebdeo na licu, krajevi Ovensovih usana su se zategli. Tog trenutka Dok Holidej se setio jednog dana od pre nekoliko godina kada su on i Owens sedeli za stolom u jednom salunu u Sonori. Ben mu je tada

priznao da u njemu živi strah da će život završiti negde pokopan u grobu bez oznake. Bio je to neobičan nesvakidašnji strah, strah od koga ljudi ponekad pate, a ne znaju mu ni koren ni kraj. Ben se nije bojao smrti; on se bojao da ljudi neće znati da pod jednim određenim komadom zemlje počiva čovek koji se zvao Ben Owens. Čudnovato, no za Holideja to nije bilo čudno, jer je poznavao dosta ljudi sa isto toliko čudnim strahovanjima. Takav je na primer bio Morg Kejdi koji nije želeo da umre sa čizmama na nogama i kada je jednom prilikom bio ranjen, on je iskoristio poslednje ostatke snage da čizme skine, čime je prouzrokovao krvoliptanje od koga je umro. Kasnije je lekar rekao da bi možda preživeo da je ostao da leži miran bez pokreta...

Ili na primer Dik Melori koji je stalno tvrdio da ne veruje u boga, ali koji nikada nije pošao u neki obračun a da pre toga nije glasno izgovorio molitvu ili ono što se od molitve sećao, i da se nije prekrstio: Dik je strahovao od pomisli na pakao, na pakao sa vrelim uljem, vatrom, đavolima i harpunima o kome su govorili lutajući propovednici...

— Koliko dugo već nosiš tu zvezdu? — zapitao je Holidej odjednom više radi toga da bi prekinuo atmosferu ukrućenosti koja je nastala, pokazujući gestom zvezdu na Ovensovom prsima.

— O, ima već dve godine. Jednoga dana naišao sam u ovaj grad sa namerom da ostanem nekoliko časova, a naišao sam baš u trenutku kada je grupa podivljalih kaubojica divljala. Događaji su krenuli nezgodnim tokom, i ja sam se našao umešan u tuču. Jedan od tih je potegao revolver, i ja sam ga

sredio. To je ostavilo utisak na građane. Odmah su ponudili da izgrade zatvor i iznad njega stan za mene. — Slegnuo je ramenima. — Dok sam razmišljao o tome da ne bi bilo loše ako neko vreme ostanem u gradu, moju pažnju je privukla vlasnica krojačkog salona... tako se desilo da sam ostao i da sam se oženio tom devojkom, a kada sad pomislim, čudim se da je od tog momenta kada sam ujahao u grad prošlo već pune dve godine.

— Ben Owens oženjen. — Dok Holidej je uzdahnio i osmehnulo se. — Čoveče, ko bi to mogao da pomisli. Sad sve više verujem u čuda.

— Da, tačno, priznajem da je teško poverovati, ali je ipak tačno.

— Imaš li dece?

Na lice Bena Ovensa navukla se neprozirna maska i kada je ponovo progovorio iz dubine njegovih očiju svetlucalo je nešto neprijatno hladno i tvrdo. — Ne, još nemam. — Zadržao je, a onda je opet usiljeno razvukao usne. — Nisam mogao da verujem kada mi je Vil Megrou doneo račun koji si potpisao i kada sam na njemu pročitao tvoje ime. Sto mu muka. Dok, koliko godina ima od kako smo se poslednji put videli u Sonori?

— Mora da ima... bar pet godina.

— Ah, tako je, nije čudo što su mi od tada zalisci posedeli. — Pogledao je Holideja letimičnim pogledom. — Do vraga, ti ne izgledaš star onoliko koliko znam da jesi. Izgledaš mladi.

— Uredan život — odgovorio je kratko Holidej i Owens se nasmejao. — Dobro, pretpostavljam da si se ovde dobro smestio je li tako, Bene? Da si se smestio konačno i udobno. Sudim to po tome što izgledaš dobro.

— Ovo što radim nije ono što sam očekivao da ću raditi, ali ne mogu baš mnogo da se požalim. Građani me poštuju, a i to dosta znači, to moram da priznam. Pored toga, ljudi mi često plaćaju piće; kad prođem ulicom odozgo do dole svi mi se javljaju i pozdravljaju me sa poštovanjem. Svake nedelje prisustvujem sastanku gradskog veća... za tu svrhu sam kupio tamno odelo. Imam par dobrih konja i lake karuce... imam besplatan stan iznad zatvora... i pedeset dolara mesečno. Pošto Džin brine o meni, mislim da se može reći da imam udoban i sređen život. — Osmehnulo se usiljeno. — U svakom slučaju, bolje je nego biti stalno u sedlu sa revolverom u ruci i nikada ne biti siguran da li će ti neki kućkin sin ispaliti metak u leđa. Ili strahovati da li će se neki prljavi šerif setiti da u fioci ima poternicu sa tvojim likom i rešiti da zaradi raspisanu nagradu. Da, ovo je mnogo bolji život.

— Ne izgledaš mi nekako ubedljiv. Imam utisak kao da želiš da sebe uveriš u to što govoriš, a ne mene.

Ben ga je pogledao oštro i osmeh je nestao sa njegovih usana. — Znaj da ovde imam đavolski dobar život. Dok. Mnogo bolji nego tvoj.

— To mi već zvuči bolje, mada još nisi sasvim čvrst — rekao je Holidej lagano, a zatim uzdahnio duboko. — Moram da priznam da sam i ja u dobroj meri umoran od života koji sam do sada vodio. Ima već više od deset godina, Bene. Obojica smo imali sreće da do sada preživimo. Mi smo ti kao oni fosili koje ponekad iskopaju u velikim kanjonima Kolorada. S tom razlikom što mi još hodamo. Kako se sada živi i na kakvoj su ceni revolveraši, za tebe je dobro što si se ovde ugla-

vio. I ja sam ponekad pomislim da bi trebalo ostaviti se lutanja i početi nešto što bi životu dalo nov smisao i sadržaj... naravno, pod uslovom da uživim dovoljno dugo da takvu odluku donesem.

— Da, za najamnike revolveraše nastupila su teška vremena. Kad mislim o tome, zadovoljan sam što sam cvde. Verovatno je Džoš Velin krenuo na mustange iz istog razloga. Megrou mi je rekao da ste zajedno proveli neko vreme u pustinji Mondo.

— Da. Kad se setim Džoša žao mi je. Razglavio je sve kosti i utroba mu se prevrnula dok je ukrotio i uhvatio tridesetak konja, sve u nadi da će mu se to isplatiti. I znaš šta je interesantno, Bene? Čini mi se da je uživao u tome. Verovatno da nikada u životu nije radio tako naporno. Mislim da je to zbog toga što je video šansu da zaradi nešto novca, ali i više od toga; video je šansu da stvori nešto za sebe. Nikada to nije radio, kao ni bilo ko od nas. Svi mi smo išli nekim putem manjeg otpora i uvek smo gledali da do novca dodemo bez pravog rada. A on je sada verovatno našao pravi put.

— Znam šta misliš. Ali, nije vredelo. Megrou mi reče da su te na putu napali?

— Da. Neki zlikovac po imenu Džimi Nevada i grupa njegovih rođaka.

— Jesi li ih sredio?

— Trojicu sam udesio, a i Nevada je dobio jedan metak. Ali, kada sam se vratio sa sakupljanja konja, njega više nije bilo. Kratko vreme sam pratio njegov trag, ali sam posle digao ruke... Poznaješ li ga?

— Čuo sam za njega. Opasan nitkov. Njegov plen su usamljeni putnici i slično. — Nasmejao se pro-

muklo. — Mora biti da mu je gadno preselo kada je naišao na nekoga kao što si ti.

— Da, pretpostavljam da mu je preselo... Ali, svejedno, nisam izvršio posao. Od Megroua sam dobio samo sto dvadeset dolara. Tvrdio mi je da armija više ne kupuje konje. Nameravam da proverim tu njegovu priču, i ako me je lagao...

— Ne, nije te lagao, desilo se tako kao što ti je rekao. Morali su da skrešu nabavke za polovinu. Šteta je da ni ti ni Džoš ništa o tome niste čuli, ali, kako ste i mogli u planinama...

— Okej onda. Čuj, moram da kupim nov šešir, a posle toga ću nešto da pojedem i popijem. Hoćeš li da mi se pridружиš?

— Mogu s tobom da kupiš šešir i da nešto zajedno popijemo. Što se tiče jela, ručaćeš sa Džim i sa mnom.

— Oh, možda se to tvojoj ženi neće dopasti, Bene. Kako bi bilo da prethodno proveriš, šta misliš?

— Zašto? Ja te vodim sa mnom na večeru, ona će spremati večeru i servirati je na sto. Nije uopšte važno ko si ti, važno je da si ti moj prijatelj i to je sve.

U Benovim očima nazirala se neka reska neprijatna oštrina koja je iznenadila Holidēja. Imao je neki osećaj, neku vrstu naslućivanja da između Bena Ovensa i njegove žene postoji neko napeto stanje. Može biti da je grešio u tome.

Ali, ako je grešio, jedno je sasvim sigurno znao. Ben Ovens ni približno nije bio toliko srećan kao što je želeo da izgleda...

IV

Ben Owens je bio vrlo popularan u Rio Sabi. Dok Holidej je to odmah opazio. U magazinu gde se prodavala mešovita roba i gde je Dok kupio svetlosivi „stetson“ sa malo podvijenim obodom, vlasnik trgovine je izašao iz jednog odeljenja u pozadini da bi uslužio Owensa i čoveka koji je došao s njim. Kada je Owens predstavio Holideja kao svog prijatelja, trgovac mu je za kuplenu robu da popust od deset procenata. I drugi građani koji su se zatekli u trgovini i trgovački pomoćnici sa divljenjem su pozdravili svog šerifa. Owens pak primio je njihove pozdrave s osmehom i našao je za svakoga po neku reč ili šalu.

U salunu se ponovilo isto. Ljudi su se dovikivali preko dimom ispunjene odaje i trudili se da ih Owens zapazi... Owens im je otpozdravljao s čašom viskija u ruci, a zatim ispijao piće jednim kratkim zabacivanjem glave. Dok Holidej je međutim bio zadovoljan da lagano znalački sakuće svoje piće...

— Šta kažeš, bio si više od dve nedelje bez kapi pića? — zapitao je šerif pokazujući nevericu.

— Da, samo nije mi baš mnogo nedostajalo — odgovorio je Holidej. — Možda ću sad deo toga nadoknaditi, ali, to zavisi od mog raspoloženja... a i podloge. — Dodao je dodirnuvši se po stomaku.

— Da, Čovek ne može ozbiljno potegnuti na prazan stomak, to je tačno — složio se Owens. — Biće, natoči mom prijatelju još jedno hladno pivo, važi? To će te malo razmrdati da se ne ustojiš. I donesi ovamo onu bocu sa viskijem.

Na Owensove reči barmen ga je oštro pogledao i pivo koje je točio u čašu prelilo se na veliki poslužav-

nik. Barmen je spustio čašu pažljivo na šank i uozbiljio se.

— Ovaj... pivo je tu a što se tiče flaše... ne znam da li da je ostavim, Bene. Marti je rekao...

— Donesi ovamo flašu — procedio je Owens kroz zube i zažmirio očima. — I ostavi je tu ispred mene.

Bič se počeo znojiti. Pogledao je Holideja koji je na lice navukao neprozirnu bezizraznu masku i pružio ruku da uzme posluženo pivo. Onda je barmen slegnuo ramenima i donio flašu viskija marke „Džim Krou Kentaki“ i stavio je na šank ispred šerifa. Uzeo je olovku i na etiketi stavio crtu kojom je označio nivo pića u flaši. Holidej je primetio da je na etiketi bilo još povučenih crtica.

Bacio je kratak ispitivački pogled na Owensa, ali šerif nije primetio njegov pogled, ier je razrogačenim očima zurio u barmena. Nestrpljivom rukom zgrabio je flašu ispred sebe kao da je od nekoga otima, izvukao zubima zapušač iz grla i ispljunuo ga na pod. Zapušač je odskočio od poda pored barmenove noge, i ovaj je pocrveneo, a onda se posle kratkog ustezanja sagnuo i uzeo ga sa poda.

Holidej je zamišljeno pijuckao svoje pivo i posmatrao okom dokoličara šta se zbiva oko njega, pitajući se sve vreme zbog čega napet neprijateljski stav šerifa prema barmenu i kakvo je značenje oznaka nacrtanih olovkom na etiketi. Tada je Owens uzeo dve čaše, nasuo ih do vrha viskijem, i jednu pružio Holideju, a drugu uzeo za sebe, digao je rukom i nazdravio.

— Za stara dobra vremena Dok, kada su imena Doka Holideja i Bena Owensa nešto stvarno značila.

Dok Holidej je dostojansveno klimnuo glavom, i ispio gutljaj do-

brog viskija. Ovens je opet izručio svoju čašu u grlo zabacivanjem glave, i odmah ponovo nasuo. Barmen je neprestano gledao u Doka.

— Vi ste... Dok Holidej? Onaj čuveni kockar i... — barmen se malo trgao ne znajući kako će Holidej primiti to što ga je nazvao kockarem, ali, kada je video da Holidej ne reaguje osmelio se i nastavio — ...i pustolov? — Mrmljanje i žagor u salunu su se lagano utišali kada su njegove reči doprle do svesti gostiju u odaji.

— Da, to je on — rekao je Ovens uz širok zadovoljan osmeh. — Moj stari prijatelj iz starih dobrih dana, Dok Holidej. Časna reč kažem vam, nas dvojica smo bili pravi par lafova. Dok i ja. Istina, nismo nikada išli u akcije zajedno, ali da smo išli, pravili bismo čuda. Takav mi je čovek nedostajao u stočarskom ratu. Ali i ovako sam ja pravio tamo pravi pakao, on će vam potvrditi da je istina sve što sam pričao. Tamo sam svakog dana imao po jedan ili dva obračuna, a ponekad i tri. On nešto manje, jer nije bio zainteresovan i nije radio ni za jednog stočarskog barona, a to je njegova sreća, jer bi inače došao u sukob možda i sa mnom. Je li tako. Dok? Mi smo znanci iz starih dana kada je bila prava pesma jahati Divljim zapadom.

— Koliko se sećam bilo je baš tako. Mada... bilo je to dosta davno, Bene.

— Vraga, ne baš toliko davno. Govoriš kao da smo stari ljudi.

— Na heki način jesmo — rekao je Holidej smirenim tonom.

— Čekaj, tu si donekle u pravu, ali, ja bih pre rekao da smo pravi zreli ljudi — rekao je Ovens i nasmejavao se glasno, nalivajući još viskija u praznu čašu, što mu je od

Bića donelo još jedan zabrinut pogled. No, Ben nije to primetio ili nije obratio pažnju, već je hitro kao i ranije sasuo viski u raziaplieno grlo. — Govoreći otvoreno, mislim da sam sada brži na revolveru nego u to vreme. Svaki onaj naduvenko koji bi došao na ideju da će lako steći slavu ako me izazove doživće vraški neprijatno iznenađenje...

— To je tačno, Bene — doviknuo je neki čovek iz gomile. — Ovaj grad nikada nije video bržu ruku od tvoje!

I drugi su se složili s tim tvrdnjem, i Ben Ovens se osmehnuo, oči-gledno zadovoljan. Pogledao je Holideja. — I nikada neće videti.

Ovens je izgleda očekivao da će Dok nešto reći i otpvrditi njegovo mišljenje, ali kada je ovaj to nije učinio, on je slegnuo ramenima i nasuo još jednu čašicu viskija, a potom je uz onaj isti karakterističan trzaj glavom sasuo sebi tečnost u ždrelo i progutao. Holidej je stavio praznu čašu od piva na šank i zavukao ruku u džep da izvadi novac. Ali, Ben ga je uhvatio za zglavak ruke.

— Ne, ne, ovde ti ne treba novac, Dok. — Pogledao je ispod obrva Bića u oči. — Stavi to na moj račun.

Bić je pocrveneo, lagano zavrteo glavom, a onda uzdahnuo i lagano pošao do kraja šanka, uzeo tamo iskupusanu svesku i okrenuc nekoliko listova, pre nego što je na jednoj strani nešto zapisao.

— Hajdemo — rekao je Ovens brišući usta nadlanicom — Hajdemo da nešto pojedemo. Možemo se posle večere vratiti ovamo da zalijemo kako valja, ako budeš raspoložen.

— Malo sam umoran, Bene. Možda bi sa pijankom trebalo sačekati.

Ima vremena, biću ovde bar nekoliko dana, kako se nadam.

— Okej, hajdemo da vidimo šta je Džil spremila za večeru.

Prebacio je ruku preko Holidejevih ramena i tako su njih dvojica čvrstim korakom izašli iz oдаje na leptirasta vrata. Dok Holidej se iznenadio da šerif nije posrtao više nego što se stvarno zanosio, s obzirom na to kako je sipao viski u grlo... po tome je zaključio da je taj čovek bio prilično naviknut na velike količine pića.

*

Džin Ovens je bila crnokosa, vitka, visoka mlada žena dugog glatkog vrata, lepog lica i živahnih tamnih očiju. Pre nego što se udala za Bena Ovensa kada je ovaj došao u grad zvala se Džin Tagard i vodila je mali mode salon i trgovinu u Rio Sabi. Nekoliko godina braka uticali su na nju da znatno ostari. Sada je njeno lepo lice bilo i dalje glatko, ali sa dve tanke bore na uglovima usana, i isto toliko na čelu. Na prvi pogled, Doku Holideju učinila se nervozna, mada se trudila da to prikrije. Uprkos svemu tome, bila je još uvek divna žena, i koliko je mogao da proceni, tek ako je bila prošla dvadeset pet godina.

Po Holidejevom dolasku u kuću pokazala se ljubazna i uglađena i nije izgledalo da joj je teško da na sto postavi još jedan dodatni tanjir i pribor. Jedina stvar koja je Holideja malo zbunila bila je što je zdelu sa jelom ogrebala do kraja, i u svoj tanjir nasula sasvim malo preostale hrane. Benov tanjir pak bio je pun do vrha, i ovaj se na hranu bacio s energijom proždrljivog vuka.

— Džin je izvanredno dobra kuvarica — rekao je brišući komadom hleba mast sa brade.

— Slažem se s tim — rekao je Holidej gledajući mladu ženu. — Ali, vidim da ste vi vrlo malo jeli, misis Ovens.

Ona se nekako mehanički nasmejala. — S obzirom na moju figuru — nasmejala se i bacila kratak pogled na Bena, ali, i taj smeh izgledao je dosta usiljen kako se Holideju učinilo — ja jedem sasvim dovoljno. Znaate, Ben voli vitke žene, kako je rekao.

Ovens je presekao pogledom, a onda se i on malo usiljeno osmehnuo. — Ne bih imao ništa protiv ako bi za sledećih devet meseci malo odebljala.

Holidej je bio iznenađen kada je primetio da se Džinino lice zateglo, i da joj je iz obraza nestalo poslednje kapi krvi. Oči su joj sevnule, a onda je oborila pogled prema stolu. Ma šta da je Ben mislio kada je maločas pomenuo njenu debljinu, to je pogodilo mladu ženu, i Dok se osetio nelagodno.

— Znaate, vi mi odnekuda izgledate poznati, misis Ovens — rekao je Holidej odjednom. — Prezime Tagard, vaše devojačko prezime, takođe mi je poznato. U jednom gradu bila je porodica sa tim imenom. Majka je bila krojačica i imala je liupku kćerku i bolešljivog muža. Mislim da se on zvao... Vil Tagard. Jeste li možda u nekom srodstvu?

Dženi je spustila viljušku na tanjir i netremice zurila u njega. — Kako se zvao taj grad, mister Holideje? — zapitala je tihim glasom.

— San Augustin na reci Sabini, u državi Luizijani.

Džin je otvorila usta i tako zinu-to zablenuo nastavila da gleda Holideja, a Ovens je začuđeno prelazio

pogledom čas na svoju ženu čas na svog prijatelja, zadržavši u čudu vi-ljušku sa hranom na pola puta između usta i tanjira.

— Pa... ja sam došla otuda. I sve ostalo što ste rekli sušta je istina. Moja majka je vodila krojačku radnju, jer je tata bio tako slab da nije mogao redovno da radi. Odse-lili smo se u Teksas i to u one su-vlje predele u želji da doprinesemo tatinom ozdravljenju, ali, to mu ni-je ništa koristilo. Umro je u Del Ri-vu dve godine kasnije, a odmah po-sle toga mama je prodala sve što smo imali i doselila se sa mnom ova-mo, gde otvorile krojački salon. Kratko vreme posle toga umrla je i ona, i... ja sam nastavila da vodim radnju sve dok nisam upoznala Be-na. Ben i ja smo se venčali i... on je smatrao da nije pristojno da še-rifova žena ima svoju radnju i vodi posao, pa sam ja... prodala radnju.

— Nema potrebe da žena radi ka-da ima zdravog i sposobnog muža koji pristojno i redovno zarađuje — rekao je Owens britko, i Džin ga je kratko presekla pogledom, ali nije rekla ništa.

Zatim se opet okrenula Holideju i na lice joj se vratio osmeh. — Zaista je čudno da ovde, toliko da-leko od mog rodnog kraja, sretnem nekog poznatog. Bila sam sasvim mlada devojka kada smo otišli otu-da...

— Da, pretpostavljam da ste ima-li oko petnaest godina, koliko se sećam. Moram vam reći da podseća-te na vašu majku. Koliko se sećam, ona je bila vrlo lepa žena, zar ne?

Džin je planula rumenilom. — Oh, to je onda kompliment i za mene, mister Holideje. Hvala! — Pogledala je svog muža koji je sedeo kao pri-sutan građanin. — Bene, zašto mi ti u poslednje vreme više nikad ne

govoriš takve stvari? Moraš da znaš da je to vrlo dobro za moral jedne žene.

Ovens se prisilio da se osmehne. — Ja sam to već odavno video, pa neka sada to zapažaju drugi. Šta tu ima da se priča?

Radostan izraz Džininog lica malo je splasnuo. Pa eto... priyatno je to čuti s vremena na vreme — re-kla je skoro šapatom.

— Radnja vaše mame bila je od-mah na desnoj strani pored radnie starog puškara Kliva Lotrija, da li se dobro sećam — rekao je Dok Holidej nastojeći da razgovor vrati na opštiji i neutralniji teren.

Džin je ponovo okrenula glavu prema svom gostu. — Da, ljudi su imali običaj da ga zovu „stara pu-ška”. Verovatno zbog toga što je u izlogu imao sve vrste starih pušaka i revolvera, još iz onih vremena ka-da je to oružje izmišljeno. Ja sam često imala običaj da stanem pred izlog i da ih posmatram. Bilo je to vrlo zanimljivo. Iza trgovine stari Kliv je imao malo streljiste gde je kupac mogao da proba oružje. Po-kačkad je na tom streljštu održava-no takmičenje u gađanju... između mladih ljudi iz našeg grada... ve-rovatnao ste i vi ponekad u tome učestvovali, mister Holideje.

— Ne, to me u ono vreme nije za-nimalo. Znao sam starog Kliva učio je mnoge mladiće kako se gađa. Pokazivao im je kako se stiće brzi-ne mada mislim da to nije bilo baš mudro, ali takav je život bio.

— Takav je bio i ako je taj stari učio mladiće veštini potezanja re-volvera činio je nešto pametno ali uzaludno. Onaj ko zna da puca taj će to naučiti i bez njega. Brzina i tačnost treba da idu zajedno — re-kao je Ben prilično tmurno. — Obično čovek ima talenat ili za jed-

no ili za drugo. Ako poseduje oba talenta, onda može smatrati da je vrlo srećan. Kao na primer ja. Ali, kao što rekoh, ne verujem da čovek može naučiti i jedno i drugo ako za to nije rođen. Talenat mora da bude rođen, dragi moj Dok ti to znaš.

— Možda — odgovorio je Holidej, ali je njegov odgovor zvučao dosta skeptično. — No, činjenica je da je stari Kliv Lokli voleo ljude i da ih je u stvari učio sportu i ne revolveraškom zanatu, u tome je razlika između tvojih shvatanja i njegovih... — dok je to govorio, Holidej je izgledao vrlo zamišljen, a onda je lagano nastavio. — Ponekad sam se sećao tog starog i mislio na njega.

Ovens se sav zatresao od smeha. — Do vraga, čoveče, ti si stvarno počeo da stariš. Džin... naši tanjiri su prazni. Šta imaš od kolača?

— Na žalost nisam ništa pripremila Bene — rekla je mlada žena lagano. — Nisam očekivala gosta, a utrošila sam brašno za kolače, pa nisam...

— Znači, nisi imala dovoljno energije da odeš da kupiš brašna i da pripremiš pitu od jabuka — presekao je prilično grubo. Znaš dobro da volim kolače. Bez obzira da li imamo goste ili nemamo.

— Pa, znaš da... nisam imala... novca — rekla je Džin lagano ali razgovetno cedeći reči kroz zube. Znaš da mi nisi ostavio ni prebije-nog centa, Bene.

Ovens je pocrveneo i mrko pogledao svoju ženu, pre nego što je skrenuo pogled do Holideja. — Izvinj Dok, možemo otići da se poslužimo komadom pite i kafom u restoranu ako želiš...

Holidej je odrečno odmahnuo glavom, odgurnuo malo stolicu od stola i za jednu rupu popustio kaiš. Os-

mehnuo se. — Ne, hvala. Ne bih mogao ništa više da okusim. Više od tri nedelje živeo sam na skromnoj hrani i čini mi se da sam se odvikao od obilnog jela. U stvari, ako baš hoćeš, večera je bila obilna. Obilna i ukusna, misis Ovens. Ali, da se dogovorimo nešto. Voleo bih da vas i Bena izvedem na večeru... šta kažete na primer za sutra uveče?

— Oh, to bi bilo divno, mister Holideje...

— Nema potrebe — presekao je Ovens oštro. — Sutra ćeš opet doći na večeru kod nas. I za ručak ako želiš. Sve vreme dok budeš u gradu bićeš moj gost, Dok. Jesi li me čuo?

— Ali ne bih želeo da deranžiram misis Ovens, to je previše posla za nju...

— Nikoga nećeš deranžirati, zapamti to — rekao je Ben Ovens kratko i u izvesnom smislu zapovednički, gledajući pri tome izazovno svoju ženu. — Hranićeš se kod nas, ili u suprotnom nanećeš mi uvredu.

Holidej je ustao i ozbiljnog izraza lica klimnuo glavom. — Hvala, Bene. — Pružio je ruku da uzme svoj nov šešir koji se nalazio na obližnjoj stolici.

— Šta je, ti ideš? — zapitao je Ben. — A šta je s onim pićem pred spavanje koje smo rekli da ćemo popiti zajedno...?

— Kao što sam rekao, ja ću uzeti samo čašu vode. Mnogo sam umoran, Bene. Potreban mi je san, i žudim samo za udobnom posteljom. Sutra ćemo popiti i nekoliko čašica. Još jednom hvala, misis Ovens za odličnu večeru. Laku noć!

— Laku noć, mister Holideje. Moramo još razgovarati o San Augustinu. Sada kada ste mi osvežili sećanje, počela sam da se prisećam još

mного drugih stvari o tom gradu i građanima.

— To mi sasvim odgovara, misis Owens. — Nasmejao se. — Mora biti da starim, to je više nego sigurno. Čim se čovek seća dana iz mladosti znači da je ostario.

— Pa, rekao sam ti da si ostario — osmehnuo se Ben uzimajući Holideja pod ruku i vodeći ga iz sobe ka vratima koja su vodila do spoljnih stepenica odakle se izlazilo na ulicu. — Videćemo se sutra, Dok.

— Da, ali ne mnogo rano. Imaš li nekoga u zatvoru?

— Taman posla, nikoga. Te ćelije zvanično nikada ne koristim. Otvorim ih jednom u toku zime ili možda dva do tri puta u toku godine da u njih strpam nekoliko pijanica.

— Ovo mora da je neki grad mirnih i poštenih građana — rekao je Dok stavljajući šesir na glavu.

— Ah, i oni se ponekad izludiraju, ali, ja pazim da ne budem suviše strog. Od kako sam ja šerif, niko se ne usuđuje da potegne oružje, a poneka tuča nije nikakav greh.

Holidej ga je pogledao kratko. — Nikakvo čudo da te ljudi vole.

— Ne samo vole, Dok. Oni me poštuju. To je još važnije znaj... ta dobro, buenos noćes amigo.

Holidej je klimnuo glavom, a onda sišao niz stepenice u mračnu ulicu. Otišao je pravo u svoju hotelsku sobu i ušavši unutra podupro vrata stolica koju je podglavio ispod brave.

Navike se teško gube, razmišljao je dok je lagano padao u san...

U kuhinji Ovensovog doma Ben je posmatrao svoju suprugu Džin kako pere posuđe. Dok je posmatrao zavio je cigaretu i pripalio je.

— Sledeći put pobrinućeš se za desert, čuješ li? — promrmljao je.

Ona se okrenula. — Onda nemoj da uzimaš novac namenjen za kćicu — presekla ga je oštro. — U tacni za kafu bila su dva dolara i još nešto sitnine. Kada sam pošla da ih uzmem da nešto kupim, nije bilo ni centa. A ti imaš obraza da se žališ da nisi dobio kolač uz jelo. Smatraj da si srećan što je i jela bilo dovoljno, s obzirom da se iznenada doveo neočekivanog gosta.

— Izgleda da ti to ništa nije smetalo da časkaš s njim do mile volje — rekao je Owens resko — da prežvakavaš stara dobra vremena u San Augustinu. Do đavoila, tada se niste ni poznavali. Možda je slučajno zapazio neko slinavo štene koje se držalo za suknju gradske krojačice, ali, to je sve. Nije to isto kao da ste se poznavali.

— Nije. Ali, živeli smo neko vreme u istom gradu, i sećamo se istih stvari i događaja. Bene. Ne možeš da shvatiš koliko mi prija to što sam se podsetila mog doma. Za kratko vreme to mi je omogućilo da zaboravim ovo... ovu zbrku koju mi nazivamo našim brakom!

On se namrštitio kada je njen glas prešao u jecanje i kada se ona okrenula sudoperi i počela svom snagom da riba prliavo posuđe. Kratko vreme pušio je u dubokom ćutaniu, a onda je ugasio cigaretu o štiklu svoje čizme i opušak hitnuo prstom u kamin. Ustao je i obgrlio je rukama osetivši pri tom da se njeno vitko telo ukrutilo i odmaklo od njegovog. — Džin, šta to nije u redu sa nama? Do vraga, počeli smo vrlo dobro. Dugo vremena smo bili srećni...

— Tačno deset meseci — rekla je krutim tonom i on je okrenuo prema sebi i zagledao joj se u oči.

— Šta hoćeš time da kažeš?

— Hoću da kažem da smo bili srećni dok ti nisi počeo da se kockaš. I da gubiš. Da je sve počelo onda kada si uzeo novac koji sam dobila za moju prodatu radnju, koju si me ti naterao da prodam zbog nekog tvog glupavog muškog ponosa i zbog tvog mišljenja da žena ne bi trebalo da radi. Ti si uzeo taj novac i potrošio si ga za kockarskim stolovima. I to nije sve. Svake nedelje izgubiš na kocki celu svoju platu do poslednjeg centa. Uzeo si kredite širom celog grada. Ljudi se boje da traže nazada ono što im duguješ, Bene. Ljudi te se boje. Ja... ja se grozim sebe kad zatražim od trgovaca da ono što kupim stave na račun, jer znam da su ti računi već previše visoki... a mister Bliker, na primer uplašen je, i ne sme ništa da kaže... ako misliš da te građani poštuju, onda se varaš. Nije poštovanje to što pokazuju prema tebi, Bene. To je strah. Ovaj grad je do smrti uplašen od tebe, jer su svi videli na šta si sposoban kada se razbesniš. Već ima nekoliko grobova...

— Ti su bili ljudi da me dovedu do besnila i da potegnu oružje na mene — prasnulo je Ovens. — Šta bi ti htela da sam učinio? Da stanem i da im dozvolim da me ubiju? Da li to želiš?

— Ponekad — odgovorila je iskreno, i videla je kako ga je to zaprepastilo i kako se na ništa svelo njegovo samopouzdanje i samouverenost. — Oh, Bene, nisam to tako mislila... ali, ti si tako nestrpljiv i razdražljiv, prosto nemoguć u poslednje vreme. Izgleda kao da za sve nevolje koje su te snašle kriviš samo mene.

— To nije istina. Krivim te samo za jednu nevolju, Džin.

Ona je pobledela. — Zbog toga što nemamo dece? — prošaputala je.

— Da, znam. To mora da bude moja krivica, zar nije tako? Hoću da kažem ne bi moglo da bude da kod tebe nešto nije u redu. Oh, ne. To nikako ne može biti, greška mora biti moja.

— Pa, jasno je da nije moja.

— Otkud znaš? Nismo nigde otišli da to ispitamo i proverimo...

— To košta novca. Mnogo novca, a mi ga nemamo.

— To što kažeš delimično je tačno. A što se tiče koštanja čak i kada bismo imali dovoljno novca ti bi rekao da nemamo... ili da je putovanje suviše dugačko, ili da bi trajalo suviše dugo, ili da nikako ne možeš da se udališ od Rio Sabe. Uvek bi našao neki izgovor da ne pođemo tamo gde bismo trebali da odemo, Bene.

On joj je opalio šamar, a da nije razmišljao šta čini. Šamar nije bio jak, ali mu se ona nije nadala, i posrnuvši pored sudopere povukla je nekoliko zdela koje su zvečeći pale na pod i razbile se u komade. Džin je zatrepkala očima punim suza i rukom pokrila crven obraz.

Prvi put, je doživela da je udari. On je gledao netremice.

— Nisam... nisam hteo to da učinim, Džin — rekao je molećivo.

Ona je odmahнула glavom i ustuknula kada je pružio ruku prema njoj. — Ne, nije... nije trebalo da kažem ono što sam rekla, Bene. Ja ne znam zašto do sada nismo mogli imati dece. Bila sam ljuta. Nije trebalo da te ljutim. Bilo je to ružno sa moje strane.

— Dobro... onda je sve u redu, ali, treba da paziš i da me ne ljutiš zbog svake sitnice, Džin. I ne samo to. Ako želim da odigram nekoliko partija pokera i ako mi je potrebno da uzmem neko piće, to je moja

stvar. Ja sam muškarac, ja sam gazda u ovoj kući i na to imam pravo.

— Nemaš pravo kada u gradu duguješ toliko mnogo novca. Bene, — rekla je polazeći prema njemu. — Bene, misis Pajl bi bila volina da mi da posao krojačice u svako doba kada od nje to zatražim...

— Ne.

— Ali, to je... tako glupo. Nama je potreban novac. Mnogo nam je potreban. Mogu da zaradim dovoljno da otplatim bar neke od tvojih dugova, tako da možemo... bar dignute glave hodati ulicom...

— Meni i sada ništa ne smeta da dignute glave idem glavnom ulicom.

Džin je ogorčeno stisnula usne. — Ne, tebi ne smeta. Ali, ja jednostavno nisam takva, nisam tako odgojena. Ja... ne mogu ljudima da pogledam u oči kada znam da smo im dužni. Moja majka nikada nikome nije dugovala ni jednog jedinog centa, čak i ako je nama nešto nedostajalo, mi smo...

— Pa lepo, ako već potičeš iz tako dobro vaspitane porodice možda nije trebalo da se udaš za mene.

Džin ga je netremice gledala, i u očima su počele da joj se skupljaju suze. Ali, ona ih je zadržala svesno. — Ponekad, ponekad se i ja pitam zašto sam se udala za tebe. Bene.

On je stisnuo usne i za trenutak. Džin je pomislila da će je možda ponovo udariti. Ali, on se uzdržao i umesto toga zgrabio je svoj šešir i pripasao opasač sa revolverom.

— Šta... šta nameravaš? — zapitala je usplahirena.

— Idem da obiđem grad — promrmljao je uputivši se prema vratima.

— Ali, u ovo doba obično ne ideš u patrolu, sem subotom uveče.

— Onda znači da je vreme da patroliram svake noći — prasnuo je i izašao zalupivši vrata za sobom.

Džin je šumno uzdahnula na nos, i grudi su joj se napele. Odjednom, više nije mogla da zadrži suze liutine i očajanja i klonuvši u stolicu pokrila je lice rukama. Zaplakala je podrhtavajući krhkim ramenima pokrivenim skromnom haljinom od platna.

V

Marti Bas je stajao na kraju šanka odeven u prsluk sa presvučenim dugmadima, belu košulju i crnu svilenu mašnu. U ustima između zuba držao je čvrsto stisnut cigarilos. Nije više nosio specijalni „kolt“ kao nekada, jer je sada u Rio Sabi postojao šerif. Ali, ipak je nosio specijalni kratki pištolj u futroli prikopčanoj ispod leve miške.

Dok su se ljudi u salunu kockali, pili i razgovarali sa nalickanim zabavljačicama, on je zadovoljno posmatrao šta se oko njega događa. Neki ljudi su razgovarali o Doku Holideju. Koliko je mogao čuti, rasprava se vodila o tome ko je brži. Holidej ili Ovens. Većina njih videla je Ovensa u akciji, ali nikada protiv nekog pravog čoveka sa pravim revolveraškim sposobnostima. Razmišljao je Bas u sebi. Ljudi koje je Ovens dosada sredio bili su obične nule. Naduveni uobraženi lovci slave. Niko ovde nije ga video da se suprotstavio nekom čoveku kalibra Doka Holideja.

— Čujte, ja sam jednom video Holideja u akciji — rekao je jedan čovek za obližnjim stolom. Bio je to neki kauboj sa jednog od obliž-

njih rančeva, i gosti su počeli da se okupljaju oko njegovog stola da bi čuli šta će reći i baš u tom trenutku vrata su se raskrilila i unutra je ušao Ben Ovens.

Šerif je nekolicini poznanika klimnuo glavom u znak pozdrava, a onda se uputio pored šanka ka Martiju Basu. Na pojavu gradskog šerifa, kauboji su se smesta ućutali. Marti je pokretom glave pozdravio Bena i obratio se kauboju koji je vodio reč.

— Ne prekidaj sada Slime. Rekao si da si jednom video Holideja u akciji?

Ovens je oštro pogledao kauboja, i Slim je klimnuo glavom, ali sa dozom nespokojstva na licu. Da, u San Anklanu.

— Kada? — progovorio je šerif resko.

— Pre nekih pet-šest godina. Bili smo baš doterali krdo iz Gonzalesa i...

— Vraga, za šest godina čovek se može promeniti — rekao je Ovens.

— Verovatno da može — složio se Slim oprezno. — Ali, onda kada sam ga video on je bio tako brz kao da je munjin brat.

— A ko je stajao protiv njega? — zapitao je Ovens.

— Neki čova po imenu Kit Kelovej...

Ovens se nasmejavao piskavo. — Kelovej nije bio neka naročita marka. Mogao sam ga tući u svako doba. Dok bi on izvukao revolver, pravi borac je imao vremena da se obrije i da još uvek potegne revolver na vreme.

Prisutni su se nasmejali, i Ovensovo raspoloženje se nešto popravilo.

Ali, Slim je sumnjičavo zavrteo glavom, i bez žurbe nastavio. — Ne znam šerife, ali pre nego što sam ga video da se sukobio sa Holide-

jem, video sam tog istog Keloveja kada je sredio četvoricu odjednom. Po tome ne bih baš rekao...

— Ne kažem da je Kelovej bio trapavko. U svakom slučaju, nije bio sporić bar po tvojim merilima. Ono što tvrdim, to je da je po mojim merilima Kit Kelovej bio sporić. Ne znam kako na njega gleda Dok Holidej, ali, Keloveja sam ja tako procenjivao. On je bio obična nula. Prema tome, ako si video da je Dok Holidej sredio Keloveja, onda ne bih rekao da si video bogzna šta.

Slim je i dalje bio sumnjičav, ali očigledno nije nameravao da se dalje raspravlja i protivureći Ovensu. U svakom slučaju, šerifov dolazak bacio je u zasenak njegovu priču o Holidejevim sposobnostima, i on je, nezainteresovan da dalje ostane, ispio svoje piće, digao se i pošao prema jednoj salunskoj zabavljačici koja mu se mehanički nasmešila i zavukla mu ruku u džep, tražeći da vidi ima li novca.

— Poslednji obračun koji sam imao u San Antoanu — nastavio je da priča Ben Ovens — bio je kada me je Džoe Mongomeri izazvao jednog pijačnog dana na Placa del Sol, Ljudi, trebalo je da vidite kako je narod bežao. Još uvek su ljudi bežali prema zaklonima kada sam ja sa tri metka pogodio Džoa, a on još nije bio izvukao pištolj iz futrole. A on je bio čovek sa revolveraškom reputacijom, daleko većom od Keloveja... bio je čuven od El Pasa do Čejena.

— Je li to bilo onda kada je zalutalo tane pogodio jednu ženu, Bene? — zapitao je Marti Bas namešteno nedužnim tonom.

Ovens ga je pogledao besno. — Možda. Mora biti da je Džoe slučajno pogodio.

— Nisi li maločas rekao da Džoe nije uspeo ni da izvuče revolver? — zapitao je Bas, stavljajući šaku pored uha da bi bolje čuo. Od Ovensovog ljutitog pogleda nervozno se trgao, pomislivši nije li možda otišao suviše daleko. Slegnuo je brzo ramenima i dodao. — Mislim da si tako rekao...

— Ti me nikad ne puštaš da završim, Marti — rekao je Owens leđeno. — Ta žena nije bila pogođena kad sam se ja obračunao sa Džoe Mongomerijem. To se desilo ranije onog dana kad je on sredio Fleša Migena. Ljudi ponekad pobrkaju događaje, znaš.

Bas je klimnuo glavom oznojenog čela. — Da, biće da je tako. Događa se da ljudi pobrkaju događaje.

Ovens se okrenuo šanku i dlانovima se oslonio na uglačani lim koji je pokrivao drvenu ploču. — Daj mi flašu viskija, Biče.

Bič je pogledao Basa koji se samo za trenutak kolebalo pre nego što je klimnuo glavom u znak odobrenja. Owens je zgrabio flašu i pohlepno je prislonio na usne. Začulo se kлокotanje i ostali gosti koji su se nalazili u blizini razišli su se do svojih stolova ili su se udaljili dalje od šerifa. Marti Bas se nakašljao da pročisti grlo, a onda rekao.

— Bene, nameravao sam da razgovaram s tobom o tvom dugovanju na kocki...

Ovens se žustro okrenuo prema njemu. — Znaš šta Marti, ti si jedini u ovom smrdljivom gradu koga žulji želja da me pita za novac.

— Hoćeš da kažeš jedini dovoljno hrabar za to — rekao je Bas, ali je malo ustuknuo kada je video preteći sjaj u Ovensovим očima. Video je da šerif nije raspoložen da ga neko opominje na njegovo dugovanje. Bas

se nasmejao usiljeno. — Kažem samo da nisam naplatio od tebe dugovanje od prošlog meseca, a ovog meseca izgubio si duplo toliko... To je sad već prilično velika svota. Znaš, ja sam poslovan čovek.

— A ja sam šerif ovog grada. Imaš li nekih pritužbi na to kako ja obavljam svoj posao? Hoću da kažem, ja pazim da tvoj salun ne bude oštećen i demoliran kada subotom u grad navale kauboji s obližnjih rančeva. Radim li to ili ne? I to ima neku vrednost to moje zalaganje da očuvam tvoju imovinu.

— Da đavola, Bene, znaš i sam da za to od grada primaš platu. Plaćen si da održavaš red i mir. I mogao bi da dodam još i to da ne preduzimaš baš mnogo šta da sprečiš tuče. Niko ne poteže oružje, to je tačno, ali, posle svake subote ostaje gomila polomljenih stolica i stolova koje treba popraviti, a štetu mi redovno pričinjavaju tuče između kauboja sa „Ranča Bar sedam” i „Flaing Be”...

Ovens je uzeo čašicu i nalio sebi viski. — Okej, nisi dakle zadovoljan načinom kako ja održavam red u gradu. Pa dobro, rekao si to baš u pravom trenutku mister, jer sam veoma raspoložen da odsada sve radim striktno po zakonu. A počecu od ovog momenta i na ovom mestu...

— Eh, ne budi na kraj srca Bene, nisam mislio da ti... — počeo je Bas, ali je naglo začutao, jer nikada do tada nije video Ovensa tako razgoropađenog. Ali, bilo je već suviše kasno.

Šerif je čvrstim korakom prešao preko odaye do stola za kojim su tri pijanca pevali neku bučnu kauboičku pesmu od koje, kada su stigli do najviših tonova, samo što se kret

nije dizao. Klavirista se smejurio od uha do uha, a par salunskih devojaka stajale su i posmatrale zablavljenе njihovim pevanjem.

Ovens je odjednom gurnuo zaprepaštene devojke u stranu i priskočivši klaviru s treskom zaklopio poklopac. Zatim je jednim pokretom ruke zbrisao bokale sa pivom koji su se nalazili na tom instrumentu, i zgrabivši trio pevača počeo da im treska glavu o glavu. Pijani pevači su se zateturali, i dvojica njih su pali na kolena. Treći je ostao da visi oslonjen rukama na klavir, trepućući pijano i trljajući rukom bolno čelo.

— Šta do đ...? — zablebeto je pijano.

— Zaveži. Svi zavežite — povikao je Ovens. — Remetite mir vašim urlanjem. Greška je tvoja Marti, jer je tvoja dužnost da paziš da se gosti ponašaju kako treba. Ovaj put proći ćeš samo s opomenom. Sledeći put... ako se nešto slično desi... zatvoriću ti kafanu.

— Na šta ti to do vruga ciljaš? — zapitao je Bas prilazeći mu između zaprepaštenih gostiju. — Čoveče božji, koliko je bilo večeri kada si bio pripit besplatnim pićem koji si dobio, kada si se spremno priključio tim pesmama, tako da se od buke tresao ne samo krov nego cela kuća. Pevalo se do urlanja, Bene i šta sada hoćeš

— Rekao sam ti da paziš da ne bude galame ili ću ti zatvoriti salun. Sem toga, uhapsiću i podneću tužbu protiv svakog onog ko remeti javni red i mir. Takvima je mesto u zatvoru. Vreme je da one ćelije budu posvećene. Kazna za to je... uzgred budi rečeno, dvadeset pet dolara. Prema tome, neka svako dobro razmisli pre nego što počne da podvriskuje ili poskakuje.

— Sto mu muka... — probrljao je jedan od pijanaca.

Ovens se okrenuo prema pijancu. — Ti mi nešto prigovaraš Riverse?

Čovek je bio suviše pijan da bi znao s kim govori. — Smrdljivi kućkin sine — opsovao je i pokušao da se otkaci od klavira i svom težinom zamahnuo rukom na Ovensa. Ali, nije uspeo da održi ravnotežu, sapleo se i pao na kolena. Iz usta svih prisutnih odjednom se začuo prigušen krik užasa, jer se u Ovensovoj ruci odjednom našao revolver, i metalna cev svom težinom spustila se na Riversovu glavu.

Tup odjek čuo se jasno kroz tišinu odaje, i Rivers se trgao kao da će da podskoči, i pružio se na lice.

— Hej Bene — usprotivio se Bas prilazeći mu. — Polako čoveče. Pa, ovaj čovek nije nikome činio nikakvo zlo...

Bas je začutao i zastao kada je osetio pritisak hladne revolverске cevi na stomak. Pogledao je naniže i pobledo kada je video da je obarač revolvera zapet. Brzo je digao pogled do Ovensovog od mržnje i besa zgrčenog lica.

— Hoćeš da ti zatvorim lokal, je li Marti? — procedio je šerif škripućući zubima.

Bas je brzo odmahnuo glavom i ustuknuo. — Naravno da neću. Ne želim samo...

— Zapamti šta sam rekao... i svi vi ostali — rekao je Ovens i veštim pokretom ruke vratio revolver u futrolu, a onda se sagnuo i dohvatio Riversa za okovratnik košulje. Onako ispruženog vukao ga je celom dužinom saluna, a onda dalje kroz vrata.

Posle nekoliko trenutaka dvojica hrabrijih gostiju pohitali su do vrata koja su se još njihala i pogledala napolje.

— Svega mu na svetu! — izustio je jedan od njih bez daha. — Eno ga nosi Riversa prema zatvoru. Izgleda da će ga zatvoriti.

— Šta je do đavola sunulo šerifu u glavu? — zapitao je neko.

Niko nije znao da odgovori na to pitanje, ali, Bas je smatrao da šerifovo ponašanje mora imati neke veze sa Dokom Holidejem i prapočetak ili klica ideje kako bi tu pretpostavku mogao iskoristiti u svoju korist, počela se lagano formirati u glavi vlasnika saluna...

Slim, onaj kauboi koji je tvrdio da je u San Antoanu prisustvovao obračunu kada je Dok Holidej ustreljio Kita Keloveja, zviznuo je tiho za sebe, dok je s mukom silazio niz stepenice iz saluna ka ulici.

To veče prilično je popio, i osećao se dosta dobro. Od njegove plate ostalo mu je bilo samo još nekoliko dolara, i on je razmišljao o tome da će ih bolje potrošiti ako za taj novac kupi kartu koja će ga odneti kući, pošto je njegov ugovor sa rančom „Kros T.” tih dana istekao. U Hjustonu je imao majku i mlađeg brata i nameravao je da ih poseti što pre.

Kada se udaljio od stepenica, izašao u mračnu sporednu ulicu izvađio je iz džepa novac i počeo da broji, pevajući u sebi neku pesmicu dok je posrtao. Jedanaest dolara. Pa dobro, ostaviće deset dolara u svoju čizmu, a taj jedan poslednji dolar potrošiće na viski, pre nego što pojaše i uputi se nazad na ranč „Kros T.” Tamo neće stići pre jutra, ali svejedno, do tada će već biti trezan, i...

Odjednom je naleteo na nešto i zateturio se nazad. U pomrčini nije odmah razaznao predmet na koji je naišao, i zareptaio je očima.

— Šta to do đavola radiš? — zapitao je Ben Ovens.

— Ah? Oh, izvinite šerife. Nisam vas video...

— Ne. Suviše si pijan da bi maštao video.

— Hej! Nisam toliko pijan.

Glava mu je poletela nazad od udarca čvornovate pesnice koji ga je pogodio po ustima, i on je ieknuvši poleteo nazad i tresnuo leđima o zid saluna.

— Ako ja kažem da si pijan, bala-vi kučkin sine, onda si sigurno pijan.

Slim je odmahnuo glavom i pri-neo ruku okrvavljenim usnama.

— Gospode bože — rekao je, i sa nevericom se zagledao u slomljen zub koji je držao u ruci. Za koga vruga si me tako strašno udario, prokleta kopile.

Ovensovi iskeženi zubi blesnuli su u mraku. — Nije trebalo da mi to kažeš, Slime — rekao je šerif ledenohladnim tonom. — Takve reči me dovode do besnila... pogotovu zato što nikada nisam saznao ko mi je otac.

Slim je zastenjao od strahovitog udarca koji ga je odjednom pogodio u pleksus, i zgrčio se zategnuvši stomak rukama. Ali ga je jedna čvrsta ruka gurnula nazad na zid i zadržala ga u tome položaju, dok je čvornovata pesnica nije nekoliko puta pogodila po licu, svaki put jače i jače. Zatim se čvornovata pesnica zarila u Slimov pleksus u seriji surovih uništavajućih udaraca. Kada ga je Ovens konačno pustio da padne na trotoar, iz njegovog grla čulo se samo pridavljeno isprekidano krkljanje.

Šerif se žurno osvrnuo i pogledao oko sebe. Na trotoaru mračne ulice nije bilo nikoga. Brzo je kleknuo, pokupio rasturene banknote i ču-

nuo ih sebi u džep košulje. Zatim je upola ispravio Slima, prebacio ga sebi preko ramena i odneo ga do zatvora, gde ga je uz tup tresak bacio u ćeliju pored pevača koji je već hrkao.

Dok je zatvarao i zaključavao vrata iza sebe, šerif se zadovoljno osmehivao. Popeo se zatim uz stepenice do svog stana, sisajući oderane zglavkove pesnica. Džin je bila u postelji ali je on upalio svetiliku i prodrmao je.

— Budna sam — rekla je razdraženo kada je primetila crvenilo njegovih očiju, mada je šerif pokušavao to da sakrije okrenuvši lice od svetiljke.

— Evo ti. — Bacio joj je u lice banknote koje je oduzeo od Slima. — Ovde imaš deset dolara. Time možeš da kupiš pristojnu hranu i da pripremiš gospodski ručak i večeru za Doka Holideja, jesi li razumela?

Džin je sela u krevetu. — Otkuda ti taj novac? — zapitala je kupeći razbacane novčanice.

— Imao sam sreću na pokeru — promrmljao je. — Hajde, šta me gledaš tako iznenađeno. Dešava se i to, čak i meni. I upotrebi taj novac kako sam ti rekao. Ne želim da Dok Holidej misli da ne mogu sebi da dozvolim da pripremim bar pristojno jelo ili da svojoj ženi ne dam dovoljno novca.

— Gde... gde ćeš sad? — zapitala je uznemireno, kada se uputio nazad prema vratima.

— Još nisam završio noćno patroliranje — progundao je i izašao napolje.

•

Sledećeg jutra, Marti Bas je zaključio da je Ben Owens mnogo bo-

lje raspoložen. Šerif je više ličio na onu ličnost kakav je bio kada je prvi put došao u Rio Sabu. Pio je za barom sa Dokom Holidejem i izgledalo je da među njima nema nikakvog otvorenog rivalstva, mada se Bas trudio da trag tog osećanja nađe u njihovom držanju.

Njih dvojica su ostavljali utisak starih prijatelja koji uz čašu pića uživaju u prepričavanju starih dobrih vremena. U salunu je, razumljivo, bilo dosta dokoličara i pijanaca radoznalaca, i to je Basu odgovaralo, jer se piće točilo potokom, a to je za njega značilo dobar profit. Bio je čak toliko raspoložen da mu je dolazilo na um da šerifov kockarski kredit još malo poveća. Pijanci su dolazili u gomilama da bi slušali sećanja dvojica čuvenih revolveraša sa Zapada...

— Šta je bilo s onim rančerom koji je imao povez preko oka, znaš, onoga iz Sonore. Dok? Kako mu ono beše ime...? Mislim na onoga koji je doveo Lefti Spaldiga.

— Ne sećam se njegovog imena, ali ga je grupa sa kojom je jahao nazivala „Sokolovo oko”.

— Da, tako je, „Sokolovo oko”. Znaš da sam ga skoro doveo do ludila time što sam ga sprečio svaki put kada su njegovi ljudi pokušali da preteraju njegovu stoku preko zemlje koja je pripadala čoveku za koga sam radio. Konačno je rekao „neka sve nosi vrag, ja ću vas revolveraše sahraniti šest stopa duboko pod zemljom”. Ja sam se na to nasmejao, jer sam smatrao da će on to učiniti lično, on sam. Ali, ne, nikako, nije on to imao na umu. Poslao je po tog Leftija Spaldiga, jednog revolveraša koji je stekao ime niže dole u Matamorusu. Tako je dakle stigao on u Sonoru i neka me nosi vrag ako taj Lefti nije bio niži

od sto pedeset santimetara. Pravi kepec!

Ovens se prigušeno nasmejavao. i Holidej je zavrteo glavom i sam se osmehujući na sećanje o tom prizoru. Gomila slušalaca je stajala i slušala zablenu.

— Stvarno to mislim — rekao je Ovens i zastao u pričanju samo toliko da sruči u grlo čašicu viskija. Ruka mu je podrhtavala dok je nalivao drugu čašicu i iz flaše se proslulo nešto tečnosti na šank. — Kažem ti, taj Lefti nije bio kržlijač čovek, nego jednostavno pravi patuljak. Ne više od metar i po visok. A cev pištolja bila mu je dugačka kao butina. Ali, moram da priznam, taj je bio najopasniji mali čova koga si ikad video. Konj mu je bio mali i jahao je na specijalno napravljenom sedlu. Sve je bilo izvanredno prilagođeno njegovoj visini. Dakle, kada ga je Sokolovo oko video, nije mogao da veruje svojim očima i pljuvao je i psovao ceo dan i neka me vrag nosi ako nije završio svoju ljutnju pitanjima ko je Leftiiev otac. Verovatno da se to Leftiju nije mnogo svidelo i on je potegao revolver na „Sokolovo oko”. Ali, bio je toliko ljut da je pucao niže, i kako je nišanio s boka, pogodio je „Sokolovo oko” u stražnjicu. Tačno u obe strane njegove zadnjice. „Sokolovo oko” je urlajući turnuo niz glavnu ulicu, skačući kao preriški zec, upola psujući upola jaučući, a Lefti je bio toliko besan da je ubio njegovog konja, pojahao svoje kliuse uz pomoć jednog praznog bureta za kišnicu, i odjahao iz grada. To je bila najsmešnija zgoda koja se desila u toku tog stočarskog rata.

— Ne samo to, nego se tog zгодom rat i završio — nastavio je Holidej smeškajući se pri sećanju na

taj događaj, dok se okupljena gomila tresla od smeha. — U svakom slučaju, bar za „Sokolovo oko”. On nedeljama nije mogao da se popne u sedlo i kada je ozdravio bilo je suviše kasno da potera stoku na pijacu, pa je morao da je proda čoveku za koga si ti radio, što je ovaj od početka priželjkivao i zbog čega je sukob i počeo... gde si ti posle toga otišao. Bene? Nisam te video za godinu ili dve koliko se sećam.

— Da. Ja sam otišao u Čejen za veliki rodeo, a ti?

— Ja na drugu stranu. Privukle me kockarnice u Kaliforniji.

— Da, sećam se. Ja sam u Čejenu naleteo na Buda Šihena i Rokija Galfa. Bud Šihen, mi je bio prijatelj odranije. Počeli smo da pijančimo i onda je nekako došlo do raspre između mene i njega. Nije bila neka važna stvar u pitanju, ali se ipak završilo time da sam se našao na ulici protiv Buda i Rokija.

— I šta se desilo? — zapitao je neko željan da sazna.

Ovens je spustio na šank praznu čašu. — Sredio sam ih.

— Zar prijatelja? — povikao je nepoznati slušalac.

Ovens ga je pogledao mrko. — U mom pozivu čovek nema pravih prijatelja. Bili smo tako prijateljski raspoloženi jedan prema drugom, neko vreme i to je sve.

— Vraga. Ti i Holidej ste prijatelji, zar ne? — zapitao je nepoznati.

Holidej i Ovens su izmenjali ozbiljne poglede.

— Moglo bi se tako reći — rekao je Holidej tiho.

— Svakako. Ja mislim da jesmo, a ti? — pogledao je Holideja još jednom, i plamićak zlobe zaigrao mu

je u dubini oka... — između nas nije bilo nikada nikakvih nesporeduma.

Holidej se zamišljeno igrao praznom čašicom. Pitao se koliko je bilo moguće prijateljstvo između njega i ovog pukog revolveraša kome je jedini cilj bio popiti flašu viskija dnevno, sesti za kartaški sto i igrati se revolverom. Ali, nije bilo razloga otvoriti karte i raspravljati nepotrebne strasti. Osmehnuo se krajičkom usana i rekao. — Davna vremena Bene.

Ovens se namrštitio. — Šta to znači?

Holidej je žmirnuo, sluteći da je povukao mačka za rep. — To što sam rekao... davna vremena.

— Nećeš valida da kažeš da između nas može doći do razmirica... hajde reci? Ne misliš valida da bi mogao da me pobediš u gađanju mete?

— Ne. Ne mislim to da kažem. To bi moglo da bude tako, ali možda i nije...

— Nije tačno — prasnuo je Ovens i odjednom se udalžio od šanka za dužinu ruke. Mogu da pogodim isto toliko meta kao i ti, isto toliko brzo i iste veličine. Može biti, ako baš hoćeš, da sada mogu da pogodim sitniju metu nego ti.

Holidej je slegnuo ramenima. — Ako ti tako kažeš.

— Sto mu gromova, mogu. Haide. Izadimo napolje iza kuće. Da vidimo šta je istina, pristaješ?

Gomila je zaurala u znak odobravanja. Holidej je zastao, a onda se ispravio, slegnuo ramenima i pogledao Basa. — Imate li vi nešto protiv?

— Ni govora... radite kako hoćete... ukoliko se posle toga svi vratimo u moj salun da tu prosla-

vimo pobeđu — vlasnik saluna se osmehnuo i gomila je jurnula prema zadnjim vratima koja su vodila u dvorište.

Opklade su počele da padaju, i novac da prelazi iz ruke u ruku, a Holidej i Ovens poneti su u sredini gomile ljudi željnih uzbuđenja. U Rio Sabi bilo je vrlo malo događaja koji su mogli da ustalasaju monotoniju nastalu u zabačenom i suncem sprženom gradu. Takmičenje kao ovo bilo je baš događaj koji je mogao da pokrene duhove u gradu i novost o tome da će Holidej i Ovens oprobati snage na meti, raširila se kao prerijski požar, čak pre nego što je Marti Bas uspeo da postavi mete. Mete su bile prazne boce od viskija, poređane na ogradu nasuprot zadnjoj strani Basovog saluna.

— Ih, to nije ništa, takvu metu pogodiću zavezanih očiju — rekao je Ovens hvalisavo, i još dok je izgovarao poslednje reči njegov revolver ja zagrmio i uplašeni posmatrači su poskočili od straha. Flaše su se raspršale u stotine sitnih komada, a na ogradi su ostala samo staklena dna.

Pre nego što je odjek pucnjeva zamro u preriji, u Holidejevoj ruci našao se njegov „kolt” i šest uzastopnih crvenkastih plamčaka plasnulo je iz metalne cevi. Flaše su se raspale u tren oka. Staklo je još uvek padalo po prašnjavom tlu, a Holidej je smirenim pokretima ruke izbacio prazne čaure i počeo da stavlja nove metke u okruglasti magacin.

— Jurni! — zaklicala je gomila.

— Daj nam nešto što vredi gađati, Marti — prasnuo je Ovens temperamentno. — Flaše su meta za dečicu, a mi smo ljudi od zanata.

Bas se počeo vrhom kažiprsta iza uha. — Ne znam šta bih mogao izmisliti. Šta kažeš na to da položim flaše na bok, a da grlić okrenem prema vama pa da pokušate da kroz grlić pogodite dno flaše... to bi bilo nešto što dosada niko nije izveo.

Na Ovensovom licu ukazala se ne-doumka, ali je Holidej odmah prihvatio predlog. — Da, to bi moglo biti interesantno. Tako nešto nikada nisam probao.

Bas je otišao u salun da među praznim odbačenim flašama potraži one koje bi odgovarale, a u tome su mu svesrdno pomagali i ostali prisutni, prevrćući prazne sanduke i gomile otpadaka koje su se nalazile iza kuće. Holidej i Owens su se pogledali i namignuli jedan drugome.

— Čuo sam da si prošle noći polupao nekoliko pijanih glava — rekao je Holidej nezainteresovano.

Ovens je slegnuo ramenima. — Nisam bio dobre volje. Jutros sam ostavio vrata zatvora otključana. Uhapšenici su još spavali ali, kada se probude, videće da mogu da odu, pa će verovatno to i učiniti. Ne verujem da će me čekati... hej, Marti, šta je s tim flašama, čoveče?

Bas je pokretom ruku objasnio da je sve u redu i posle toga je potrčao u stranu. Na ogradi je ostalo deset flaša položenih na bok, sa grlićem okrenutim prema takmičarima.

— Ko će prvi? — zapitao je Owens.

— Prepuštam ti prednost sa zadovoljstvom — rekao je Holidej uz galantan gest rukom.

Ovens je klimnuo glavom, malo razmaknuo noge da bi dobio čvršći oslonac i žmireći pogledao flaše koje su svetlucale na suncu...

— Ovens, podli prijavljuje lupežu — razgledao se odjednom nečiji pro-

mukao glas. Sve oči su se okrenule prema zadnjim vratima saluna i odjednom su počeli da beže levo i desno i da ležu na tlo. Razlog za takvo ponašanje bila je pojava jednog kauboj, koji je zakrvavljenih očiju stajao na vratima sa naperenom zape-
tom puškom.

Bio je to Slim.

— Bedni kućkin sine, ukrado si mi sav novac koji sam imao...

Već naperenu pušku Slim je još malo digao do visine Ovensovih grudi, ali, Owens se kao čigra okrenuo i iz njegove ruke kao da je bridnula munja praćena gromkim pucnjem, od koga se prolomilo dvorište. Strahoviti udar teškog kuršuma odbacio je Slima unazad na vrata, a onda je nesrećni kauboj učinio još jedan klimav korak prema dvorištu i pružio se potrbuške na zemlju. Zgrčio se još jednom i posle toga umirio.

U dvorištu je zavladała grobna tišina kao što se to obično desi uvek kada neki život bude tako surovo nasilno prekinut. Taj događaj koji se odigrao za tren oka zaprepastio je većinu ljudi mada bi u nekim drugim okolnostima dobar deo njih priželjkivao da vidi takav obračun.

— Čoveče — rekao je konačno neko glasom koji se jedva oteo iz grla — ako postoji neko ko bi mogao brže potegnuti revolver, onda bih voleo da taj čovek bude moj prijatelj!

Začuo se nečiji usamljen nesiguran smeh i Owens se okrenuo Holideju.

— Nisam to želeo. Morao sam da potegnem.

— Da, nije bilo izbora — složio se Holidej. — I moram priznati da si u jednome u pravu: brži si nego onda od kada te se sećam.

Ta konstatacija zadovoljila je Owensa, i osmeh je razvukao njegovo lice. — Okej, neka neko od vas odnese Slima pogrebniku, a mi ćemo nastaviti da gađamo metu...

Holidej je odmahnuo glavom. — Ne, nećemo, bar ja neću. Nisam više raspoložen za to. Smučilo mi se pucanje.

Ovens je izgledao iznenađen. — Šta je, u čemu je stvar? Bojiš se da će te tući u preciznosti, kao što sam te tukao u brzini potezanja?

Osećaj negodovanja izazvao je Doka da zauzme nešto krući stav. — Nikada nisam rekao da si brži od mene na potezanju, Bene. Rekao sam samo da si brži nego što si bio.

— Onda to znači da sam brži od tebe — nastavio je uporno Owens. — Uvek sam bio brži.

Marti Bas je iz blizine slušao njihovu raspru, i misli su mu se grozničavo kovitlale kroz glavu.

Holidej se na to samo osmehnulo i palcem zabacio šešir više na potiljak. — Pa dobro, neka ostane na tome. — Dodirnuo se rukom po stomaku. — Mislim da bi bilo pametnije da se osvežim jednim pivom pre ručka. Priznajem da sam ogladnio.

— Do đavola, zašto nisi rekao da si gladan? — rekao je Owens vraćajući revolver u futrolu. — Hajdemo, Džin priprema ručak za nas.

Holidej je uzmakao korak nazad.

— Ma hajde — navaljivao je Owens uporno. — Dao sam joj novac da spremi dobar ručak, i ona će ga spremiti. Još ne znaš šta je Džin u stanju da napravi.

Dohvatio je Holideja za ruku i pogurao napred, a pustolov je pošao pred njim bez daljeg opiranja, praćen pogledom Martija Basa. Dok su šli, Holidej se pitao otkuda taj no-

vac kojim će Džin pripremiti ručak za njih dvojicu...

Nije mogao a da ne pomisli na optužbe koje je Slim izgovorio. Optužbe koje su se odnosile na krađu njegovog novca...?

Naravno, za krađu je bio optužen niko drugi nego Ben Owens.

VI

Zaprepašćujuća je pojava kako se u malim gradovima novosti šire vrtoglavom brzinom.

Kada su Holidej i Owens stigli do Ovensovog stana iznad zatvora, Džin Owens ih je očekivala bleđa, napeta i očigledno uznemirena. Klimnula je kratko glavom Holideju, a onda se obratila svom mužu.

— Je li to istina, Bene?

— Šta da li je istina? — zamumlao je Owens, bacajući šešir na stolicu i nastavljajući da hoda kroz predsoblje prema kuhinji, pri čemu je otkopčao rukave košulje.

Džin je pohitala za njim.

— Da si nekoga ubio. Kažu da je to bio Slim Riger.

— Da. Napao me je sa zapečom puškom. — Owens je izvukao stolicu ispod stola i pre nego što je seo, okrenuo se prema svojoj ženi s osmehom na licu. — Do đavola, obarač na pušci bio je zapet i on je već pritisnuo okidač, a ja sam ipak uspeo da ga preduhitrim, je li tako Dok?

Holidej je klimnuo glavom ne skidajući pri tom pogled sa Džin. — Bila je to časna i poštena borba. Džin, Ben stvarno nije imao izbora. Ničim nije izazvao obračun.

Mlada žena je lagano klimnula glavom, a po izrazu njenog lica moglo se reći da je u izvesnoj meri umirena. No, još uvek je bila zbunjena. — Ali, šta je moglo da navede jednog takvog tihog i mirnog čoveka kao što je Slim da te napadne sa naperenom puškom...? Ne mogu da shvatim.

Ovens se spustio na stolicu i kratko odmahnuo rukom. — Šta znam, može biti mamurluk. Nego, reci šta je bilo sa ručkom? Jesi li pripremila nešto dobro sa novcem koji sam ti dao?

Džin je neprimetno stisnula usne i klimnula glavom, a zatim je prišla šporetu da bi otuda uzela i poslužila rumeno ispečen biftek i pržene krompiriće, sa kuvanim mladim graškom i salatom od paradaajza kao garnirungom. Uz to su se na stolu našli svež hleb i tek umućen domaći buter i sveže pržena kafa. Na kraju su sledili pita od jabuka i krem od višanja.

— Moram priznati da je ovo bio najukusniji ručak koji sam pojeo za poslednjih nekoliko godina, misis Ovens, i kad vam to kažem, verujte da sam sasvim iskren — rekao je Holidej, nameštajući se udobnije na stolici. — Čini mi se da mi posle ovoga neće trebati ne samo večera, nego ni doručak.

Mlada žena je bila zadovoljna pohvalom, i senka rumenila joj je zatamnila lice. Sada je izgledala raspoloženija, i nekako više opuštena nego odmah posle njihovog dolaska. Holidej se trudio da sve vreme u toku ručka održi razgovor o San Avgustinu kako bi skrenuo njene misli s ubistva koje je počinio Ben, događaja koji je, kako se činilo u podsvesti stalno mučio. Pitao se da li to nema neke veze sa novcem ko-

ji joj je Ovens dao da pripremi ručak za njih...? U toku jela, Ben nije govorio mnogo, verovatno i zbog toga što su njih dvoje razgovarali o ljudima koje su poznavali pre izvesnog broja godina, i to u jednom delu zemlje koji Ben nikada nije video, pa mu otuda i razgovori nisu bili bliski.

Kada je Džin počela da sa stola sklanja zdele i tanjire, i kada je Holidej zapalio jednu mirišljivu cigaru, Ben je sa prizvukom sarkazma rekao.

— Jeste li vas dvoje najzad iscrpli razgovore o uspomename?

Holidej je samo upola začuđeno a upola upitno digao obrve, ali se Džin namrštila i ćutke nastavila da skuplja posuđe.

— Pa, ja se zaista ne sećam skoro ničega ili se sećam vrlo malo o gradu gde sam rođen i gde sam proveo mladost — rekao je Ben. Možda zbog toga što nigde nisam proveo dugo vremena, a možda i zbog toga što mi sećanja ne bi bila prijatna.

— Ja se baš rado sećam svoje mladosti — živahno je rekla Džin kao da želi da oponira svom mužu. — Čudno, da se tako dobro sećam nekih pojedinosti i ako sam bila vrlo mlada.

Njen muž se namrštio. — Misliš? Sigurno se ne sećaš svih pojedinosti. To nije moguće. Kao što si i sama rekla, bila si mlada. Ovo što si razgovarala sa Docom, to je samo tvoja želja da budeš učtiva prema gostu. Ti si jednostavno zamišljala da se nečega sećaš...

Na tu grdnju, Džin je porumnela. Holidej je povukao gust dim iz cigare.

— Ja verujem da se Džin svega seća. Svest mlade osobe neverovatno apsorbuje utiske. I još nešto: kad

počnete o nečemu da govorite, razgovor malo pomalo još više pobuđuje uspomene. — Ustao je sa stolice. — U svakom slučaju, bilo to iz učtivosti ili ne, ja sam uživao u razgovoru i u jelu, i na tome vam oboma zahvaljujem.

— Kuda ćeš? — zapitao je Owens oštro. — Mislio sam da ćemo nastaviti posle ovoga sa čašicom pića...

— Ne, ne bih to sada, Bene. Želeo bih da odspavam posle ove hrane i utisaka. U svakom slučaju, ja nisam baš pravi partner za pijančenje. Bar čašica to ide, ali nešto više nije u mojoj prirodi. Ne sećam se da si u ranije vreme i ti toliko pio kao sada. Videćemo se možda večeras... hej! Nešto mi je palo na pamet. Kako bi bilo da vas dvoje izvedem na večeru? Hotel ima mali prijatan restoran. Ne znam kakva im je hrana, ali, to nije ni toliko važno, jer smo danas uživali u predivnom ručku. Mogao bih da rezervišem sto...

— To bi bilo divno, mister Holideje — osmehnula se Džin. U poslednje vreme nikada ne izlazimo, ali...

Dok je govorila, Owens je fiksirao žmirećim očima. — Ali, mi smo te već pozvali da dođeš kod nas na večeru, sećaš li se Dok? Rekao sam ti da moraš stalno da se hraniš sa nama. Taj poziv i sada stoji.

Holidej je nekoliko puta prešao pogledom s Owensa do njegove žene. — Pretpostavljam da imam pravo da vas pozovem na večeru ako želim. A ja to želim. Nameravam da sutra nastavim put dalje Bene. Voleo bih da provedemo jedno veče u gradu zajedno svi skupa, pre nego što otputujem. — To nije u suprotnosti sa tvojim pozivom. Šta kažeš na to?

— Molim te, Bene? — obratila mu se Džin.

Ben se namrštio. — Uvek mi govoriš da nemaš šta da obučeš, čak ni za svaki dan kada ideš u nabavku, pa šta bi onda obukla kada bismo izašli na tako jedno mesto kao što je hotelski restoran?

— Ja više ne radim u damskom krojačkom salonu, ali ipak nisam sasvim zaboravila kako se kroji ili prepravlja haljina. Danas popodne mogu nešto napraviti. Vrlo je lepo od mister Holideja, što nam je ponudio da nas izvede, i to bi bila tako prijatna promena. Bene...

Šerif je napucao usne, a onda konačno odlučno odmahnuo glavom. — Ne, ipak ne. Ja noćas opet moram u patrolu po gradu. Ne bih se osećao dobro posle obilnog jela i pića... Ne. Bolje je da budem svež i pripravan. Svejedno, ipak, hvala na pozivu, Dok. Večeraćeš ovde sa nama, kao što je dogovoreno.

Džin je klonula, i na licu joj se ukazao izraz tuge, a onda je stisnula usne i energično se vratila svom poslu. Holidej joj se poklonio galantno. I on je bio razočaran Ovensovим odbijanjem.

— Žao mi je što ne možete da prihvatite. Ali, i ja više neću da vam smetam, Bene. Ne, nemoj da se protiviš. Vi ste oboje bili vrlo ljubazni. Večeras ću jesti na nekom drugom mestu. — Osmehnulo se. — To jest, ukoliko u mom želudcu još uvek bude mesta posle ovako obilnog i ukusnog ručka... Pa dobro, možda ću te videti kasnije u salonu. Adios misis Owens i još jednom hvala na svemu. Uživao sam kao retke kada.

Džin mu se osmehnula toplu. — U svako doba ste dobrodošli u naš

dom, mister Holideje. Jeste li sigurni da nećete doći na večeru...?

— Ne, stvarno ne bih mogao.

— Pretpostavljam da nećete otići, a da se ne... oprostimo? — rekla je bez okolišenja, ne obazirući se na oštar pogled koji joj je dobacio Owens.

— Naravno da neću. A sada, laku noć!

Ovens ga je ispratio do vrata i kada se vratio u kuhinju zatekao je suprugu da stoji pored sudopere sa rukama na kukovima.

— Zašto si to učinio, Bene? — zapitala je oštro.

Pogledao je s izrazom iskrenog iznenađenja. — Učinio šta?

— Zašto si odbio poziv. Mi smo... tako retko nas neko poziva u posetu. U stvari, niko nas nigde i ne poziva. Ja sam dobila nekoliko poziva od bivših mušterija i prijatelja, ali, niko od njih ne želi da stvarno bude blizak sa nama, od kako sam se udala za tebe.

— Hoćeš da kažeš da sa mnom nešto nije u redu?

Ona je zapazila njegov ljutit i ratoboran ton i progutala je odgovor koji joj je već bio na usnama. Uzdahнула je duboko zbog napora da se kontroliše i da savlada ljutinu koja je sve više obuzimala.

— Oh, nije važno. Zaboravi na to.

Ovens joj je međutim prišao i zgrabivši je za ruku grubo je okrenuo ka sebi. Hajde reci. Ako već imaš nekih podlih i gadnih misli u glavi, onda ih izreci što pre, smesta. Kaži šta misliš dok ti je pred očima još uvek sveže upoređenje između mene i Doka.

Džin je zatreptala očima, zaprepašćena njegovim rečima. — Šta... šta to misliš...?

— Ah, do đavola, ne poriči. Sve je jasno ispisano na tvom licu. Sve vreme si me upoređivala sa Dokom. On ume lepo da priča o tvom rodnom gradu i o crvliivim prijateljima tvoje majke kojih se ti čak i ne sećaš. Ti se jednostavno slažeš s tim što on kaže: Ako bi on rekao da je belo crno, ako je u vezi s tim đavoljim San Avgustinom, ti bi se složila.

— Bene, ti si lud. Ponašaš se kao da si... ljubomorana. Za ime božie, to je bio samo običan razgovor za vreme ručka. Prijatna promena od ogovaravanja i monotonih govorkanja o Rio Sabi.

— Od razgovora kakve ja obično vodim, to hoćeš da kažeš.

— Oh! Šta vredi. Zaboravimo sve to... — okrenula se da se posveti svom poslu, ali se osvrnula preko ramena i rekla tiho. — Ima samo jedna stvar koju bih htela da raščistimo, Bene. Čula sam da te je Slim Rigen optužio da si mu prošle noći uzeo neki novac. Je li to onih deset dolara, koje si mi dao za...?

— Sto mu gromova! — dreknuo je Ben i hitnuo svoju duvankesu i upola napravlienu cigaretu u vatru. Zatim je zgrabio svoj šešir i izjurio iz kuhinje, treskajući nogama u hodu toliko da se ceo sprat tresao. Zidovi su zadrhtali kada je izlazeći na stepenište tresnuo vrata za sobom.

Džin je podrhtavajući prešla rukom preko čela i ušla se zabrinuto za donju usnu.

Odjednom je uhvatila sebe da razmišlja o tome da bi volela ako

Dok Holidej ne bi napustio grad tako brzo kao što je rekao...

•

— Gde si večerao? — zapitao je Ben Holideja kada je prišao sa čašom viskija u ruci. Bilo je očigledno da je Owens već izvesno vreme proveo u salunu sa čašicom.

Holidej ga je pogledao i ležernim pokretom ruke platio svoje pivo. — U restoranu. Nisam bio gladan kao što znaš.

— Onda nije velika šteta što je propušten večerašnji izlazak na koji si nas pozvao? — Probrbljao je zaplićući jezikom Owens, i izručio tečnost iz čašice u grlo, a čašicu gurnuo da klizne po šanku do barmena, što je značilo da je treba naliti. Bič je izgledao zbunjen i posle dvoumljenja je ipak napunio čašu.

— Nije važno, ali, mislio sam da će Džin prijeti promena. Ne bi morala da kuva i sprema. Znaš kako je to, žene vole da se ponekad obuku i izađu van kuće.

Ben je žmirnuo očima. — Kako si ti to postao stručnjak za lepši pol?

Holidej je digao obrve i otvrio gutljaj piva. — Za ovih nekoliko godina sakupio sam nešto iskustva. Bene. Ali, ti mi izgledaš nešto najeznen. Zar nešto nije u redu?

Ovens se namrgodio. — Šta na primer? Hoću da kažem, moja žena provede ceo ručak ne obraćajući pažnju na mene i sve vreme brblja o glupostima sa nekim čovekom koga je samo dva puta sreća, a onda mene optužuje da pijem i trošim poneki tričavi dolar. Šta misliš šta tu nije u redu?

— Čuj, Bene. čini mi se da iz te priče o San Avgustinu izvlačiš više nego što to sve vredi. Slušaj, pogledaj oko sebe. Pogledaj Rio Sabu. To je mesto bogu iza leđa. Za ženu kao što je Džin to je pravi zatvor. Onaj razgovor činio joj je dobro da malo proširi horizont čak i ako je u pitanju samo sećanje na detinjstvo i mladost...

Ben je tresnuo pesnicom o šank, na šta su se ostali gosti uplašeno trgli. Procedio je kroz zube sikkućim tonom. — Sto mu gromova, ona se ne seća. Ne može se sećati. Bilo je to davno, i govorila je onako, samo da bi tebe namamila na razgovor.

Holidej je uvideo da je piće, ili nešto drugo, gurnulo Owensu u razdražljivo raspoloženje, i zbog toga je smatrao da mora biti oprezan. Ben je još uvek bio uspaljen i ponet uspehom koji je prikazao u sukobu sa Slimom Rigenom, i lako se moglo desiti da dođe do stupnja raspoloženja kada bi svaki naivan gest mogao smatrati za izazov...

No, na sreću, Marti Bas je sprečio da razgovor krene u neželjenom pravcu. Vlasnik saluna izašao je iz svoje privatne oдаје u salunu, pogledao po sali i spazio šerifa i pustolova za šankom. Dokonim korakom, s osmehom na licu uputio se prema njima.

— Ah, gospodo, očekivao sam da ću vas večeras videti. Šta kažete na to da svratite načas u moju kancelariju da popijemo po jedno piće iz mog privatnog lagera? Želeo bih da sa vama porazgovaram o jednoj ili dve stvarčice.

Holidej je bio u nedoumici da li da prihvati poziv, jer mu prijateljstvo sa Basom kao uostalom ni sa Owensom nije bilo nimalo potrebno.

ali, Owens je ispio svoje piće i obri-
sao usne nadlanicom.

— Da, to bi valjalo, Marti. — Uh-
vatio je Holideja za lakat i gurnuo
prema Basovoj kancelariji. — Haj-
demo, Dok. Piće iz njegovog pri-
vatnog lagera klizi niz grlo kao pri-
češće.

— Sve vam stoji na raspolaganju,
mister Holideje — rekao je Bas.

Holidej je slegnuo ramenima
shvatajući da ne može da odbije
poziv, ispio do kraja svoje pivo i
pošao za njima ka sporednoj pro-
storiji. Vlasnik saluna zatvorio je
vrata za njima, a onda otišao do
jednog politiranog ormarića u uglu,
i nasuo tri čaše viskija. Pružio ih
je svojim gostima, a onda digao svo-
ju čašu i nazdravio.

— Za vaš uspeh, gospodo.

— Kako ti kažeš Marti — pro-
brbljao je Ben zaplićući i ispio piće
u dva velika gutljaja.

— Hej Bene — pobunio se Bas.
— Taj viski košta dvadeset dolara
flaša i dovozim ga čak iz Sent Lui-
sa. Treba ga bar držati u ustima
toliko da se oseti pravi ukus, čo-
veče.

— Moj želudac je najbolji degu-
stator — rekao je Owens i uputio se
ormariću da sebi naliže još jedno
piće.

Holidej i Bas su srknuli po gutljaj
viskija. Namestivši se udobno u fo-
telju, Holidej je zapitao. — Šta ima-
te na umu, Base?

Marti je prešao pogledom od jed-
nog do drugog gosta i osmehnuo se.
— Jednu malu ideju koja nam svi-
ma može doneti po neki dolar. Je-
ste li zainteresovani?

— Ne obilazi kao mačka oko vru-
će kaše, Marti. Pređi na stvar.

— Dobro. Stvar je prosta. Obojica
ste videli koliko interesovanje ste
pobudili takmičenjem. Za nekoliko
minuta okupilo se skoro pola gra-
da.

— Pa? — presekao je Owens još
uvek loše raspoložen. — Ništa ih ni-
je koštalo da dođu.

Bas se nagnuo prema njemu. —
Tu smo, ništa ih nije koštalo da vi-
de dva vrhunška... strelca kako
gađaju metu. Za nekoliko minuta
okupila se gomila gledalaca. Pret-
postavimo da organizujemo meč iz-
među vas? Meč s ulaznicom? Ja mi-
slim da bismo zaradili dosta novca.
Ja bih zaradio na kladionici, a vi
možete podeliti novac od ulaznica...
šta kažete?

Ovens je pogledao vlasnika salu-
na žmirećim očima. — Ja kažem
Okej. Šta ti kažeš, Dok?

Holidej je neko vreme razmišljao
gledajući u svoju čašu i pušeci ci-
garu. Bio se zarekao da neće biti
cirkuski klovni, ali, želeo je da po-
mogne Džin, a to je značilo da po-
mogne Benu. Slegnuo je ramenima.
— Okej. Koliko mislite da će pasti,
Base?

— Teško je reći, ali, računam da
će doći ceo grad.

— Kad mislite da se održi meč?
— zapitao je Dok.

— Subota je najbolji dan.

— Da, to mi izgleda najbolje —
rekao je Owens. — Šta ti kažeš,
Dok?

— To je za dva dana. Mislio sam
da sutra otputujem.

— Odložite put za nedelju — na-
valio je Bas. — Možete otići sa pu-
nijim džepom.

Holidej je slegnuo ramenima. —
Zašto ne? Nikuda ne žurim.

— Kako ćemo podeliti nagradu? — pitao je Ovens. — Šta je tvoj deo Marti?

— Ja imam troškove organizacije, i računam da uzmem polovinu prihoda od ulaznica. Opklade su moje. Vas dvojica podelite drugu polovinu prihoda kako hoćete. Možete sve dati pobedniku, ili fifti-fifti ili 70:30%, vaša volja.

— Dobro, fifti-fifti mi odgovara.

— Hej, to nije pravilno — rekao je Ovens žustro. — Neka bude 70:30. Pobednik treba da dobije više.

— Može kako hoćeš, ali, fifti-fifti mi odgovara najviše.

Ovens se promuklo nasmejavao, već malo pijan. — Da, ali ja znam da sam bolji od tebe, Dok prijatelju, i ne nameravam da izgubim dvadeset procenata.

Holidej je zadržao ravnodušan izraz lica. — Onda neka bude sedamdeset trideset, Bene.

— Da se rukujemo — rekao je Ovens i pružio ruku, koju je Dok prihvatio. — Ti si svedok, Marti.

Bas je klimnuo glavom, ali se Dok u duši namrštio. Njemu nisu bili potrebni svedoci, već samo časna džentlmenska reč...

— Onda ćemo se videti sutra — rekao je Ovens i ispio piće, a kada je Holidej zatvorio vrata za sobom, okrenuo se Basu i zapitao. — Šta kažeš na jedan mali predujam, Marti?

— Ja sam na gubitku svaki put kad te vidim, Bene — rekao je Bas nestrpljivo. — Nema predujma. U stvari, dobro bi bilo da mi daš polovinu onog što dobiješ, da smanjiš svoja dugovanja...

Ovens je stisnuo usne. — Zviždi mi se na to, kućkin sine.

•

Marti Bas je dobro obavio svoj posao i u subotu ujutru ulice Rio Sabe bile su pune. Za strelšte je uzet najveći koral Vila Megroua. Martijeva kladionica za barom bila je puna novca, a Ovens je nešto malo vodio, jer je bio građanima poznat.

Holidej je bio iznenađen kada je video toliku gomilu i svoje zapažanje izneo je Basu koji se znojio nad svojom knjigom za kladenje u blizini ulaza u strelšte. Ulaznica je koštala četvrt dolara za odrasle, a polovinu toga za decu. Izgledalo je da će sva mesta biti zauzeta.

— Cena nije velika za razbijanje monotonije — objasnio je Bas puistolovu. — Dame se ne slažu, ali, neke će ipak doći.

— Što veselije to bolje — rekao je Dok i pošavši dalje, ugledao Džin Ovens kako se oprašta od jednog čoveka i žene. Odmah joj je pošao u susret. — Dobar dan, misis Ovens. Čudi me da ste došli.

— To je obična priredba i Ben ne bi voleo da ne dođem. Novac nam je potreban i ja ću bučno navijati za njega. — Osmehnula se Holideju. — Vi ćete se boriti sami, mister Holideje. To mi je žao.

Dok se osmehnulo. — Neću biti sam. Sudeći po Basovoj kladionici, mnogi se uzdaju u mene. Želite li limunadu?

— Oh, rado bih popila nešto hladno.

Holidej ju je poveo prema strelštu, i doneo dve čaše limunade. Dok su pili hladno gladunjavo piće

i smejali se, odjednom se odnekuda pojavio Ben i uputio se prema njima.

— Do vraga, Džin, gde si bila? Svuda sam te tražio. Hajde, imam sedište za tebe pored Brikfilda i njegove supruge. Marti razgovara s njim o organizovanju još jednog meča. Bacio je pogled na Holideja. — Dok neće biti tu, pa ću morati sam da se takmičim. Slušaj, treba da se ponudiš da Brikfildovoj ženi napraviš haljinu.

— Oh Bene, ja više nisam tako vešta.

— Do vraga, on je samo trgovac, ali slučajno je u njegovim rukama veliki novac. Možeš ti to, Džin, hajde. Samo sedi pored njega, i on će ti jesti iz ruke kao kuca.

— Bene, ne sviđa mi se...

— Sto mu gromova, hoćeš li već poći? — prasnulo je šerif i zgrabivši je za ruku povukao je prema mestu gde je sedeo trgovac sa ženom. — Takmičenje samo što nije počelo...

Džin se okrenula i kratko pogledala Holideja. — Sa srećom, mister Holideje.

— Do đavola, ostavi se dobrih želja za njega — rekao je Owens samo upola u šali. — Trebalo bi da si na mojoj strani.

Holidej je ležerno pozdravio i ispratio ih ozbiljnim pogledom. Owens je skoro vukao Džin i uzbuđeno nešto govorio mlatarajući rukama. Dok je razmišljao o poslednjim Ovensovim rečima i ponašanju, šerifovo držanje mu se sviđalo sve manje. Smatrao je da je daleko od pravog džentlenskog i supružanskog ponašanja to što Owens koristi svoju ženu za pribavljanje materijalne koristi. Ipak, nije se mogao mešati, jer to nije bio njegov posao.

— Dame i gospodo — povikao je Marti Bas i dizanjem ruku zatražio tišinu. — Molim za vašu pažnju. Ovo je najveći streljački meč svih vremena koji se ikada održao u ovom gradu... — sačekao je malo da se klicanje utiša i da se sporadična dobacivanja sasvim umire, a onda je nastavio. — Pravila su prosta. Onaj ko bude postigao više pogodaka, biće pobednik. Strelci će početi gađanjem boca koje su postavljene na trideset metara, a onda dolaze karte na trideset metara. Najbolji mogući broj pogodaka je šest. Zatim ćemo karte pomeriti još deset metara dalje, i cilj će biti sredina karte. Zatim još deset metara dalje, s tim da se gađa u novčić, a ako ni tada ne bude pobednika, onda će se gađati novčić bačen u vazduh. U svakom slučaju, nastavićemo sve dotle dok ne dobijemo pobednika. Makar nam to oduzelo ceo dan.

Gomila je zaklicala.

— U međuvremenu, možete se poslužiti osvežavajućim pićima, narode — dodao je Bas — ne zaboravite ni moj salun koji je odmah iza vas otvorio specijalne tezge pod šatorom. Gospodo, viski je hladan kao led.

Njegove reči propratilo je još klicanja i radosne vike koja se nastavila kada su Ben i Dok izišli na teren. Prišli su liniji odakle se gađalo, koju im je pokazao Marti Bas, i pre nego što su poklici potpuno zamrli, „koltovi” obojice takmičara su zaplamteli i vertikalno postavljene boce raspršale su se s ograde gde su bile postavljene. Dok su strelci ponovo punili revolvare, masa je klicala neprekidno. Bas je glasno koliko je mogao objavio da su takmičari zasada postigli isti broj

poena, ali od prevelike vike i galame niko ga nije čuo.

Strelci su vratili revolvere u futrole i stali prema bocama položenim na bok, koje su se nalazile na levoj strani.

Ben je potegao prvi i pripucao. Njegovi kuršumi probili su dno četiri flaše, ali su razbili grlić sledeće dve. Gomila je opet zaklicala.

Holidej je potegao revolver i pripucao. Uspeo je da razbije dno pet flaša, ali je njegov poslednji hitac otkinuo jedno grlo. To mu je donelo jedan poen prednosti. Owens se namrštio.

— Trebalo bi računati i brzinu — rekao je.

— Danas ne, Bene. Samo preciznost.

— Trebalo je da to prethodno utvrdimo. Mislio sam da je važno po-
tegnuti i pucati što brže.

— Dobro, sad znaš, Bene — rekao je Holidej kratko.

Owens se okrenuo i oštro dobacio čoveku koji je držao karte. — Pozuri da namestiš te karte, Loni — procedio je kroz zube i mladi kauboj je pohitao da ekserčićima prikuca niz karata za drvenu ogradu.

Kauboj se pokazao nespretnim, i dok je radio, ispustio je dve karte, na šta je Owens reagovao nestrpljivo grdnjama. Najzad, kada su sve karte bile prikucane, on je potegao revolver i pripucao, ne čekajući da se Loni udalji. Loni je uplašeno kriknuo i bacio se u prašinu licem okrenut zemlji. Pokrio je glavu rukama dok su iznad njega praštali komadići otkinutog drveta, što je izazvalo smeh posmatrača. Ben Owens je jednu kartu kompletno razneo sa šest pogodaka.

Osmehnuo se krajičkom usta kada je Loni skočio i kao bez glave pobegao s opasnog mesta.

— Sledeći put će biti brži — rekao je puneći revolver. Zatim se okrenuo ka sledećoj meti, takođe prikucanoj karti i nju izbušio sa šest rupa. — Namignuo je Doku Holideju. — Hajde da vidim da li ćeš me stići.

Dok je nanišanio i postigao manji broj poena. Izrešetao je jednu kartu sa šest pogodaka i drugu takođe sa šest, ali je na drugoj jedan kuršum pogodio samo ivicu karte...

Owens se počeo šepuriti kada je u ovoj rundi proglašen za pobednika. S obzirom da je Dok ranije vo-
dio, sada su imali potpuno isti broj poena.

Sledeće takmičenje bilo je gađanje u centar keca pika. Tu su postigli isti pogodak u centar, mada je Owens tvrdio da je jedan Holidejev pogodak bio malo izvan centra. Sudije su, međutim, rekle ne, pa je i ova runda proglašena nerešenom.

Posle toga, na ogradu su stavljeni metalni novčići i obojica takmičara pogodili su tačno u centar svih šest novčića. Opet je među takmičarima proglašena mrtva trka.

Onda je Marti Bas uzео u ruku srebrne dolare i jedan po jedan počeo da baca u vazduh. Owens je ciljao prvi, i novčić je vrteći se pao na drugu stranu ograđenog prostora ulubljen i savijen tamo gde ga je kuršum pogodio. Holidejev prvi novčić leteo je kroz vazduh znatno duže, i pao je samo nekoliko metara daleko od mesta gde je bačen. Novčić je pogođen tačno kroz centar... Sledeći Benov novčić pao je isto tako, takođe probušen kroz

sredinu... Holidejev sledeći novčić bio je samo malo zakačen po ivici... Benov poslednji novčić imao je na sredini široku ogrebotinu, a Holidejev je opet bio zakačen negde pri ivici...

Vlasnik saluna je pokupio novčiće i zavrteo glavom. Digao je ruke uvis tražeći tišinu. — Dame i gospodo moram da proglasim nerešen rezultat. Možda ćete mi reći da nastavimo sa gađanjem, ali, ja vam odgovaram na to da možemo bacati novčiće uvis do zime, a još uvek ne bismo znali ko je pobjednik. Slažete li se s tim?

Gomila je zaklicala i začuli su se glasovi. — Nerešeno, nerešeno.

Ovens je odjednom potegao revolver i ispalio tri hica uvis. Galama se lagano utišala, a Ovens je pogledao Holideja i povikao.

— Ja se ne slažem. Svi moji novčići bili su pogodeni u sredinu. Marti to može da potvrdi. Dva novčića koje je Holidej gađao samo su okržnuti. Kažem samo okržnuti. Drugim rečima, on je zamalo promašio cilj. Smatram da na osnovu toga mogu reći da sam bolji strelac. Šta vi kažete?

Nastala je vika, klicanje, povici i opšta zbrka, jer su se mišljenja razilazila. Jedni su tvrdili da je Ovens pobjednik, a drugi su to osporavali. Bas je pogledao Holideja i slegnuo ramenima. Videvši da će on sam morati da donese odluku, Holidej je izvukao revolver i ispalio tri metka u vazduh. Zavladała je potpuna tišina.

— Voljan sam da prihvatim da je Ben bolji strelac od mene. Nagrada mi nije važna. Ali, ljudi koji su se kladili na mene imali su poverenja u moje sposobnosti, i ja ne mogu da ih izneverim. Zato mislim da je

jedini način da se odluči ko je pobjednik još jedna runda takmičenja. Bacićemo još tri novčića, i ko bude oolji, biće pobjednik.

Gledaoci su se složili. Novčići su bačeni u vazduh i oba takmičara su pripucali. Ben je pogodio sva tri novčića, Holidej je jedan promašio. Masa je bila zadovoljna.

Niko, pa ni sam Dok Holidej nije znao da li je treći novčić promašio slučajno ili namerno.

Holidej se okrenuo svom protivniku i čestitao mu.

— Nemoj da te neuspeh brine Dok, bio si odličan.

— Ja sam zadovoljan — rekao je Dok i okrenuo se Martiju Basu. — Svratiću večeras do vas da uzmem dobitak.

Okrenuo se da pođe, i u tom trenutku ugledao Džina, koja je stajala pored debelog vlasnika trgovine i njegove žene. Bila je bleđa, ali mu se osmehnula. On joj je uzvratio osmehom i udaljiо se kroz gomilu koja je i dalje klicala. Ta žena za-slужila je svaku žrtvu.

Odlučio je da te noći napusti Rio Sabu. U dubini duše je strahovao da ako ne ode odmah, može da se desi nešto što će iskomplikovati njegovu sudbinu... i sudbinu Džina Ovens.

VII

Posle ručka, Holidej je doneo odluku. Kada naplati nagradu od Martija Basa otići će iz grada. Suma nije bila velika, ali bez obzira na iznos, lako je zarađena, i što je najvažnije, bez ikakvog rizika. To mu

se sviđalo, no ipak nije želeo da uzme učešće u još nekoj „cirkuskoj predstavi“ kako je to nazivao. Sem toga, nije mu se dopalo kako se Owens džapao da bi za sebe prigrabio lavovski deo dobitka.

Nije tačno znao koliko će dobiti, ali ma koliko dobitak bude izneo, pokriće mu bar troškove koje je imao uključujući dodatak za kćer Džoa Velina. Još nije bio jasno odlučio šta da radi. U glavi mu se motala ideja da bi mogao negde otvoriti sopstvenu kockarnicu, ali za to je trebalo dosta novca. Najmanje desetak hiljada dolara, koje nije imao, a male mogućnosti su postojale da brzo i lako zaradi toliku svotu. Ma koliko hladnokrvan, vešti i pronaljiv za kockarskim stolom, igrao je sa promenljivom srećom i zarađivao je ipak samo onoliko koliko mu je trebalo za udoban život. Štedeti od sitnih dobitaka, nije imalo smisla.

Neki ljudi su se odlučivali na nove poduhvate, menjali zanimanja, posvećivali se sigurnijim zanimanjima i u tome uspevali. Ali, on ne. Dok je znao samo jedan način života, avanturu. Do sada je to išlo uglavnom dobro, imao je dosta sreće i od samog početka kada je počeo takav život iz očajanja. Zbog bolesti, pa do današnjeg dana kada mu je avanturizam već postao druga priroda, sudbina mu je bila naklonjena. Ali, dokle će to trajati? Već punih deset godina kockao se životom i srećno se provlačio. Ali, jednog dana, pomeriće se nešto u zvezdama i rulet sreće može se okrenuti protiv njega. Za taj trenutak, morao se pripremiti.

Otišao je do štale i rekao štalaru da posle večere odlazi, i da mu konj bude spreman pred zalazak sunca. Zatim se vratio do saluna i raskri-

livši vrata ušao u salun ispunjen isparenjima alkohola i duvanskim dimom.

Za jednim stolom u uglu sedeo je Ben Owens i igrao poker u velike svote. Partneri u igri su mu bili četvorica građana uključujući i debelog vlasnika trgovine. No, Holidej nije hteo da im se pridruži, i uputio se pravo prema šanku. Naslonivši se na uglačanu površinu šanka dao je rukom znak Biču da priđe.

— Je li Bas tu?

Bič je pokretom oznojene glave pokazao prema sobi iza šanka. Dok Holidej je klimnuo glavom, prešao preko odaye i zakucao na vrata.

— Da?

— Holidej.

— Uдите, mister Holideje.

Pustolov je ušao i zatvorio vrata za sobom, i odjednom se našao u prostoru do koga je buka iz saluna jedva dopirala. — Čini mi se da danas poslepodne imate neke vrlo bučne goste, mister Base.

— Da. Piće se toči kao da dolazi potop — osmehnuo se Bas, očigledno zadovoljan. — Pretpostavljam da ste došli za vaš deo novca?

Holidej je klimnuo glavom i Bas je prišao jednoj metalnoj kasi u uglu i vratio se sa kovertom koji je stavio ispred svog posetloca. — Sto tri dolara i nešto sitnine. Nije mnogo, ali u svakom slučaju, nije ni loše za prvi put. Sledeći put planiram da naplatim ceo dolar na ime ulaznice, pa će biti više para. Za početak smo morali biti jeftini.

Holidej je za sebe zadržao svoje razmišljanje da neće biti više nikakvog cirkusa i da se Bas uzaludno nada. — Pa, to nije više ono što ste računali da ćemo dobiti, mister

Base. Mada nije mnogo važno, ali, očekivao sam više.

Bas je promenio izraz lica i bes-pomoćno digao ruke. — Pa, znate šta, bilo bi više da je drukčije po-deljeno. Ja sam računao na fifti-fifti, ali, vi ste pristali da sedamdeset procenata ode Benu...

Holidej se osmehnuo krajem usana. — Ne brinite za to. Znam na šta sam pristao i zašto. U svakom slučaju, nisam se mučio mnogo. — Stavio je kovert u unutrašnji džep sakoa. — Hvala na usluzi, Base. Ne volim da igram ulogu klovna, ali, ovo nije bilo strašno.

— Kuda nameravate?

Holidej je slegnuo ramenima. — Ne znam. Naći ću nešto.

— Možda negde ima gužve među stočarima. Tamo bi umešno ljudi bili na ceni.

— Mislite revolveraši?

— Pa, tako nešto. To je jedan od načina da se brzo i lako zaradi novac.

— Ili nadgrobni kamen.

— To je druga nagrada. Valja cikaljati na prvu — rekao je Bas i osmehnuo se. Uostalom, vaša stvar. Meni je žao što odlazite. Ali... vi najbolje znate šta je za vas dobro. Adios i mnogo sreće.

— Hvala — rekao je pustolov i posle trenutnog ustezanja prihvatio pruženu ruku. U tom trenutku, začulo se kucanje na vratima i u sobu je žurno ušao neki čovek brišući znoj sa čela.

— Izvinite što ovako upadam, gazda — rekao je novodošavši — ali imamo mali problem...

— Kakav?

Čovek je pogledao Holideja.

— Ja upravo odlazim — rekao je pustolov i pošavši prema vratima nehajno odmahnuo rukom.

— U čemu je stvar? — zapitao je Bas ponovo.

Kada je Holidej otvorio vrata, čovek je rekao. — Ben Owens. Izgubio je sve, i traži od mene da primim priznanicu umesto novca, ali, ja sam rekao da se vi morate saglasiti...

— Vraga ću se saglasiti — prasnuo je Bas. — Već mi ionako dosta duguje...

Holidej se okrenuo i pogledao došavšeg.

— Kažete da je Ben Owens već izgubio dve stotine dvadeset dolara?

Čovek je klimnuo glavom. — U poštenoj igri. Nije bilo nameštanja, mister Holideje, kunem vam se. Od prvog momenta je počeo da ga bije maler, ali, on nije hteo da prekine, stalno je duplirao ulog... Svaki put je gubio dok okom trepneš, časna reč.

Holidej je izašao iz kancelarije i zakoračivši u salun, uputio se prema stolovima za poker. Bas je žurno pošao za njim, praćen službenikom zbunjenog izgleda.

Igrači su sedeli oko stola ćutliivi i napeti, a ispred svakog igrača ležale su karte okrenute nadole. Čekali su da vide da li će priznanica Bena Owensa biti prihvaćena ili ne. Ben je izgledao kao da je dosta pio, oko usana mu se ocrtavala bora ljutine, a u očima pretnja. Pogledao je Holideja ne meniajući izraz lica.

— Kako ide Bene?

— Dosta dobro. — Reči su mu se jedva prevaljale preko jezika. Zatim je mahnulo Holideju da priđe bliže. Dok je sagnuo glavu i Ben mu došapnuo. — Imam odlične karte. Treba mi samo nešto kredita.

— Nećeš ga dobiti — rekao mu je Holidej. — Bas reče da neće da prihvati još jednu priznanicu.

Benovo lice se za trenutak izdužilo i duboke bore su mu se usekle oko usana. Buljećim očima upilio se u vlasnika saluna koji je lagano odmahnuo glavom. Ovens je stavio ruku na ivicu stola spreman da ustane. — Slušaj, Base, ti si jedan običan smrdljivi kockar prevarant. Trebalo je...

Dok ga je gurnuo nazad u stolicu. — Polako, Bene. Napravio si već dovoljno veliku budalu od sebe.

Ovens je presekao pogledom Holideja. — Ko to kaže?

— To vidi i slep čovek, Bene. Sva ki čovek koji je toliko lud da za sat-dva prokocka dve stotine dolara i da posle toga traži kredit, mora da je budala.

Ben je odgurnuo Holidejevu ruku sa ramena i ustao, i stolica se s treskom srušila iza njega. Ostali igrači su se žurno uklonili u stranu, ali je Bas prišao s osmehom, da bi zagladio incident.

— Čujte, gospodo, kako bi bilo da popijemo nešto na račun kuće, i da se posle toga razidemo?

— Idi do đavola — promumlao je Ovens i okrenuo se Holideju. — Pretpostavljam da ti nisi potrošio tvoj deo?

— Ni centa.

— Šta kažeš onda na to da me ti finansiraš? Ako imaš taj novac i još nešto što si doneo sa sobom, možemo ih očistiti, Dok. Imam u rukama odlične karte. Pogledaj.

Okrenuo se i pružio ruku da dohvati karte, ali je video da su ostali igrači odustali od igre, i karte su ležale razbacane po stolu. Ovens je stisnuo zube kao da će ugristi, i tresnuo pesnicom o sto. — Sto mu gromova! Imao sam karte bolje nego ikad! Četiri keca! Ko ih je, do

đavola ovako razbacao? Časti mi, ja ću ga...

Dok ga je uhvatio za lakat. — Hajde, ostavi se Bene. Častiću ti viski i ispratiću te do kuće. Želim da se oprostim od Džin pre nego što odem.

— Odlaziš? Što znači da mi na tvoj način stavljaš do znanja da me nećeš podržati.

— Nema svrhe, je li tako? Karte su razbacane, a ko će sada deliti iz početka. Hajde da popijemo nešto.

Ovens je istrgao ruku. — Ne želim da me ti častiš.

— Dobro, inače više nema pića na kredit, Bene — umešao se Bas iskoristivši kratak zastoje. — Stigao si do vrha zaduženja.

— Aaaah! Ti! Trebalo bi da ti zatvorim salun zbog toga što ne održavaš red i čistoću. Nemoj misliti da ne mogu. Zakon je na mojoj strani.

Bas je pocrveneo. — Odvratna prostačino. Posle svega što sam ti učinio i trpeo od tebe, ti se tako ponašaš... i to u mom rođenom baru.

— Da, videćeš da ću ti ga zatvoriti.

— Bene, praviš gluposti — umešao se Holidej promuklo. — To ne liči na tebe. Izađimo napolje na vazduh, i dok dođemo do tvoje kuće...

— Sklanjaj tvoje proklete šape sa mene. Nazivaš sebe mojim prijateljem, a nećeš da me podržiš. Pa dobro, možeš it i da ideš do đavola!

Ovens je posrnuo, i Holidej je pružio ruku da ga pridrži, ali šerif je odgurnuo ponuđenu ruku, a onda ga nadlanicom ošamario po licu. Holidej se zateturio i iznenađeno pogledao šerifa. Ovens je izgledao kao da tog trenutka želi da se otrese

svih napetosti i muka koje su se gomilale u njemu godinama.

Odgurnuo je nogom stolicu koja mu se našla na putu. Jurnuo na Holideja i zamahnuo prema Holidejevoj glavi. Dok je pokušao da eskivira, ali nije uspeo.

Dok je ošamućen pao na jedno koleno, i Owens mu je zadao još jedan udarac ovoga puta kolenom u glavu. Dok se pružio i oborio nekoliko stolica, i Ben mu je zadao udarac nogom u rebra. Oboren pustolov se okrenuo na leđa, dohvatio šerifa rukama za čizme i iz sve snage potegao. Owens je kriknuo i očajnički zaskakutao na jednoj nozi, u nadi da će održati ravnotežu. Holidej je podvio jednu nogu da bi našao bolji oslonac, potegnuo ponovo, i šerif se pružio do stolu, otkotrljao se i pao na pod. Ali, skočio je na noge odmah, još dok se Dok Holidej dizao.

Ben je jurnuo vitlajući pesnicama. Svom snagom je nastojao da razbije Holidejev gard, i kroz stisnute zube sipao je bujicu kletvi i psovki. Pustolov je dobio jedan udarac u bradu, ali se odmah pognuo i čelom pogodio Bena u lice.

Šerif je zastao kao ukopan i zatreptao. Dok je to iskoristio i zadao mu udarac u pleksus, od čega je ovaj ustuknuo nekoliko koraka. Pustolov je odmah krenuo za njim, i plasirao još jedan udarac u bradu, od čega je Benova glava poskočila kao da će poleteti sa ramena. Owens je počeo da se tetura, trudeći se da ostane na nogama, ali ga je Holidej dohvatio levom rukom za rame, okrenuo ga ka sebi i svom snagom ga raspalio desnom pesnicom po licu.

Šerif je mlatarajući rukama poleteo ka zemlji. Gomila je zaurkala i povukla se dalje, da bi borcima oslobodila mesto za tuču. Ali, Ben je bio već grogi, jer se vrlo lagano digao na ruke i noge a onda se ispravio na jedno koleno i tako zastao. Holidej mu je prišao, dograbio ga za košulju i silom ga uspravio, a onda mu iz sve snage zadao udarac desnom pesnicom.

Košulja se pocepala, a dugmad na košulji su se pokidala. Krv je linula Benu iz nozdrva, i on se srušio na zemlju kao sekirom posečen. Holidej je stao iznad njega i počeo da siše povređenu pesnicu. Iza šanka je izašao barmen sa vedrom hladne vode, i Dok je poprskao Bena po licu. Ovaj je kratko udahnuo vazduh, i seo na pod tresući glavom.

Obojica su dahtali zadihano. Dok je odgurnuo stolicu u stranu i pružio ruku da pomogne Benu da ustane. Šerif je prevaljao psovku preko naduvenih usana i odbio pruženu ruku udarcem nadlanice. Ustao je s naporom, ali, čim se našao na nogama, mašio se revolvera.

Uplašeni posmatrači su kriknuli i poskočili u zaklon iza stolova. Uhvaćen na prepad, Dok se sa zakašnjenjem mašio „kolta“, ali oba revolvera su istovremeno poletela iz futrole. Cevi su se uperile prema cilju, i tišinu je preseklo resko, metalno zapinjanje obarača.

Svi su se sledili.

Trebalo je da samo jedan od njih pusti palac i obarač bi pogodio kapislu. Jedan od boraca bio bi mrtav.

Zagonetku ko će koga, svakog momenta je mogao rešiti onaj ko bi odlučio da učini kraj neizvesnosti.

Tada se neko u gomili pomerio, i stolica je zagrebala pod. Taj šum kao da je prekinuo ukletu atmosferu i oba protivnika su se trgli i spustili obarače. Revolveri su se spustili pored tela istovremeno kao jednim pokretom.

— Za dlaku — odahnuo je Holidej, vraćajući revolver u futrolu.

Ovens je kurtoazno klimnuo glavom i vratio „kolt“ na bedro. Oko njih su se već tiskali ljudi, cokćući od čuđenja. Poneki bi ispustio uzdah olakšanja.

— Sto mu muka, jeste li videli? — rekao je jedan čovek i njegov glas je jasno odjeknuo u dvorani. — Ni za delić sekunde razlike. A bili su obojica zadihani od tuče. Čoveče, da su tek bili sasvim sveži, to bi bilo nešto što vredi videti! Ovens protiv Holideja. To bi bio pravi meč.

Posle tih reči nastao je živahan žagor, i Marti Bas je pogledao dvojicu protivnika koji su podozrivo gledali jedan drugoga. — Biće — doviknuo je konobaru — posluži pićem Bena i mister Holideja.

Holidej se galantno poklonio umesto odbijanja. — Cenim vaš gest, ali čast primam samo od proverenih prijatelja — rekao je. Ovens je obrisao nadlanicom krvave nozdrve, zgrabio besno šešir koji mu je neko dao i rekao. — Zadrži za sebe svoje smrdljivo piće.

Okrenuo se, i ljutitim korakom prešao kroz gomilu koja mu je žurno napravila mesto. Ispruženim rukama odgurnuo je leptirasta vrata i izašao. Holidej je nabrao obrve i prišavši šanku poručio viski. Srknuo je gutljaj i zagledao se u svoj lik u ogledalu.

— Mislio sam da ćete vas dvojica konačno rešiti ko je brži. — rekao je neki čovek vrteći glavom.

— I meni se tako činilo — priznao je Dok. Zatim je ispio piće do kraja, spustio novac na šank i mahnuo rukom konobaru.

— Adios, mister Holideje. I srećno!

Holidej se uputio kroz gomilu, ali ga je Bas uz put zadržao. — Zar ste stvarno rešili da dignete jedra?

— Mislim da je vreme.

— Izgleda. Ben zna da bude vrlo nezgodan kada mu dođu bube. Drago mi je što ste se na vreme zaustavili. — Žmireći, pogledao je pustošava. — Kao što reče onaj čovek, bilo bi vrlo interesantno videti vas i Bena jednog naspram drugog. Bio bi to mnogo, mnogo veći meč nego gađanje u metu.

Holidej ga je pogledao hladno. — Zbogom, Base. — izgovorio je sa pola usana i okrenuvši se izašao iz saluna.

Na ulici nije naišao na Bena, i pitao se da li bi bilo pametno da ode da se oprostí od Džin. Možda je Ben otišao kući i kako se još nije bio ohladio, moglo bi među njima doći do reči zbog gubitka novca, a možda i do nečeg goreg. Nije želeo da napusti grad bez zbogom, ali, na drugoj strani, ipak nije želeo nikakvu novu konfrontaciju sa Benom. Sukob u salunu bio je žestok, za dlaku je izbegnuto pucanje, a to je bilo znak da je njihovo poznanstvo bila greška. Prijateljstvo, ako je ikada postojalo, bilo je ozbilino nagriženo.

Ipak, odlučio je da uzme konja i da se na putu iz grada samo na kratko zaustavi ispred njihove kuće i Džin poželi zbogom, pa je prešao ulicu i uputio se ka štali gde je za-

tekao štalskog momka koji je palio svetiljku.

— Malo sam poranio — rekao je Holidej prilazeći.

— U redu je, mister Holideje — rekao je štarar. — Konj je spreman. Ah, jedan čovek vas je ranije tražio.

Holidej je zastao na vratima. — Koji čovek?

— Ne znam. Pitao je samo da li ste u gradu, i ja sam mu rekao da jeste, ali, ako želi da vas vidi mora da vas hitno potraži, jer odlazite posle večere.

— Znači da je bio neki došljak?

— Da, nikada ga ranije nisam video. — Štarar je odjednom nabrao obrve. — Jesam li nešto pogrešio?

— Ne, ne, sve je u redu. Pretpostavljam da će me naći ako sam mu zaista potreban.

Holidej je pošao prema svom konju, ali je sa tavana za seno odjeknuo nečiji glas i on je stao kao ukopan.

— Ja sam taj čovek koji te traži, Holideje. Trebalo je da me dokrajčiš tamo u kanjonu.

Bio je to glas Džimija Nevade.

Holidej se munjevito okrenuo, kleknuo na jedno koleno, potegao revolver i ispalio jedan hitac na tavan. Zgrčen pored ivice tavana, sa kratkom dvocevkom u ruci, Nevada se od udara kuršuma zaneo unazad. Udar kuršuma bio je tako jak da je udario glavom o nizak krov iza sebe. U istom trenutku, grmnula je skraćena dvocevka i Dok Holidej je poskočio i zateturao se nazad u jedan boks, uplašivši konja koji je niisnuo i uspravio se na zadnje noge.

Nevadino telo je ostalo da visi presamićeno preko ivice tavana. i štarar je potrčao da vidi ko je to.

Dok Holidej je šepajući izašao iz štale, leve ruke opuštene pored tela, rukava poderanog na dvanaestak mesta. Niz ruku mu se slivao mlaz krvi.

— Do vraga! Jeste... li čitavi! — povikao je štarar. — Kunem vam se da nisam znao da je tamo gore, mister Holideje.

— Okej... Mislio je da mi nešto duguje... Čini mi se da ću morati da odem kod lekara. Nisam teško povređen, ali osećam da sam zakačen po boku...

— Čoveče, imali ste sreće... I bili ste brzi — rekao je štarar kada je gomila ljudi hrupila u štalu da vidi šta je razlog pucanja. — Nikada nisam video nekog ko brže poteže. Nigde, uključujući i Bena Ovensa, iako je on sredio Slima Rigena.

Na to se začela živahna rasprava, i Dok Holidej se probio kroz gomilu i uputio se prema doktorovoj kući.

Marti Bas je stajao u pozadini grupe. Dok je pogledom pratio Holideja koji se lagano udaljavao, vlasnik saluna se zamišljeno češkao po vrhu uha.

VIII

Lekar je dobro znao svoj posao. Vešto i brzo izvadio je dvadeset pet olovnih kuglica iz Holidejeve ruke i bočnog dela grudi i slabine. Tri kuglice su se zarile dosta duboko, tako da je rana morala da bude presečena i očišćena. Pošto je stavio poslednju kopču, doktor se izmakao korak, i zadovoljno pogledao svoje

delo. Zatim je stavio komad gaze i zategao ga zavojem i flasterom.

— Taako, to bi trebalo lepo da drži dva-tri dana. Dođite opet u ponedjeljak da ponovo pregledam ranu. Sada sve izgleda dobro, a kopče ćemo skinuti u roku od pet dana. Dotle će rane zaceliti.

— Do vruga, doktore, do tog vremena trebalo bi da budem već daleko oдавде — rekao je Holidej i pokretima ramena namestio bolje poderanu košulju.

— Ako držite do mog saveta, nećete se nikuda kretati bar za još dva dana, mister Holideje. Morao sam dosta duboko da zasečem tkivo da bih došao do one tri kuglice i ako kopče popuste, rana će se otvoriti. Ne bih voleo da budem odgovoran ako infekcija proдре duboko u ranu. Moglo bi da bude vrlo opasno.

Holidej je stegao zube i nastavio da zakopčava košulju.

— Je li vam baš toliko važno da odmah otputujete — zapitao je doktor.

— Nije.

— Onda mislim da bi bilo naipametnije ako biste lepo ostali u gradu u mirovanju, dok ne dođe vreme za skidanje kopči. Veruите mi, mister Holideje, ne preterujem kad vas upozoravam na infekciju i trovanje krvi.

Pustolov je uzdahnua. — Video sam tri čoveka koji su umrli od trovanja krvi, doktore. Više bih voleo da brzo umrem ako do toga dođe. Brže i lakše. Prema tome, ostaću neki dan u gradu. Nadam se da će biti dovoljno mesta u hotelu. — Osmehnua se krajičkom usana. — Koliko vam dugujem?

— Isplatićete me kad skinem kopče. Evo. Uzmite ovu tinkturu joda i natopite rane dva puta dnevno da biste se osigurali da ne dođe do infekcije. I dođite u ponedjeljak.

Holidej je izašao i uputio se prema hotelu.

— Časna reč, mister Holideje — rekao je portir na recepciji. — voleo bih da sam bio tamo da vidim kako ste pripucali na onog nevaljalca. Štalski momak svuda priča da nikada u životu nije video tako nešto. Pa, vi mora da ste potegli brzo kao munja.

Pustolov je potpisao registar knjigu, uzeo ključ i duboko udahnuo vazduh, pre nego što se sagnuo i dohvatio svoju putnu torbu. Portir se uzvrpoljio u želji da mu pomogne.

— Pustite, nije potrebno — presekao je Holidej njegov pokušaj oštrije nego što je nameravao. Iznenađeni službenik je ustuknuo i u očima mu se odjednom ukazao strah. — Ako baš želite da mi pomognete, onda pošaljite nekog da mi donese drugu košulju i odelo.

— Jes ser, odmah mister Holideje.

Dok Holidej je poneo svoju torbu u spavaću sobu, spustio je na postelju i sam se spustio pored torbe na krevet, trljajući blagim dodirima rane. Imao je mnogo sreće što je živ. Da Nevada nije nepotrebno utrošio nekoliko sekundi na objašnjenje, mogao ga je preseći nadvoje i Holidej ne bi ni znao šta se dogodilo.

Bio je na ivici smrti.

Za manje od jednog časa, dva puta je za dlaku izbegao smrt. Ben ga je zatekao nespremno, nije se nadao da će na njega potegnuti re-

volver. Na neki način, Bena je računao u one ljude na koje nikada neće dići ruku. Zašto je tako mislio nije mogao da kaže, jer ni sam nije znao. Između njih dvojice nije postojalo pravo prijateljstvo, a čak i da jeste, ne bi to bilo prvi put da prijatelji pod paklenim uticajem sa strane, u jednom momentu dograbe oružje. Između ljudi glasovitih po veštini baratanja revolverom, sve je lako bilo moguće.

Nikada nije slutio da će se ponovo sresti s Ovensom i za to, naravno, o njemu nije ni razmišljao, niti kao o potencijalnom neprijatelju niti kao o prijatelju. Šušalo se, kružili su nepotvrđeni glasovi da je Ovens poginuo u nekom duelu u Meksiku... Neki su opet pričali da je na robiji u zatvoru u Kenon Sitiiju i da će negde izaći kada istuca dobru gomilu kamenja... Treći su govorili da ga je gomila linčovala u Fargu u Novoj Dakoti. Svim tim pričama, naravno, nije pridavao mnogo značaja, jer su slične priče kružile i o njemu, ali, verovatno da se od svega što je čuo, nešto zadržalo u njegovoj podsvesti...

Ušavši u sobu, nije upalio svetiljku, i u tako zamračenoj sobi Holidej je ležao na krevetu, dremajući u polusnu. Tada je neko zakucao na vrata. Bio je to portir sa novom košuljom i odelom za njega. Zatražio je da mu u sobu pošaliu tople vode i kada mu je voda doneta, prao je ruke, obrijao se i obukao novo odelo. Kada je to završio, osetio se mnogo bolje.

Tada je naišao i Ben Ovens.

Šerif je odgurnuo vrata koja su se širom otvorila i osmehnulo se, kada je Holidej pružio ruku ka re-

volveru koji mu se nalazio na stolaću.

— Smiri se, amigo. Trebalo je da kucam.

— Tačno — rekao je Dok zakopčavajući opasač sa revolverom i pričvršćujući futrolu za butinu.

— Došao sam u službenu posetu — rekao je Ovens, ulazeći u sobu. Nogom je odgurnuo vrata koja su se za njim zatvorila. — Kao šerif, dužan sam da sprovedem istragu povodom pucanja u štali. U pitanju je Džimi Nevada, to znam. Pogodio si ga ispod brade i od toga zamalo da nije ostao bez glave. Ali, sem toga, on je već imao dve rane na grudima. Prepostavljam da je to ostatak od onog obračuna kada je sa svojim pajtašima pokušao da ti otme konje. Šta misliš?

— Verovatno da jeste. Znam da sam ga pogodio, ali, kada sam se vratio iz potrage za konjima, nega nije bilo. Odvukao se i sakrio se negde gde ga nisam mogao naći.

— Čuo sam da te je potkačio snop iz „sačmare“.

— Jeste, nekoliko kuglica. Ništa ozbiljno, ako se ne shvati tragično.

— To znači da ćeš još neko vreme ostati.

— Kopče vadim u roku od pet dana.

— A onda?

Holidej se namrštio i neodređeno odmahnuo glavom. — Odlazim.

— Imaš li neke određene planove, Dok?

— Ima li to pitanje neke veze sa tvojom službenom posetom, Bene?

— U stvari nema. To je svršeno. Morao sam da te vidim, da bih u izveštaju napisao da sam te saslušao. Zaboravi Džimija Nevadu. Trebalo je da ga neko sredi već mnogo

ranije. Ne, svratio sam više zbog toga što me je interesovalo imaš li nešto na umu posle odlaska iz Rio Sabe. Znam da su tebi svi putevi otvoreni, i čini mi se da si nešto govorio o povratku na staru dobru Misisipi, ali, verujem da još nisi doneo konačnu odluku — Osmehnulo se blaženo. — Niko od nas nije doneo konačnu odluku.

— Ne, ali, ja sam u poslednje vreme dosta razmišljao o tome da treba nešto promeniti.

— Na šta misli? Da se oženiš i skrasiš? To ti ne bih savetovao. Vidiš da ni ja nisam najbolje rešio svoje probleme.

— Ne mislim da se problemi mogu rešiti preko noći, ali, na tome treba raditi.

— Nije lako preorijentisati se. Ne znam kako je s tobom, ali, moj zadatak se sada slabo traži. Nekada sam sa platom revolveraša mogao živeti kao lord, a onda... — slegnuo je ramenima.

— Da... život prolazi. Sve manje smisla ima u beskućničkom skitanju.

Ben ga je ispod oka pogledao oštro. — I ti tako misliš? Misliš da su... najbolje godine iza tebe i da ne vidiš neku blistavu perspektivu...

— Pa, ne baš tako. Ono što jasno vidim to je da sam prešao tridesetu, i da sam praktično celog života bio litalica. Ako ostanem pri tome, a to znači pri tumananju svetom, kocki i pustolovina, na koje sobom nose rizike, možda ću živeti još dugo godina, ali, može se desiti da sutra okončam život. Trebalo bi početi nešto drugo. Ali, to nije uvek moguće. Pored ostalog, to znači početi s učenjem i prilagođavanjem, što meni

ne odgovara. Ja sam dosta tvrd i nesavitljiv. Ali, priznajem da me sve više mami miran život i kada ne bi bilo onih budala koje žude za slavom i ne daju mi mira, možda bih se negde nastanio. Prešao bih most kao i ti. Našao bih, možda, neku dobru i lepu ženu kao što je Džin. Možda bi mi ona čak podarila i sina...

Ben je žmirknuo očima. — Nije moja greška što nemam sina koji bi poneo moje ime — presekao je Doka resko. — Sto mu gromova, znaš da sam muškarac kao što sam uvek bio. Nešto nije u redu sa Džin, ali, ona nikako neće da ode da se pregleda i ustanovi šta je to...

Holidej je digao ruku. — Čekaj malo Bene, nisam hteo da kažem ništa o tome što ti nemaš dece...

Šerif je duboko uzdahnulo vazduh i kratko, odsečno klimnuo glavom. — Znam, a ja ti, opet, samo kažem kako stvar stoji. Moram da priznam da bih voleo da imam sina. Dok. Volco bih, takođe, da Džin pružim mnogo više nego što ima...

— Mogao bi joj pružiti više — prekinuo ga je Dok bez ustezania. — Ako bi samo pokušao.

Ovens je planuo rumenilom. — U redu, to je moja stvar.

— Kako ti kažeš, Bene.

Ovens je klimnuo glavom u znak da prihvata Holidejevo povlačenje, ali se njegovo neraspoloženje nekoliko povratilo. Postao je nešto ogorčeniji i to ogorčenje je već prelazilo u ratobornost. — Činjenica je, dakle, da zasada nemaš neki određen plan, je li tako Dok?

— Ako misliš na nešto određeno, na nešto konkretno onda nemam. Ali, nešto će se već naći. Na neki način, zadovoljan sam što nemam od-

govornost da brinem o ženi i porodici. Imam samo sebe. Mogu da nastavim i ovako, dok ne nađem ono što želim.

— Ili dok ne zaslužiš šest stopa dugačku raku. A može se desiti i da doživiš duboku starost, a da ipak ne nađes ono čemu se nadaš.

— Ne treba biti previše pesimističan.

— Pa, može se i to desiti.

— Može, ali... čuj Bene, šta hoćeš od mene, šta se krije iza tih pitanja? Koliko poznajem ljude, ova pitanja imaju neki povod...

Ovens je uzdahnuo i skliokao se na ivicu kreveta. Palcem je zabacio šešir više na potiljak, zagledao se u zglavke stisnutih pesnica, a onda lagano digao pogled.

— U pravu si, povod postoji. Baš mi je... dao još jedan predlog — rekao je konačno.

— Kakav predlog?

— Da se održi još jedan meč. Između tebe i mene.

Holidej je odsečno odmahnuo rukom, izražavajući time svoje neslaganje. — Nema od toga ništa, Bene, ne isplati se. Šta je to stotinu dolara? U srećnim okolnostima, ja to uhvatim u jednom deljenju. Ne znam kako ti misliš, ali, ja nisam zainteresovan za gađanje u metu.

— Ko je uopšte govorio o meti?

— zapitao je Ovens tihim glasom.

— Rekao sam meč između mene i tebe. Nisam ni pomenuo metu.

— Između mene i tebe? Kako to misliš? Ne misliš valjda obračun nas dvojice?

Ovens se malo dvoumio, a onda je kratko klimnuo glavom u znak potvrde.

— Aaah, ti si potpuno lud! O čemu ti to govoriš? Zar da od ljudi

naplatimo novac što ćemo im pružiti priliku da gledaju kako se ubijamo?

— Tako je.

— Zaista si lud, kao što rekoh.

Ali, Ovens je počeo da se otkriva i da pokazuje svoje oduševljenje. — Ne, Dok, nije to ludost. Možda ti na prvi pogled tako izgleda, ali, pomisli malo. Seti se kako je ceo grad došao da vidi kako gađamo metu. Ljudi su došli sa svih strana. Ovaj put će nam trebati malo više vremena da predstavu organizujemo, ali bi za to poseta bila daleko veća. Bas bi uzeo na sebe da reklamira dvoboju i sigurno bi privukao posmatrača ne samo iz bliže okoline, već sve do Novog Meksika i na drugu stranu do Zaliva. Mi smo velika imena, Dok, velika imena. U gradu se već vodi prepirka ko je od nas dvojice brži, i ljudi su se podelili. Ne zaboravi da su nas obojicu videli ne samo na strelištu, već i u pravoj akciji. Mene protiv Rigena, a tebe kada si prikucao Nevadu koji te je dvocevkom držao na nišanu. Opklade bi bile velike. Lang Brinkfild bi se pobrinuo da se na tome ostvari maksimalni dobit. A ni ulaznice ne bi bile po ceni kao prošli put, već mnogo skupije.

— Jesi li svestan toga šta govoriš?

— Naravno da jesam. Onaj ko pobeđi nosi sve. Nema druge nagrade. Jedan će živeti, drugi će umreti. Onaj što preživi dobiće dosta novca. Ako neko bude ranjen, toliko gore po njega. Jedinji način da nešto zaradi biće ako se prethodno kladi u veliku svotu, a i tada bi morao da se kladi protiv sebe. — Nasmejao se, i taj smeh je Doku suludo zazvučao.

— Ti mora biti da si pijan — rekao je Dok.

— Nisam. Ozbiljno mislim ovo što sam rekao. Razgovarao sam sa Basom, on mi je u stvari dao ideju. Predložio mi je da pokušam da te ubedim da pristaneš. Moraš ostati u gradu još pet dana dok ti izvade kopče, je li tako? Za to vreme možeš da vežbaš ili da radiš šta hoćeš. Znaš, ovo ti je jedinstvena prilika. Možeš proputovati pola Sjedinjenih Država, a da ne zaradiš toliko novca koliko ćeš ovde zaraditi za pet minuta posla.

— Ali, isto tako mogu završiti na ovdašnjem groblju?

— Bojiš se smrti?

— Lagao bih ako bih rekao da se ne bojim. Ali, nije to glavni razlog mog odbijanja.

— Šta te onda muči?

— Muči me to što ne želim da igram ulogu cirkuskog klovna u igri gde je ulog život. O tome sam baš nedavno razmišljao.

— Verujem, Ali, praktično si i dosada stalno kockao svoj život. Ja isto tako. Šta sam drugo radio nego iznajmljivao revolver, a to znači da sam mogao izgubiti glavu za male pare. Nekada sam rizikovao glavu za puku slavu da bih povećao svoju cenu na tržištu. To mi je uzgred donosilo nove desetine izazivača željnih da se proslave pobedom nad Benom Owensom. S tobom je bilo isto.

— Misliš, da će se sve završiti time što će jedan od nas pobediti onog drugog? Misliš da na onog ko preživi neće navaliti rojevi izazivača?

— Do vraga, ne mislim da neće. Unijanih glava ima i uvek će ih biti. Ali, pobednik će imati pun džep pa-

ra... toliko para da će moći da ode kuda hoće, da nađe neko mesto gde ga niko ne poznaje i da pod drugim imenom počne nov miran život.

— To sam i do sada pokušavao, ali mi nije polazilo za rukom. Pomisli koliko bi bilo teže naći takvo mesto za miran život posle gromoglasne reklame ili čak napisa u novinama? Tek tada se ne bih mogao skrasiti do smrti, a to važi i za tebe.

— Šta to znači, počinješ da pevaš drugu pesmu nego nekad?

— Možda. Ne sviđa mi se sve to, Bene.

Ovens lukavo žmirnu očima. — Možda nisam toliko brz kao što misliš — rekao je vrebajućim pogledom.

— Koliko si brz ili koliko nisi brz, ni najmanje me se ne tiče. Bene — rekao mu je revolveraš mirno.

— Šta onda izvodiš? I ranije si izlagao život opasnosti, prema tome, nije ti prvi put. S druge strane, Bas i Brikfild garantuju za ovu priliku, zapamti garantuju, pobedniku pet hiljada dolara. Čuješ li šta ti kažem: pet hiljada dolara, a možda i više. Toliko para na gomili nikada nisi video, i nikada nećeš ni videti, sem ako opljačkaš banku. A ja mislim da će biti i više od pet hiljada dolara, jer će Bas prodavati ulaznice za dva dolara, pa i skuplje. Skupiće se tu daleko više od pet hiljadarki. Oni za sebe zadržavaju zaradu od kladionice... i još nešto... onome ko izgubi, podići će nadgrobni spomenik.

Holidej ga je pogledao sažalivo, jer je znao da je to uslov koji je Ben postavio. Sećao se odranije i to se i ovom prilikom potvrdilo, da se taj čovek nije oslobodio svog pato--

loškog straha da će biti sahranjen u grobu bez oznake, kao stvar, čovek bez imena. Taj izraz se svakako jasno očitovao na Holidejevom licu, jer se šerif iznenada trgao i stisnuo usne.

— Hoću da znam tvoj odgovor. Dok. Treba mi novac, gomila novca da bismo Džin i ja mogli otići odatle i za to hoću odgovor.

— Imaš, dakle, planove za budućnost?

— Znam da postoji još sveta sem Rio Sabe. Želim da taj svet pokažem Džin.

— Zna li ona? Da li zna za meč?

— Još ne. Ali, reći ću joj. Ne bi mi se svidelo da joj neko to saopšti pre mene.

— Lepo od tebe.

— Naravno. Dakle? Pristaješ?

— Ne.

— Hej, do vraga, nemoj tek tako presecati i reći ne. Čoveče, to su pare, pareline, o kojima možeš samo da sanjaš. Nikada ti se neće pružiti prilika da zgrneš toliku lovu. Davno su prošla vremena kada je zlatna groznica tresla Daleki zapad i kada su stočarski baroni plaćali revolveraše debelim svežnjem novčanica. Danas više nema tog novca... ni za revolveraše niti za kockare.

Holidej je morao priznati da je Owens u pravu... u svemu, sem u jednoj stvari. Kod njega lično motiv za potezanje revolvera nikada nije bio novac. Bio je ponekad plaćenik, ali nikada plaćeni ubica. Potezao je revolver da bi ostao u životu, da bi odbio izazov, ponekad da bi sačuvao ponos i čast, ponekad čak i u zaštitu pravde, ali, nikada ga nije potezao samo radi nagrade. Pitanje motiva

za njega je bilo čak važnije od posledica, jer ako je oružje potegao u samoodbrani, ili iz plemenitih pobuda, onda je krajnji ishod imao manje tragičnu boju. Naravno, mogao je svoje principe i da izmeni, ali, to nije bilo nimalo jedinstveno. Karakter i psiha čoveka su komplikovano građena tvorevina, i ne mogu se izmeniti na prečac.

Na drugoj strani, sasvim je razumeo Benovo vatreno zalaganje za dvoboj. Ta predstava donela bi mu veliki novac, bar tako se on nadao. A šta je bila alternativa. Neki pogan posao koji niko neće da radi, i mukotrpna odricanja da bi zaštedeo neku bednu crkavicu. To Ben Owens nikada neće moći. Već ni sada više nije imao strpljenja za odricanja, rasipao je ono što je imao, iako je pored sebe imao divnu ženu, a da ne govorimo šta bi bilo u nekoj teškoj situaciji. Bio je već upola promašen čovek, i samo veliki zgoditak mogao ga je spasti od potpune propasti. Veliki i hitan dobitak. A dvoboj mu je davao nadu baš za to.

Nadu za pet hiljada dolara. Garantovanih. Za nekoliko sekundi. Nekoliko sekundi pod vrelinim suncem Rio Sabe, i biće bogat... ili mrtav. Ali, Ben Owens se nadao ovom prvom.

Kakve su Benove nade Doka Holideja nije mnogo interesovalo. U životu svakog čoveka ima odsudnih, prelomnih trenutaka i za Bena Owensa ovo je bio jedan od tih. I za Holideja je to mogao biti preloman trenutak, moment kada je mogao izmeniti svoj prilaz životu i krenuti drugim putem. Ali, Dok to nije hteo. Čovekovi prohtevi su

uvek veći od njegovih realnih mogućnosti, to je opšte životno pravilo od koga nema izuzetaka. Sklad želja i mogućnosti čovek je morao naći u sebi. Pa, ako je do sada to ostvarivao na određeni način, sada je kasno da put kroz život usmerava drugim pravcima.

— U redu, Bene — rekao je Dok Holidej posle kraćeg ćutanja. — Ako baš moraš odmah da znaš, reci Basu da ne prihvatom.

Ovens se odjednom smračio, i ruka mu je nehotice pošla prema revolveru. Kroz stisnute zube jedva da je procedio reči pune mržnje. — Je li to tvoja poslednja reč?

— Da.

— Znaj da ti to neću oprostiti. Lišavaš Džin svega što bi morala imati i preko toga neću preći. Ali, nemoj misliti da ćeš se izvući. Razglasiću da si pristao na dvoboj, a ako me demantuješ ili ako pobegneš, ubiću te kao psa. Niko do sada nije uspeo da me izigra, pa nećeš ni ti.

Rekavši to, Ovens je gnevnim koracima izašao iz sobe, i Doku Holideju je još dugo odzvanjao u ušima odjek njegovih čizama u hodniku. Posle tek nekoliko minuta, Dok Holidej je shvatio da je u Benu Ovensu stekao smrtnog neprijatelja.

*

Salun u Rio Sabi nije se otvorio pre nedeljne propovedi u crkvi, i većina muškaraca koji su prisustvovali bogosluženju pastora Gabela, žurno je olabavila stegnute kravate i osećajući se neudobno u njihovim najboljim prazničnim odelima,

pojurla prema leptirastim vratima saluna.

Ben Ovens je stigao prvi do šanka i odmah se oko njega okupila gomila radoznalaca, zasipajući ga mnoštvom pitanja o predstojećoj borbi. Između ostalog, interesovalo ih je da li će dopustiti gledaocima da posmatraju kad vežba upotrebu revolvera.

U prvom momentu Ovens je odbio da se izjasni, jer, uprkos pretnje Doku Holideju, nije bio siguran da će ga ovaj poslušati. Ali, posle izvesnog vremena, kada je u grlo već bio sasuo nekoliko čašica viskija kojim su ga ljudi častili, opreznost je ustupila mesto pouzdanju, i on je potvrdio da će se dvoboj održati, i da nema ništa protiv toga da ga neko posmatra.

— Ko plati četvrt dolara za tu privilegiju, može posmatrati koliko hoće — rekao je namignuvši Martiju Basu. Na njegovo iznenađenje, niko se nije usprotivio, i svi su se složili da se takav prizor mora platiti. Ovens se nasmejavao Basu. — Taj novac je moj Marti, samo moj.

— U redu, Bene — pristao je Bas. — Je li neko video Holideja?

Niko nije video drugog učesnika dvoboja, i posle nekog vremena, Ben je njišući se izašao iz saluna. Marti Bas je iz fioke u šanku izvadio tablu za upis poena za kladionice, i mnogi glasovi su počeli izvikivati ponude. Nešto novca je promenilo ruke, što je nagoveštavao dobar start kladionice.

Ben se teturajući popeo uz stepenice do svog stana iznad zatvora i glasno pozvao Džin. Ona se pojavila na vratima sobe, i Ben je primetio da na sebi još uvek ima prazničnu haljinu. Stajala je ćutke, a

oči su joj bile crvene kao da je plakala.

— Šta je sada, u čemu je stvar? I šta nije u redu? — rekao je i spustivši se na sofu, otkopčao okovratnik košulje i prsnik. — Pomozi mi da skinem ove proklete čizme.

Ona se nije ni pomakla, i on se okrenuo i namrštio se na nju.

— Ženo. Rekao sam ti da mi pomogneš.

Džin je ušla u sobu, obišla oko stolice i stala pred njega sa rukama na kukovima. Ben je video da joj se u očima kolutaju suze, i znajući šta posle toga dolazi, opsovao je glasno sebi u bradu.

— Kako si mogao, Bene? — zapitala je drhtavim glasom.

Ben je odlučio da glumi nedužnog optuženog. — Kako sam mogao šta? O čemu ti to, do vraga govoriš Džin? I dok mi kvocaš nad glavom, pomoz mi da skinem čizme, pre nego što mi se prsti pretvore u kašu.

— Skinij ih sam — presekla ga je Džin oštro. — I nemoj da mi igraš ulogu naivka, Bene Ovens. Znaš zbog čega sam neraspoložena, i znaš dobro da sam potpuno u pravu.

Ben je nešto promumlao praveći se nezainteresovan, i sve napore je usredsredio na skidanje prve čizme.

— Ja sam sigurno jedina osoba u gradu koja nije znala za tvoju nameru — nastavila je Džin malo povišenim glasom. — Mislila sam, kakva sam ja samo budala, da me žene gledaju za to što sam mojoj nedeljnoj haljini koju nosim u crkvu, dodala i ogrlicu upadljive boje. Onda sam u njihovim očima pročitala sažaljenje, i tek tada sam počela da pomišljam na nešto strašno. Bila sam u pravu, zar ne? Ka-

da je služba u crkvi bila završena, našla sam se napolju sa gospođom Brikfild, pa smo neko vreme stajale i razgovarale ispod lešnika. „Oh, to je strašno, draga moja” rekla mi je. „Mora biti da ste van sebe od brige za svojim mužem, s obzirom na situaciju”. A ja, glupa budala i idiot kakva sam, nisam umela da shvatim, nego sam je upitala šta hoće time da kaže... Tek tada se ona trglala i rekla... „Oh, nisam valida napravila glupost i rekla nešto nesmotreno. Oh, draga moja, tako mi je žao...” Do vraga, Bene, šta je toliko smešno?

Ben je pokušao da kontroliše svoj smeh. — Časna reč, Džin, ti odlično imitiraš gospođu Brikfild. Kad sam za trenutak sklopio oči, imao sam utisak da je ona preda mnom. Smeo bih se zakleti da je ona.

— To nije za smejanje, glupače — zajecala je Džin i u poslednjem trenutku se uzdržala da ne lupne nogom o pod. — Kako si samo mogao... kako je Dok Holidej mogao pristati na tako nešto? Dvoboj revolverima. Pred gledaocima koji su platili da gledaju ubistvo jednog čoveka. I što je najgore, nisi ni pomišljao da mi o tome nešto kažeš.

Ben Ovens je za trenutak zamišljeno ćutao prikrivajući duboko u sebi tajnu da Dok Holidej nikada nije pristao na dvoboj. Pitao se samo zašto ga nije demantovao, zašto nije javno izjavio da neće izaći na dvoboj. Možda se predomislio, jer pet hiljada dolara nisu bili mala suma ni za kockara njegovog kalibra. A možda se uplašio? Biće da je ovo drugo i da je vagajući izgleda za budućnost, našao da ima više šanse da proživi ako izađe na dvoboj nego ako odbije. No, to svoje

razmišljanje neće poveriti nikome, a najmanje Džin koja ga je i dalje sekla pogledom.

— Hajde, smiri se, Džin, name-
ravao sam da ti kažem kada sve
bude završeno. Sutra ćemo potpi-
sati ugovor... ili možda prekosutra.
Nije pristojno to raditi u nedelju.
U svakom slučaju, obavestio bih te.

Džin je odmahнула glavom ne
obazirući se na suze koje su joj te-
kle niz obraze.

— Još... uvek ne mogu da veru-
jem da se tako nešto može aranži-
rati. Ti i Dok Holidej da stanete ie-
dan prema drugome sa revolverima
u rukama? Jedan od vas će... po-
ginuti. — Rekavši to, skljokala se u
fotelju nasuprot sofi i glasno zaje-
cala.

Ovens se osećao nelagodno. Du-
boko uzdahnuvši, prešao je preko
odaje i seo na naslon fotelje u kojoj
je sedela njegova žena. Obgrlio je
rukam oko uzdrhtalih ramena i ste-
gao je vilice kada je pod rukom
osetio da se na njegov dodir trgla.

— Hajde, hajde, Džin. Nemoj da
kvariš lice suzama. Do vruga, pa to
nije ništa, samo još jedan običan
obračun. Stotinu takvih sam doživeo
za mog života.

Ona je energično odmahнула gla-
vom. — Ovo je nešto drugo, i ti to
dobro znaš, Bene.

— Ne vidim zašto je drugo. Na-
ravno, Dok Holidej ima veliki ugled
kao brz na revolveru, ali, ništa ma-
nji ugled nemam ni ja. To je su-
ština ove igre... Utvrditi ko je brži
na revolveru. Do sada sam uvek us-
peo da iz svih obračuna izađem kao
pobednik i ne vidim objektivnog
razloga zašto bi sada bilo drukčije.

— Ali, on ti je prijatelj.

Ben je zatreptao očima i zastao
ozbiljno iznenađen. — Kakve to ve-
ze ima s ovim?

Na njegovo pitanje, ona ga je za-
blenuto pogledala otvorenih usta. —
— Ima mnogo veze. Može se desiti
da ga ubiješ. Da ubiješ svog prija-
telja.

— Naravno. Moraću da ga ubi-
jem. I on će nastojati da ubije me-
ne. Za to nas narod plaća, gledaoci
žele da nas vide. Nećemo gađati
karte i boce. Ovaj put će meta uz-
vratiti vatrom, i ljudi će platiti dob-
ru lovu da to vide. A kada se to
vide. A kada se to završi, ti i ja
ćemo imati pet hiljada dolara.

— Ludače, može se desiti da po-
gineš.

— Ni govora. Mogu da sredim
Holideja. Brži sam od njega. Sigur-
no.

— Onda će Dok biti mrtav.

On se namrštio. — Tako je. On ili
ja. To je neminovno.

Džin je nastavila grcajući, a reči
su je skoro gušile u grlu. — To će
biti krvav novac... i ja... neću s
tim da imam nikakve veze.

— Do vruga, za mene nema ni-
kakve razlike da li iznajmljujem
revolver nekom stočarskom baronu
za čiji račun ću morati da se suko-
bim sa revolverašem koga je naj-
mio drugi stočarski baron. To sam
ranije činio često. Da se nekim slu-
čajem na suprotnoj strani našao ne-
ki moj prijatelj, bio bih primoran
da ga ubijem, makar to bio i Holi-
dej. Za mene nema nikakvog zna-
čaja da li onog drugog znam ili ne.
Baš nikakvog značaja.

— Oh, gospode bože — prošaputala je tresući se ramenima od jecanja skočila i potrčala prema spavaćoj sobi i zalupila vrata za sobom.

— Hej! A šta je sa čizmama?

Ovens je skočio na noge i šepajući prešao preko odaje, dograbio jabuku brave i pokušao da je okrene. Brava je bila zaključana, a sa druge strane vrata čulo se prigušeno jecanje. Zalupao je pesnicom po vratima.

— Ne zaključavaj vrata moje spavaće sobe prokleta mala veštice — zaurao je. Snažno je nekoliko puta okrenuo jabuku. — Sto mu muka, to neću trpeti, čuješ li me?

Odmaknuo se korak nazad i zamahnuo da udari nogom, ali, vrata su odolela udarcu. Bol ga je prostrelilo od prstiju do kolena. Opsovao je glasno, i razdraženo zasuo vrata udarcima pesnicama.

— Aaah, samo nastavi da plačeš dok ne iscediš i poslednju kap suza. Nećeš time ništa promeniti, čuješ li? Ama baš ništa. A sada, idem da vežbam sa revolverom, da ljudima prikažem malu priredbu i da zaradim nešto novca za piće. Čuješ li me? Nemoj mi ostavljati ništa za večeru, jer neću biti tu da je pojedem.

Mrmljajući nešto nerazgovetno. Ben je nezadovoljno nabio šešir na glavu, pripasao opasač sa revolverom i pogledavši još jednom besno, zatvorena vrata spavaće sobe, izašao je iz dnevne sobe i uputio se napolje na vrelu ulicu.

— Proklete žene — škrgutao je zubima, dok je odlučnim korakom koračao prema salunu. Promeniće pesmu kada se sledeće subote vrati iz arene sa pet hiljada dolara u dže-

pu. Onda će se smeјati i pevati, a neće plakati...

Raskrilio je leptirasta vrata i ušao unutra, gde ga je dočekalo radosno klicanje njegovih pristalica. Klicanje mu je pomoglo da se oseći bolje, morao je to sebi da prizna, dok se ispršen približavao šanku. Šanku. Znatno bolje...

IX

Sa prozora svoje hotelske sobe Dok je posmatrao gomilu koja se niz ulicu valjala sa Benom Ovensom. Šerif je pre toga izašao iz saluna posrćući neprimetno, smejući se glasno i zbijajući šale.

Marti Bas se probijao kroz gomilu i izgleda da je skupljao novac. Holidej se namrštio, pitajući se šta bi ta gužva na ulici mogla da znači. Stajao je naslonjen čelom na prozorsko okno, sve dok gomila nije nestala sa vidika. Ostao je tako još neko vreme grickajući zamišljeno usne. Događalo se nešto čudnovato.

Od samog početka sve je bilo čudnovato. Nije prihvatio dvoboј, ali nije ga ni demantovao. Naravno, ni na kraj pameti mu nije bilo da izađe na dvoboј, jer bi u tom slučaju prekršio svoj životni princip. Ali, morao je da sačeka još neko vreme da mu lekar skine kopče i da posle toga pobegne. Šta mari što će ga ljudi smatrati kukavicom. Zar je to uopšte važno? Kada se proćuje da je ustuknuo pred Ovensom, možda će ga manje proganjati, a do slave mu nije stalo mnogo.

Uzeo je šešir, pripasao opasač i proverio da li mu se revolver lako

vadi iz futrole, i sišao niz stepenice u predvorje. Portir je potrčao prema portirskom pultu u želji da se nađe na usluzi ako Holidej nešto zaželi. Kockar je lagano prošao pored pulta, klimnuvši lako glavom u znak pozdrava, ali se skoro pred izlazom predomislio i vratio se do portirske lože.

— Jeste li videli onu gomilu koja je maločas prošla niz ulicu? — zapitao je portira.

— Da gospodine.

— Kuda su se uputili?

Pitanje kao da je malo iznenadilo činovnika. — Mislim da idu na poljanu pred ulazom u grad. Tamo ima jedna dolja u kojoj Ben vežba gađanje. Svako ko želi može da posmatra... za četvrt dolara.

Holidej je očajnički stisnuo očne kapke. Nikada nije čuo tako nešto.

— Kad šampion trenira uvek ima posmatrača — dodao je portir.

Pustolov je uzdahnio. — Znam. Hvala vam, amigo.

Portir se povukao sa širokim osmehom na licu, zadovoljan što se Holideju našao na usluzi. — Nema na čemu, mister Holideje. — Kada je Dok pošao iz hotela, on se nagnuo preko pulta. — U subotu ću se kladiti na vas, gospodine.

Holidej je izašao na osunčani prostor i zastao na ivici. Iz džepa sakoa izvadio je tabakeru i odabrao je jednu tanku cigarilos „havanu“. Zapalio je i naslonivši se na stub nastrešnice počeo da puši. Kada je cigaru dopuštao do kraja, iz uvale u preriji začulo se prigušeno ubrzano štekatanje revolvera.

Namrštio se. Pucnji su bili vrlo učestali, nastavljili su se jedan na drugi. Slušao je i ugasio opušak cigare o stub. Još jedan niz pucanja

ve praćen gromkim klicanjem. Zatim pauza. Onda još šest pucnjava praćenih klicanjem.

Dok Holidej je pogladio lice rukom i osvrnuo se oko sebe. Trgao se kada je video Džin Ovens kako čisti prostor ispred zatvora, a onda je namestio šešir, sišao sa trotoara i brzo prešao preko ulice idući u suprotnom pravcu... prema jaruzi u preriji.

Od momenta kada je Ben došao kod njega sa predlogom za dvoboj, nije video mladu ženu. Jednom ili dva puta je namerno izbegao, mada ni sam nije znao zašto. Znao je da mlada žena mora biti uznemirena, ali, nije smeo da joj otkrije svoje namere. Mogla se izdati pred Benom, i iskomplikovati njegov položaj.

Prošao je pored poslednjih kuća u glavnoj ulici i izbijajući u preriju, začuo je još jednu seriju pucnjava. Klicanje se čulo jače, i već je mogao da razlikuje pojedinačne primedbe i smeh. Malo dalje, u ravnom terenu, ugibala se dolja obrasla gustim rastinjem. Morao je da se probije kroz žbunjak da bi izašao na čistinu gde se nalazila grupa ljudi. Odjednom, osetio je da ga neko vuče za rukav. Bio je to Marti Bas.

— Mister Holideje, nisam vas odmah prepoznao. Došli ste da vidite s kim imate posla.

— Tako nešto.

— Koštaće vas četvrt dolara.

Holidej je klimnuo glavom i izvadivši novčić iz džepa pružio ga Basu. — Vaša ideja?

— Ne, Benova. Ja samo naplaćujem. Ne uzimam za sebe ni centa.

Holidej se osvrnuo po gomili. — Zaradiće prilično novca.

— Da. Ali će sve ostaviti na kockarskom stolu za jedan čas. Ben nikada neće naučiti.

— Možete ga sprečiti — rekao je Holidej.

— Teško je njemu nešto zabraniti. Trebalo bi da ga bolje poznajete. Ako u subotu pobjedi... kažem „ako“... Imaću veliku muku da ga zadržim da sve ne prokocka za jednu noć.

— Zar ne možete tako udesiti da se novac isplati njegovoj ženi... ako dođe do dvoboja... mislim, ako on pobjedi?

— On se s tim ne bi složio. Ne. Ben ne bi pristao.

Njegove reči nadičao je niz revolverskih pucnjeva i nekoliko komada oblutaka postavljenih na ivici jaruge rasprsko se u prašinu. Ben se zadovoljno osmehnulo i gomila je kliknula. On je ponovo napunio revolver, vratio ga u futrolu i naglo se okrenuo prema meti. Revolver je poleteo iz futrole, zaštektao i... još šest kamenova se raspršalo u sitne komade...

Holidej je odmahnuo glavom, a onda se lagano okrenuo i pošao.

— Kuda ćete? Vežbaće još najmanje pola sata — doviknuo mu je Bas.

— Dovoljno sam video — odgovorio je Dok i nastavio da se udaljava.

Kada se vratio u grad, Džin Owens je brisala prozore na zatvorskoj zgradi i on je skrenuo u trgovinu. kupio neke sitnice i vratio se u hotel. Kada je prelazio trotoar, Džin ga je spazila.

— Oh, mister Holideje — doviknula je i mahnula krpom.

Dok je čuo, ali se nije okrenuo.

— Mister Holideje!

Holidej je ušao u hotel i zatvorio vrata za sobom. Džin je spustila ruku i nabrala obrve. Izgledalo je kao da razmišlja da li da pođe u hotel za njim, ali se predomisli i savivši krpu nastavila da laganim, monotonim pokretima briše prljavo staklo. Ostavljala je utisak dosta tužne osobe.

Spremala se uveče da legne u postelju, kada je čula Bena da tetura spoljnim stepenicama. Usne su joj se stisnule. Nadala se da će biti u postelji kada on dođe, i da će moći da se napravi da spava, ali, sada je za to bilo kasno.

— Džin — zalajao je mučeći se da otvori vrata. Čak i pre nego što je naleteo na sto i uz muklu posvku prevrnuo vaz, znala je da je pijan. — Gde su, do vraga, te svetiljke? I šta je sa mojom večerom, ženo...?

Pojavio se na vratima spavaće sobe, znojav, prljav, sa pijanim očima izbuljenim kao oči sove. Zurio je netremice u nju, i ona je instinktivno prikupila spavaćicu oko sebe.

— Rekao si mi da te ne čekam i da ne spremam večeru — rekla je muklo. — Poslušala sam.

— Do đavola! Čovek ogladni posle napornog dana na poslu.

— Na poslu? Kakvom? U odme-ravanju ko može da popije više viskija? Ko će pogoditi više kamenova? Svi u gradu pričaju kako naplaćuješ ulaznice gledaocima... Ne verujem da si nešto od toga novca sačuvao za hranu?

— Taj novac je samo moj — promrmljao je i koraknuo nesigurno jedan korak bliže krevetu. Ona je zadigla pokrivač na svojoj strani kreveta. — Šta sam uradio to je... moja stvar... Čuj, i ja bih... u krevet.

Žena se trgla od prizvuka njegovog glasa i od načina kako je pogledao, kada joj se spavaćica otvorila i otkrila njeno glatko rame. — Mislila sam da si... gladan — rekla je žurno. — Imam nešto krompira. Mogla bih da ga ispržim...

On se osmehnuo, zbacio šešir i otkopčao opasač. — Sad sam gladan na drugi način, Džin.

— Ne, Bene. Pijan si i prljav... Ne... želim te blizu sebe.

— Ti se tu ne pitaš — progundao je i prišao uz krevet, gledajući je preteći. — Ja sam tvoj muž... i imaš da radiš ono što ja... kažem.

Bacio se preko kreveta na nju, ali mu je ona uzmakla. Njegova pružena ruka dohvatila je kraj niene spavaćice. Ona se trgla, platno se pocepalo... i otkrilo niene čvrste obline grudi.

On je zamumlao i još jednom se pružio da je dohvati, ali je poleteo preko kreveta i kliznuo na pod. Promumljao je nešto nerazgovetno, okrenuo se na leđa, počeo da se diže pridržavajući se za stranu kreveta, a onda seo na ugao postelje i klonuo. Zurio je blentavo u mladu ženu koja je rukama zatezala spavaćicu oko sebe.

— Samo sam hteo... da ti pokažem... da te volim — prevaljao je preko jezika. Zatim mu je glava klonula na stranu i trenutak kasnije začulo se slabo hrkanje.

Džin je duboko uzdahnula. Drhtala je. Čak i trezan, Ben nije bio prijatan ljubavnik, a tek pijan... imala je sreće da ga je više savladalo baš onda kada je trebalo.

Prošla je kroz dnevnu sobu, navukla na sebe nešto odeće, sela na sofu i tiho počela da plače. Onda se malo smirila, skinula pocepanu spa-

vaćicu i počela da se oblači. Još uvek je drhtala, ali, to više nije bila reakcija na doživljen stres. Drhtala je zbog onoga što je smerala da učini.

Završivši oblačenje, sedela je neko vreme na sobi prikupljajući hrabrost. Konačno je ustala i pogledala u spavaću sobu. Ben se nemirno trzao i mrmljao u snu. Sračunala je da joj se nikada neće pružiti bolja prilika, pa je utrnula svetiljku, prišla spoljnim vratima i tiho kliznula u noć. Podrhtavala je dok je sišla niz stepenice i žurno pošla pustom ulicom prema hotelu.

Noćni portir je spavao na pultu, a pored njegovog lakta gorela je sasvim prituljena svetiljka. Džin je morala saznati broj Holidejeve sobe. Ali, kako?

Knjiga gostiju nalazila se pored portirovih ruku. Zadržavajući dah, Džin je na prstima prišla preko odaye i pročitala imena na otvorenoj poslednjoj strani. Našla je i Holidejevo ime, ali su joj se usne stisnule kada je videla da je rukav pokrivao broj Holidejeve sobe. Mogla je da vidi samo deo cifre koja je mogla biti „jedan” ili samo deo neke druge cifre. Pružila je prst da ukloni rukav, ali se u tom trenutku portir pomerio, ona je uplašeno ustuknula i hitrim koracima se uputila uz stepenice.

Kada je stigla do vrha, jedva da je više imala daha. Pogledala je niz slabo osvetljeni hodnik sa vratima sobe na obe strane.

Šta da radi, pitala se? Nije mogla kucati na sva vrata redom...

Džin je zastao dah kada su se neka vrata na dnu hodnika odiednom otvorila. Žuta svetlost preplavila je deo hodnika i ona je ugle-

dala vitku, visoku siluetu Doka Holideja.

— Ovamo — dozvao je tiho. Ona se malo dvoumila, a onda je pohitala. On je propustio pored sebe i zatvorio vrata. Ona se okrenula, buknula rumenilom i zbunjeno ga pogledala dok je nameštao svetiliku na toaletni ormarić. — Sedeo sam pored prozora. — rekao je.

Osmehnulo joj se, i ona je oborila glavu, ali mu je uzvratila osmehom.

— Vi ste... potpuno obučeni — rekla je odjednom.

— Nisam mogao da spavam. Razmišljao sam.

Džin je zagrizla donju usnu. Poigravala se maramicom koju je nesvesno ponela sobom. Dok je govorila, izbegavala je da ga gleda u oči.

— Pretpostavljam... da se... čudite zašto sam ovde?

— Zar nećete sedeti da mi kažete? — izustio je pokazujući joj stolicu. Ona je klimnula glavom i sela. Dok je seo na ivicu kreveta i zagledao se u nju.

— Došla sam... da vas nešto zamolim. Nešto krupno.

— Recite.

Ona se kolebala i s naporom digla glavu i pogledala ga u oči. Disala je ubrzano i čujno kroz raširene nozdre. — Mister Holideje... došla sam da vidim... da li biste razmotrila, izbegavala je da ga gleda u da pre subote.

Poslednje reči potekle su iz njenih usta kao bujica, kao da se bojala da će izgubiti hrabrost i neće dovršiti rečenicu.

Dok je gledac netremice. — Mišlite... pre meča?

Džin je nervozno klimnula glavom. — Molim vas, mister Holideje. Učiniću... sve...

On se osmehnulo slabo. — Ne budite uplašeni. Nemate potrebe bilo šta da učinite. Čak ni da tražite.

Ona je upitno nabrala obrve.

— Već sam odlučio da odem. Noćas. To ne zna niko, a sve do sada nisam hteo ni vama da kažem. U stvari, nikada nisam ni pristao na taj dvoboj, ali mi je Ben pretio da će me uništiti ako odbijem.

— Bojali ste ga se?

— Ne, ali nisam hteo nepotrebne konflikte. Tako sam sačekao da odem tek večeras.

Mlada žena ga je dosta dugo gledala širom otvorenih očiju kao da ne razume. Sve što je htela da mu kaže i da mu ponudi, sve je odjednom nestalo u uskovitlanoj zbrci misli i osećanja. To što je rekao i način kako je gledao, došlo je iznenada, tako da je ona lišena svakog razumnog gesta spontano ustala i raširivši ruke bacila mu se oko vrata. Srećna zbog toga što joj je pogodio misli, i bez molbe uslišio želju, pružila mu je sve što je imala, poluotvorenih rumenih usana i sjajnih radosnih očiju.

Dok Holidej kao da je tako nešto očekivao, a možda i želeo. Obgrlio je oko struka i pritisnuo čvrsto uz sebe, mameći čvrstinom zagrljača toplinu njenog tela. Osećao je na prsima obline njenih dozrelih grudi i podrhtavanje njenih zaobljenih bedara. Spustio je svoje usne na njene, i zaronio u njih kao žedan putnik u dubok bistar planinski izvor. Ona je sklopila oči i prihvatila poljubac, tonući vrtoglavo u kovitlac čulne otmilenosti.

A onda je, odjednom iskra razuma kresnula u njenoj svesti i ona

se uz veliki napor odvojila od njega. — Nemoj... ne mogu. Dok, shvati me... ja više ne volim Bena, ali... ne smem da volim ni tebe... bar ne sada. Oh, kako je to... teško.

— Znam, Džin — rekao je Dok i sam uzavreo od razigrane želje.

— On je... slab. Zbunjen. Sve-
stan da je njegovo vreme prošlo, ali... ne može to da primi kao drugi... kao ti na primer. On još mora da odraste. U mnogo čemu on je kao dete, i mislim da mu treba pomoći. Mislim da mu ja mogu pomoći, mada nije zaslužio. Ali... žena sam mu.

— Znam, Džin. Uživao sam razgovarajući s tobom, gledajući te... uživao sam i maločas dok sam te grlio. Mislim da je Ben lud što ne shvata kakvo blago poseduje, ali, to je njegova nesreća. No, u svakom slučaju, tu nema mesta za mene, bez obzira šta se večeras moglo desiti. Zato je dobro što noćas odlazim. Ti si glavni razlog za to

— Glavni?

— On je klimnuo glavom.

— Oh, Dok, osećam se strašno. S jedne strane se radujem, ali, s druge žalim. Ljudi će misliti da si se uplašio od Bena.

— Da. Ben će se postarati da tako misle.

— Žao mi je.

— Nemoj da ti je žao. Nikada nisam polagao na tuđa mišljenja. U svakom slučaju, ima važnijih stvari od toga.

— Šta na primer?

Dok Holidej je odškrinuo kapak i pogledao na mračnu ulicu, a onda je vratio pogled na radoznalo lice mlade žene. Govorio je tiho, sigurno, i Džin nije sumnjala da govori istinu.

— Danas poslepodne bio sam u jaruzi i posmatrao Bena kako vežba. Platilo sam četvrt dolara kao i drugi. On je brzo i smrtonosno precizan, Džin.

— Shvatam... Misliš da bi mogao... da te pobedi?

Holidej se iznenadio. — Da me pobedi? Ma ne. On je brzo i precizan kao što sam rekao, ali, nije dovoljno brz. Znam sigurno da bih ga pobedio, Džin. Nisam želeo da ubijem čoveka koji mi je nekada bio prijatelj i da ti budeš udovica.

U jednom momentu oči su joj zasjale kao da se nečemu obradovala. Udovica? Preplavio je osećaj olakšanja pri pomisli na tu mogućnost. Po izrazu njegovih očiju, po prizvuku glasa, po svemu ostalom, shvatila je da Dok to misli stvarno. Nije se hvalisao. Jednostavno, iznosio je činjenice. Zaista je verovao da je brži od Bena. Ali, odmah je tu pomisao odbacila kao suludu. Benu je trebalo pomoći i ona će se žrtvovati.

— Dok... to je zaista plemenito od tebe — prošaputala je.

— Nije bilo lako — priznao je — ali, sada kad znam šta za njega osećaš, vidim da je ta odluka jedino pravilna.

Ona se počela dizati na prste da bi ga dodirnula usnama, ali se zarumenela i stala. On se osmehnula.

— O-kej. Sad oboje znamo na čemu smo, i to je dobro. Zadržavao sam se da bih ti rekao šta mislim i osećam, jer da to nisam učinio, čini mi se da bih se grizao do kraja života. Sad se bolje osećam. Ne kažem da se ne bih mogao osećati još bolje...

— Oh, Dok — prošaputala je.

Holidej je uzeo rukama za rame-na, privukao je sebi i spustio joj jedan kratak poljubac na usne. Bio

je to samo dodir usana, ali dovoljan nagoveštaj obostranih prigušenih priželjkivanja. Zatim je prošao pored nje, uzeo svoju putnu torbu i stavio šešir na glavu. Ona se odjednom zabrinula.

— Oh, tvoje rane! Lekar je rekao da ne bi trebalo da ijašeš nekoliko dana...

— Ništa to nije, bio sam i u gorim situacijama. Jednom sam prošao Ljano Estakado sa metkom u leđima., Izdržaću, Džin. Vreme je da pođem. Kad sunce izgreje moram da budem daleko. A ti bi trebalo da se vratiš.

Ona je klimnula glavom, nervozna od pomisli da će morati da se ušunja u svoju sopstvenu sobu. Nadala se da Ben još uvek spava.

Sišli su niz stepenice i prošli pored portira koji je još uvek spavao. Ulica je bila pusta i tiha, dok su stajali u senci pored hotela. Holidej je spustio svoju torbu na zemlju, zavukao ruku u džep i pružio joj nešto.

— Evo, uzmi ovo. Nije ništa naročito, ali, želim da te podseća na mene.

Uzela je pruženi predmet, ali, pre nego što ga je pogledala pri slaboj svetlosti koja je dopirala iz hotelskog predvorja Džin je rekla. — Ne treba mi ništa da me podseća na tebe, Dok... Oh!

Pogledala je predmet koji je držala u ruci. Bio je to mali meksički zlatnik. U krug oko ivice bilo je utisnuto D. Holidej.

— Je li to tvoja... amajlija?

— Tako nešto. Jedan momak u Čejenu mi je rekao da vredi nekoliko stotina dolara. Uvek sam ga nosio u džepu ispod šireg opasača. Voleo bih da ga uzmeš i da ga negde čuvaš. I... ako ti nekada novac bude zatrebao, potraži u San Anto-

niju čoveka po imenu Potinger. On skuplja metalni novac i medalje. Daće ti za zlatnik poštenu cenu.

— Ne znam šta da kažem, Dok. Ne bi trebalo da to zadržim za sebe.

— Ne. Taj jedan novčić je suviše malo za nešto krupno, a suviše mnogo za neku sitnicu. Uzmi ga za slučaj nužde.

Ona se osmehnula i oči su joj se zablistale. Digla se na prste, obgrlila ga oko vrata i nežno ga poljubila, stežući u šaci mali zlatni novčić. — Hvala Dok — šapnula je — i... želim ti mnogo, mnogo sreće.

— I-ja tebi, I, Džin... pusti Ben neka se sladi. Neka misli da sam se uplašio da se ogledam s njim. Pomoći će mu ako bude verovao u to. Adios... voleo bih da kažem do viđenja, ali verujem da se više nikada nećemo videti.

Ona nije ništa odgovorila, ali, Dok je čuo kada je duboko uzdahnula. Zatim je uzeo svoju torbu, pozdravio je kratko i krupnim koracima se uputio mračnom stranom ulice prema štali.

Džin je ostala neko vreme na mestu prevrćući zlatnik u ruci, a onda je pohitala nazad preko ulice i trotoarom prema nejasnoj bleđoj silueti gradskog zatvora, osećajući da sa svakim pređenim korakom u njoj raste osećaj napetosti. Nadala se da Ben još uvek spava.

Najzad je skrenula u sporednu ulicu iz koje se stupalo na spolne stepenice. Odjednom se u dubokoj senci nešto pomerilo, jedna gruba ruka začepila joj je usta, i koleno joj se nabilo u leđa.

Prodoran krik ostao joj je prigušen u grlu, jer su je snažne ruke povukle u pomrčinu. Borila se očajnički, svom snagom da je te ruke ne obore na zemlju, ali joj je sa sva-

kom sekundom sve više nedostajalo snage. Sa tamnog neba gledale su je samo ravnodušne bespomoćne zvezde...

X

Dok Holidej je iahao prema severu. Taj pravac činio mu se isto toliko dobar kao i svaki drugi. Čuo je da su tamo u Montani ili Vajomingu, blizu Tonto Dima pronašli bogata nalazišta srebra a tamo gde je bilo srebro bilo je i novca. Istina, novac je privlačio i protuve, razbojнике i svakakav šljam, ali, to za Doka nije bilo ništa novo. Znaće da izađe na kraj s tom vrstom ljudi, jer davno više nije bio budala koja ne zna šta hoće. Dokaz za to bio je što je još živ.

Montana i Vajoming su se nalazili daleko od Teksasa... i Džin Ovens... ali, Dok je smatrao da je to u krajnjoj liniji dobro. Žena kao što je ona, mogla ga je skrenuti sa puta kojim je išao već desetak godina, pod uslovom da je bio srećan da je znatno ranije sretne. Bila je ironija sudbine da je jedina žena koja mu se poslednjih meseci dopala udata, i to baš za njegovog nekadašnjeg prijatelja, čoveka koji ga je nekada zvao „amigo“.

Njegovi lični moralni principi bi mu nikako dozvolili da se stavi između njih, a budući da je cenio njen karakter, a i nekadašnje prijateljstvo sa njenim mužem, nije mogao da zamisli da je vidi u udovičkoj odori. Bio je uveren da bi Bena tukao u brzini. Razlika je bila vrlo mala, ali je računao da bi ga pobedio „za dlaku“

U svakom slučaju, njegova osećanja i želja za Džin, nisu bili dovoljan razlog da potegne revolver na Bena. Naravno, njih dvojica su bili sasvim različitih shvatanja i karaktera, ali, znali su se iz ranijih vremena, par puta su prošli okršaje zajedno, a po njegovom mišljenju zajednički preživljena opasnost zbližava ljude više od ičega.

— Možda... ako bi se za nekoliko godina ponovo sreli... i ako bi Džin još bila... ali, nije imalo smisla računati sa toliko mnogo „ako“ u svetu koji je pun neizvesnosti.

Radovao se što je napustio Rio Sabu, bez obzira što su mu se misli vraćale na Džin. Ona mu je pomogla da odnese odluku i za to joj je bio zahvalan. Znao je da je postupio pravilno, i ako su mu kopče popustile, a iz rane curila krv.

Sunce je pržilo visoko sa neba, i osećao se vrlo umoran od noćnog iahanja, ali, uspeo je da prevale veliki deo puta od Rio Sabe i sada je već zalazio u oblast gde su kanioni i jaruge šarali preriju. Nameravao je da jaše, sve dok ne stigne do reke, da pregazi vodu i da se tek onda negde ulogori i odmori. Na obali je moralo biti šuma i gustog žbunja gde se može zaući i bezbedno odspavati, nekoliko časova.

Ali, nikada nije stigao do reke.

Ušao je u prvi vijugavi kanjon osećajući da mu toplota odbijena od crvenih kamenih zidova kanjona greje leđa. Tek što je zašao u tencac, pucani puške prolomio je tišinu i konj je pokleknuo na zadnje noge, njisnuvši pri tome kratko i bolno. Udar vetra od pušćanog hica prsnuo ga je sa nekoliko kapljica krvi. U očekivanju drugog hica. Dok se prevlačio preko konjskih sapi unazad, a životinja je uz potmulo udar tela

tresnula na zemlju. Holidej je pao na tlo iza konja, i odmah se otkotrljao u stranu, izbegavši koniska kopita koja su udarala o zemlju samo nekoliko santimetara daleko od njegovog lica. Od pada, bio je ošamućen, ali je uspeo da se posrćući uspravi na noge i instinktivno se maši „kolta“. Odmah zatim začuo je topot konja u trku, i iz bleštavog sjaja jutarnjeg sunca prema niemu je nagnula gomila konjanika.

Još jedna grupa konjanika pojavila se sa druge strane i Holidej je pošao rukom revolveru, ali je nekoliko pušaka prasnulo, i geiziri prašine su zapraštali oko njega.

Odjednom je bio opkoljen grupom konjanika i videvši beznačajnost situacije pustio je da mu revolver klizne nazad u futrolu. Kada se prašina slegla, prepoznao je među konjanicima nekoliko poznatih lica iz Rio Sabe. Ben Ovens se izdvojio iz grupe, priterao konja do Holidejevog i izvadivši nogu iz uzengije udario Doka u glavu.

Holidej je pao na zemlju, i kao kroz izmaglicu video da nekoliko konjanika žurno skaču i trče prema njemu. I ostali su siahali, i kada je pustolov s naporom upola ustao, jedna čizma ga je pogodila u bok, od čega se on otkotrljao i udario bok svoga mrtvog konja. Pokušao je da se digne, ali nije mogao, jer su ga sa svih strana udarale čizme i pesnice. Slabim pokretom ruke pokušao je da se odbrani od kiše udaraca. Napadači su vikali, psovali ga i jedino što mu je u tom momentu padalo na pamet, bilo je da toliko neprijateljsko ponašanje ne može biti zbog toga što je otišao iz grada... ili je, možda, to bio razlog?

Velike sume novca prešle su na kladenju iz ruke u ruku. Može biti

da su građani ljuti na njega, jer su izgubili novac. Ništa više nije bilo sigurno.

Snazne ruke su ga podigle i nečije koleno ga je pogodilo između očiju. Vrh čizme zario mu se ispod rebara, i on je izgubio dah i svet oko njega se zakovitlao. Čizme i pesnice su kao kiša pliuštale po njegovim nogama i stomaku i Dok je imao muke da zadrži iauk. Zaštenjao je samo kada ga je vrh čizme pogodio u ruku kojom poteže revolver.

Kroz sve tamniju crvenu koprenu polusvesti, video je Bena Ovensa kako se nadnosi nad njim. Ben je disao teško zamoren brojnim udarcima koje je zadao. Zatim mu se učinilo da se taj čovek svirepo osmehnuo i diže nogu da ga udari petom. Od zadobijenog udarca, Dok Holidej je izgubio svest, i nije osetio kišu udaraca i bubotaka koji su se sručili na njega.

*

Kada se osvestio, nije znao gde se nalazi. Dolazio je sebi postepeno i nejasno, prigušeni glasovi jedva su se probijali do njegove zamaglene svesti. Pokušao je da otvori oči, ali levo oko mu je bilo skoro sasvim zatvoreno. Sa mesta gde je ležao, činilo mu se da svetlost dolazi odnekuda sa visine. Ukrućenim prstima napipao je grubo vunenom čebe, tank dušek ispod njega i gvozdeni okvir prostog kreveta.

Bio je u nekoj vrsti zatvora. Koji zatvor je to mogao da bude? Albu-kerk? Ili negde drugde. U mesečarski zbrkanim mislima pomislio je da ne može biti tačno. Ako je bio u zatvoru, onda je to mogao da bude

samo Rio Saba. Da li je bio u pravu ili ne?

Uzdahnuo je isprekidano i seo, a na njega se istog trenutka sručila kofa hladne vode. Pljujući, obrisao je šakama vodu sa očiju i trgao se, jer je osetio oštre probade. Članak na desnoj ruci bio mu je naduven i oderan, prsti kruti, i nije imao snage da ih savije. U stvari, bolela ga je svaka koštica od glave do pete.

Onda mu se u glavi razbistrilo, i on je digavši glavu video da je okružen ljudima ozbiljnih lica koji su zurili u njega... tako da je tek tada razabrao gde se nalazi. Bio je u zatvoru u Rio Sabi. Tu je bio Ben Owens, a pored njega Marti Bas, Lang Brikfild i čak portir iz hotela.

Holidej je spustio noge na zemlju i seo. Tek tada je osetio koliko mu se vrti u glavi. Owens mu je zadao jedan šamar nadlanicom, od čega se Dok pružio po krevetu, ali su Marti Bas i još dvojica drugih sprečili šerifa da ga dalje tuče i Holidej je ponovo seo. S usana mu se slivao mlaz krvi.

— Šta do vraga... — uspeo je da prevali preko naduvenih usana. Prošetao je pogledom oko sebe, i na licima ljudi koji su ga okruživali pročitao neskriveno neprijateljstvo. Svi su bili pokopriveni prašinom, i po tome je mislio da su pripadali grupi koja ga je napala i zarobila u kanjonu. I ako je pravilno rasuđivao, a iskustvo mu je govorilo da ne greši, surov postupak prema niemu još nije bio završen.

— U čemu je stvar? — progovorio je s mukom. — Jeste li nezadovoljni što niste dobili opkladu?

Owens je pošao prema Doku, ali su ga ostali zadržali. Gledao ga je kao da je želeo da mu iščupa dušu.

— Bilo bi bolje da mi neko kaže šta se događa — rekao je Holidej

promuklo, boreći se da savlada nevesticu i mučninu. — Ovo što radite sigurno nije samo zbog toga što sam otišao iz grada. Desilo se još nešto.

— Naravno da se desilo, a ti vrlo dobro znaš šta je to, smrdljivi kućkin sine — zarežao je Owens gušeci se od besa. Buljio je besno, kao da će mu očne jabučice iskočiti iz duplje.

— Čujte — odlučio sam da odem iz grada. Iz kojih razloga to je moja stvar. Nisam nikome ništa obećao, nisam dao reč ni za šta. Prema tome, ništa me nije vezivalo za ovaj grad i mogao sam da odem. Niko nema pravo da me natera da se u subotu borim u dvoboju.

— E, tu grešiš — povikao je Owens. — Imaš da se boriš protiv mene hteo ti to ili ne. To jest, ukoliko te iz ovih stopa ne ubijem.

— Polako Bene, polako — pokušao je da ga umiri Bas. Pogledao je hladno Holideja. — Je li gospođa Owens prošle noći dolazila u vašu sobu?

Iznenadeni pustolov je već hteo da odgovori odrečno, kada mu se pogled zadržao na hotelskom portiru. Mora biti da je video Džin kada je došla.

— Da — rekao je, i ustuknuo, ier se Owens bacio prema niemu, ali su ga ostali zadržali. — Došla je da me moli da se ne borim protiv tebe, Bene. Bojala se da ćeš poginuti u dvoboju. Ali, ja sam već pre toga bio odlučio da se povučem, što ona, naravno, nije mogla znati. Rekao sam joj šta sam naumio i oprostio se s njom na verandi hotela.

— Prokleti lažljivče — zarežio je Owens. — Pratio si Džin i nanao si je u sporednoj ulici ovde pored zatvora! Udario si je pesnicom nekoliko puta a...onda si je silovao...

— Poslednje reči su mu zastale u grlu, oteo se od njih koji su ga držali i nasrnuo pesnicama na zaprepašćenog Holideja. Kada su ga odvojili od njegove žrtve, pustolov je krvario iz nosa i usta, a u glavi mu se kovitalo kao da se probudio iz teške noćne more.

— Ti si lud, kopile prokleta — izvalio je Holidej, jer mu je već bilo došlo do grla. — Odihaao sam posle pozdrava na terasi.

— Štalar vas nije čuo kada ste uzeli konja — rekao je Brikfild. — On ne može da potvrdi kad ste otišli iz grada a kada smo vas jutros uhvatili, bili ste dosta daleko kao da ste prilično žurno jahali.

— Jesam. Jahao sam skoro celu noć. Hteo sam da što više odmaknem od Rio Sabe.

— Sa razlogom! — prosiktao je Ben.

— Smatrao sam da ćete biti liuti na mene zbog izgubljene opklade.

— Evo šta je istina — grmnuo je Ovens kao da laje, a ostali su se očigledno slagali s njim. — Ti si me video kako gađam, shvatio si da sam brži, i odlučio si da odeš. Ali, Džin to nije znala. Ne sumniam da je otišla u tvoju sobu da te moli da odeš, ali, mislim da joj ti nisi rekao da si to već odlučio. Ti si pokušao da s njom sklopiš pogodbu. Predložio si joj da bude... nežna... prema tebi, pa ćeš otići. Kada je to ona odbila, ti si pošao za njom... i... i...

— Tako je Bene — rekao je Bas smireno. — Evo šta smo našli u blizini.

Vlasnik saluna je pokazao zlatnik koji je Holidej dao Džin Ovens za uspomenu. Videvši to, Dok je klonuo ramenima. Rekao je tiho da joj je zlatnik dao na poklon, ali je znao da mu to niko neće verovati.

— Šta Džin kaže? — zapitao je konačno.

— Ona ne zna koje to bio — rekao je Ovens. — To je sve što smo mogli da izvučemo iz nje. Doktor kaže da ćemo tek kroz dva-tri dana moći da je ispitamo detaljno. Ali, znamo šta se desilo, Holideje. A ovi ljudi ovde slažu se sa mnom u jednoj stvari.

Holidej je ćutao, znajući da mu ne predstoji ništa dobro. Ovens se osmehnuo zlokobno.

— Da. Pružice ti se šansa koju nisi zaslužio, nevaljalče. Umesto da te optužim i izvedem pred sud, zadržaćemo te u zatvoru do subote. Onda ćeš dobiti tvoj revolver sa jednim metkom i izaći ćeš na dvoboj sa mnom. Hoću da uživam u zadovoljstvu da ti prosviram lobanju, Holideje.

Pustolov ga je odmerio ledeno. — Masa će se okupiti sa svih strana — rekao je mirno. — Ti ćeš dobiti svoju nagradu, je li tako?

— To se razume — rekao je Ovens kruto.

— Tek sad dolazim na ideju šta se stvarno desilo. Ali pretpostavimo da te ja pobedim? Šta onda?

— To se neće desiti — rekao je Ovens samouvereno. — Brži sam od tebe, to je sigurno. Do vraga, bio si preplašen do srži pre nego što si nastupovao jadnu Džin.

— Smatrali smo da će vam to biti dovoljna kazna, Holideje — rekao je Brikfild.

— Čiji je to predlog? — zapitao je Holidej.

— To nije važno — prasnuo je Ovens. — Važno je da ćeš ostati ovde do subote poslepodne, a onda ćeš dobiti svoju šansu. Ti to možda ne znaš, ali, ti si već na belom hlebu... pa se potrudi da to što imaš iskoristiš.

Posle toga svi su izašli, a Owens je zaključao vrata i odmerio zatvorenika kroz rešetke.

— Mora biti da ti je novac mnogo potreban. Bene — rekao je Dok Holidej kroz naduvane usne. — Znaš da sada nestrpljivo očekujem subotu.

Za trenutak je u Ovensovim očima blesnuo plamičak straha, a onda se on osmehnuo i udalio se za ostalima. Dok Holidej je seo na ležaj i protrljao izubijano lice.

Bena Owens nikada nije smatrao za pravog prijatelja, ali sada je u njemu video neprijatelja.

*

Džiniino lice je izgrebano i izubijano. Na glavi je imala veliku čvorugu i dok je gledala svog muža, u očima joj se skrivao strah. Ovaj joj je prineo kafu i pržen hleb, a onda se spustio na postelju pored nje.

— Mislio sam da bi ti prišlo da prezagajiš — rekao je oprezno. — Za dva dana jedva da si nešto okusila.

— Nisam... nisam gladna. Bene — prošaputala je drhtavim glasom, povlačeći pokrivač više bradi. Gledala je svog muža u lice. — Bene — razmišljala sam. Nemoguće da je to bio Dok. On je otišao niz ulicu i nije se mogao vratiti tako brzo da...

Njegovo lice se smračilo. — Nekako je usneo da se vrati. Našli smo ovaj zlatnik. Znam da je njegov. Imao ga je godinama.

— Bene, on mi je taj zlatnik poklonio... za uspomenu. Ispričaću ti šta se desilo kad sam otišla kod nje.

— Dok sam ja spavao — dodao je šerif.

Ona se postidela. — Da... — Zatim je ukratko ispričala svoj razgovor sa Holidejem i završila. — Prema tome, ako je tako gledao na mene, teško... da bi me napao. Čak i ako je stigao do uličice pre mene, mada ne znam kako je mogao.

— Stigao je — presekao je Owens. — Zar ne shvataš? Ti si ga uzbudila, i on te je napao. Do vruga, rekao je da će te videti uskoro, i to je i mislio.

Ona se namrštila. — Kako... šta?

— Hasta la vista — rekao je nestrpljivo. Rekao je to i... — glas mu je zamro u grlu, jer je video izraz njenog lica.

— Gospode bože — izustila je bez daha — ti... ti si me napao.

— Šta to govoriš? — prasnuo je. — Kako sam ja mogao to da uradim. Nisam te video nekoliko časova, sve dok nisam pošao da te tražim.

— Ulica je bila pusta, ceo grad je počivao u tišini. Sa druge strane ulice lako si mogao čuti delove našeg razgovora — rekla je Džini dišući ubrzano, s izrazom straha u očima. Rekao je da bi voleo da mi kaže „do viđenja“, ali, da se više nećemo videti. Ti si me onda sačekao u uličici i... i...

Počela je da plače užasnuta svojim otkrićem, a Ben je dohvatio za ramena.

— Zašto bih te ja napastvovao. Pa, ti si moja žena?!

— Pre toga si već pokušao. U pijanstvu si mi pocerao spavaćicu. Video si da Dok odlazi i da ćeš izgubiti novac koji ti je toliko potreban. Hteo si da ga zadržiš, ali si znao da to ne možeš postići bez nekog nasilja... Za to si me napao i optužio Doka.

— Zaveži — zaurloao je drmusajući je svom snagom. — Ti si luda!

— Ne, nisam — kriknula je. — To si bio ti, Bene. — Odjednom mu je počepala košulju i otkrila duboke ogrebotine na njegovim prsima pričinenene njenim noktima. — Evo. Obeležila sam napadača... To si... bio... ti!

On je zgrabio rukama za grlo i počeo da je steže i drnusa svom snagom. — Hoćeš li umuknuti?

— Šta to do đavola radiš?

Ovens se okrenuo i pustio Džin. Buljio je u doktora i Martija Basa koji su stajali na vratima. Vlasnik saluna prezrivo je odmerio Bena. — Bedno kopile. Najzad si se otkrio — izustio je.

*

Holidej je ukrućenim korakom izašao iz ćelije i uzeo svoj opasač sa revolverom koji mu je Marti Bas pružio. Pripasao ga je ozbiljnog lica i nekoliko puta ispružio i skupio prste desne šake da bi ih razgibao.

— Imao sam predosećaj da bi to mogao da bude Ben — rekao je tiho — ali, nisam hteo da tvrdim da je pao tako nisko.

— Hteo je da se dočepa novca po svaku cenu — rekao je Bas i doktor se složio.

— Kako je Džin, doktore?

— Biće dobro. U mojoj je kući. I moja žena se brine o njoj.

— Ben?

— Pijanši — rekao je Bas. — Ne vidim razlog zašto bih mu odbio kredit. Vi ostajete do subote?

Holidej ga je pogledao hladno. — Ovaj grad mi duguje jednog konja i sedlo.

— Bas je porumeneo. — Tačno, to je pošteno. Postaraću se da ih dobijete. Biće spreman u subotu.

— Hoću da ih imam danas — rekao je Holidej.

— Danas? Ali, danas je sreda...

— usprotivio se Bas...

Pustolov ga nije ni pogledao. Okrenu se i izašao na glavnu ulicu obasjanu suncem. Bas i doktor su pohnući za njim, i zagledali se kad je zastao pred salunom i raširivši noge da čvršće stane na tlo povukao u stranu kraj sakoa. — Bene Ovens! — povikao je.

Bas je potrčao napred i zgrabio ga za ruku. — Čoveče, ne ovde. Ne sada. U subotu. Sačekajte dotle. Pomislite na garantovanih pet...

Holidej ga je odgurnuo, i Bas je pao na jedno koleno. — Idite da mi nabavite konja, Base — procedio je kroz zube, a onda pomovio povišenim glasom. — Bene, izadi napolje. Danas je dan za tebe i mene a ne u subotu. Neće biti nikakvih ulaznica. Nema ciklusa, nego pravi obračun. Na život i smrt.

Trenutak kasnije, Ovens se pojavio na leptirastim vratima. U ruci je držao čašu i videvši Doka pred sobom, žustrim pokretom je prosuo piće. Sa svih strana čuli su se povici i ljudi su potrčali da vide sudar dve legende.

— Stojte — povikao je Lang Brikfild. — Stojte. Suviše mnogo novca nas čeka u subotu da bi se to smelo odigrati sada.

Ali, ništa se više nije moglo postaviti i niko nije ni pomišljao da to pokuša. Ovens je odbacio čašu koja se otkotrljala po trotoaru i namestio opasač sa revolverom.

— Tako dakle, pustili su te? I ti hoćeš da se odmah obračunamo? — Odmahnuo je glavom. — Ja neću. Hoću da zaradim novac i ako hoćeš da se odmeriš sa mnom, moraćeš da pričekaš do subote.

— Ne, neću da čekam. Ne okreći se Bene — rekao je Dok videvši da se Owens okrenuo da se vrati u salun. — Nikada to nisam učinio, ali sada hoću; pucaću ti u leđa. Ti dobro znaš da se ne šalim posle onoga što si učinio Džin.

— Slušaj, nećeš mi je oteti, makar izgubio onaj novac — rekao je Owens okrenuvši se ponovo prema Doku. Istovremeno je ruku pružio ka svom „koltu“.

Niko nije video kada se Holidej pokrenuo. Jednog trenutka, visoki pustolov u elegantnom odelu stajao je na suncem obasjanoj ulici, sledećeg momenta „kolt“ je grmnuo u njegovoj ruci i Ben Owens je odba-

čen na zid izraza lica sleđenog od čuđenja. Zatim se Ben grčevito trgao, pao na trotoar i skotrljao se na prašnjavu ulicu. Tu je ostao da leži mrtav.

Dok Holidej je vratio „kolt“ u futrolu pošao prema štali.

Kada je na vratima doktorove kuće ugledao Džin, Holidej je zastao. Zakoračio je kao da će poći prema njoj, ali ga je ona samo pogledala suznim očima i okrenuvši se ušla u kuću.

Dok Holidej je sa žaljenjem uzdahnuo i nastavio da hoda prema štali. Prem očima mu je lebdela slika lepe Džin suznih očiju.

K R A J

čitajte sledeći broj DOKA HOLIDEJA

BROJ 144

izlazi 7. avgusta 1983.

IZDAJE I ŠTAMPA NIŠRO FORUM OOUR MARKETPRINT, 21000 NOVI SAD V. MIŠIĆA 1.